CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

INFORME SOBRE A SITUACIÓN SOCIOLABORAL DE GALICIA. 2023

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS

INFORME SOBRE A SITUACIÓN SOCIOLABORAL DE GALICIA. 2023

— CAPÍTULO 2 —

ESTRUTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

CONSELLO GALEGO
DE RELACIÓNS LABORAIS

EDITA: Consello Galego de Relacións Laborais (CGRL)
Algalia de Abaixo, 24
Tel.: 981 541 601
Santiago de Compostela

ISSN: 2386-2866

MARÍA BASTIDA DOMÍNGUEZ
PROFESORA CONTRATADA DOUTORA NO DEPARTAMENTO DE ORGANIZACIÓN DE EMPRESAS E COMERCIALIZACIÓN NA UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

SANTIAGO LAGO PEÑAS
CATEDRÁTICO DE ECONOMÍA APLICADA E DIRECTOR DO GRUPO DE INVESTIGACIÓN GEN DA UNIVERSIDADE E VIGO

ALBERTO VAQUERO GARCÍA
PROFESOR TITULAR DE ECONOMÍA APLICADA E MEMBRO DO GRUPO DE INVESTIGACIÓN GEN DA UNIVERSIDADE E VIGO

2.1. INTRODUCIÓN

2.2. ESTRUTURA E DINÁMICA EMPRESARIAL GALEGA

CADRO 2.1A. EMPRESAS ACTIVAS, POR SECTOR ECONÓMICO E COMUNIDADE AUTÓNOMA. 2023

GRÁFICO 2.1. VARIACIÓN RELATIVA DO NÚMERO DE EMPRESAS REXISTRADAS POR CC.AA. 2022-2023

GRÁFICO 2.2. TAXA DE VARIACIÓN DO NÚMERO DE EMPRESAS REXISTRADAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2003-2023

CADRO 2.1B. EMPRESAS CON ACTIVIDADE EN GALICIA SEGUNDO ACTIVIDADE PRINCIPAL (GRUPOS CNAE 2009). 2018-2022

CADRO 2.2. EVOLUCIÓN DO NÚMERO TOTAL DE EMPRESAS. GALICIA/ESPAÑA. 2008-2023.

CADRO 2.3A. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR PROVINCIAS. GALICIA/ESPAÑA. 1995-2023

CADRO 2.3B. EVOLUCIÓN INTERANUAL NO EMPRESAS. 2010-2023

GRÁFICO 2.3. NÚMERO DE EMPRESAS POR PROVINCIAS. 2010-2015-2023

GRÁFICO 2.4. % PROVINCIAL NO TOTAL DE EMPRESAS EN GALICIA. 2010-2023

CADRO 2.4A. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS. POR SECTORES ECONÓMICOS(1). GALICIA/ ESPAÑA. 2012-2023

GRÁFICO 2.5. PESO RELATIVO DAS EMPRESAS NOS SECTORES ECONÓMICOS. GALICIA. 2007-2023

GRÁFICO 2.6. EMPRESAS POR SECTORES ECONÓMICOS. GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

CADRO 2.4B. EMPRESAS CON ACTIVIDADE EN GALICIA SEGUNDO ACTIVIDADE PRINCIPAL (GRUPOS CNAE 2009). 2018-2022. GALICIA/ ESPAÑA. 2012-2023

CADRO 2.4C. EVOLUCIÓN NO EMPRESAS. POR PROVINCIA. 2015-2022

GRÁFICO 2.7. TAXA DE CRECEMENTO INTERANUAL DO Nº DE EMPRESAS POR PROVINCIA. 2008-2023

CADRO 2.5. EMPRESAS SEGUNDO CONDICIÓN XURÍDICA, POR PROVINCIAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2016-2023

GRÁFICO 2.8 EVOLUCIÓN DO Nº DE SOCIEDADES EN GALICIA. 2022-2023

CADRO 2.6. EMPRESAS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO, POR PROVINCIAS. GALICIA/ESPAÑA. 2016-2023

GRÁFICO 2.9. VARIACIÓN RELATIVA ANUAL DE EMPRESAS POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2010-2023

CADRO 2.7A. EMPRESAS E UNIDADES LOCAIS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2022

CADRO 2.7B. EMPRESAS E UNIDADES LOCAIS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2021-2022

CADRO 2.8. % EMPRESAS CON E SEN PERSOAL ASALARIADO. GALICIA E PROVINCIAS, ESPAÑA. 2000-2023

CADRO 2.9. NÚMERO DE EMPRESAS, POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA/ ESPAÑA. 2022-2023

CADRO 2.10. NÚMERO DE EMPRESAS, POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALIA CIA/ESPAÑA. 2022-2023

GRÁFICO 2.10. TAXA DE DEMOGRAFÍA EMPRESARIAL POR TAMAÑO DE EMPRESA. GALICIA. 2020-2022

CADRO 2.11. SOCIEDADES MERCANTÍS CREADAS E DISOLTAS. GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

GRÁFICO 2.11. SOCIEDADES MERCANTÍS CREADAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2008-2023

GRÁFICO 2.12. SOCIEDADES MERCANTÍS DISOLTAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2008-2023

GRÁFICO 2.13. TAXA DE VARIACIÓN ANUAL CREACIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS. 2021-2023

GRÁFICO 2.14. TAXA DE VARIACIÓN ANUAL DISOLUCIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS. 2021-2023

CADRO 2.12. TAXA DE CRECEMENTO ANUAL SOCIEDADES MERCANTÍS CONSITUIDAS E DISOLTAS. 2010-2023

GRÁFICO 2.15. MEDIA DE CREACIÓN E DISOLUCIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS. 2010-2023

GRÁFICO 2.16. % SOCIEDADES GALEGAS NO TOTAL DO ESTADO. 2008-2023

CADRO 2.13A. CAPITAL SUSCRITO POLAS SOCIEDADES MERCANTÍS. GALICIA /ESPAÑA. 2017-2023

CADRO 2.13B. SOCIEDADES MERCANTÍS QUE AMPLÍAN CAPITAL. GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

GRÁFICO 2.17. % CAPITAL AMPLIADO MEDIO. GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

CADRO 2.14. SOCIEDADES MERCANTÍS DISOLTAS. GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

GRÁFICO 2.18. ÍNDICE DE ROTACIÓN. GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

CADRO 2.15. DEBEDORES CONCURSADOS. GALICIA/ESPAÑA. 2008-2023

CADRO 2.16. DEBEDORES CONCURSADOS. DESAGREGACIÓN EN DISTINTAS VARIABLES. GALICIA. 2012-2023

GRÁFICO 2.19. TIPOLOXÍA DE SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES. GALICIA. 2017-2023

GRÁFICO 2.20. SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES POR PROVINCIAS. GALICIA. 2023

CADRO 2.17. EMPRESAS CONCURSADAS POR TRAMOS DE PERSOAL ASALARIADO, VOLUME DE NEGOCIO E ACTIVIDADE ECONÓMICA PRINCIPAL. GALICIA. 2018-2023

GRÁFICO 2.21. SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES POR SECTOR. GALICIA. 2017-2023

CADRO 2.18. NO PROCEDEMENTOS CONCURSAIS POR IDADE DAS SOCIEDADES. GALICIA. 2012-2023

2.3. ANÁLISE DE ENQUISAS INDUSTRIAIS

2.3.1. ESTATÍSTICA ESTRUTURAL DE EMPRESAS DO SECTOR INDUSTRIAL

CADRO 2.19. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR INDUSTRIA. POR COMUNIDADES AUTÓNOA MAS. 2022

CADRO 2.20. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DA CIFRA DE NEGOCIOS. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2009-2022

GRÁFICO 2.22. PARTICIPACIÓN DE CADA COMUNIDADE AUTÓNOMA NA CIFRA DE NEGOCIOS DO SECTOR INDUSTRIAL. 2022

GRÁFICO 2.23. PARTICIPACIÓN NA CIFRA DE NEGOCIOS SECTOR INDUSTRIAL. POR CC.AA. 2009-2022

CADRO 2.21. EVOLUCIÓN DA PORCENTAXE DE GALICIA NO ESTADO NAS PRINCIPAIS VARIABLES DA INDUSTRIA. 2001-2022

2.3.2. ESTATÍSTICA ESTRUTURAL DE EMPRESAS DO SECTOR COMERCIO

CADRO 2.22. MAGNITUDES NO SECTOR COMERCIAL POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

CADRO 2.23. VARIACIÓN INTERANUAL NO SECTOR COMERCIAL POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2021

CADRO 2.24. VALOR DA PRODUCIÓN COMERCIALIZADA, POR GRANDES AGRUPACIÓNS. GALICIA. 2022

2.3.3. ESTATÍSTICA ESTRUTURAL DE EMPRESAS DO SECTOR SERVIZOS

CADRO 2.25. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR SERVIZOS POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

CADRO 2.26. VARIACIÓN NA CIFRA DE NEGOCIOS E PERSOAL OCUPADO NO SECTOR SERVIZOS. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2021-2022

GRÁFICO 2.24. VARIACIÓNS SECTOR SERVIZOS. ESPAÑA/GALICIA. 2021-2022

CADRO 2.27. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR SERVIZOS. GRUPOS PRINCIPAIS. GALICIA/ESPAÑA. 2022

CADRO 2.28. ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS E DE TURISMO RURAL ESTIMADOS. 2016-2023

GRÁFICO 2.25. DISTRIBUCIÓN DE ESTABLECEMENTOS E PRAZAS. POR PROVINCIAS. 2023

CADRO 2.29. DESTINOS TURÍSTICOS EN GALICIA. NOITES.2013-2023

GRÁFICO 2.26. ORIXE DO TURISMO EN GALICIA. 2023

GRÁFICO 2.27. TURISMO EN GALICIA. 2017-2023

CADRO 2.30. PERSOAS VIAXEIRAS E NOITES EN ESTABLECEMENTOS POR PROCEDENCIA. GALICIA. 2016-2023

GRÁFICO 2.28. ESTANCIA MEDIA POR ORIXE DA PERSOA. 2017-2023

2.3.4. INDICADORES CONXUNTURAIS: ÍNDICE DE CIFRA DE NEGOCIOS, DA PRODUCIÓN E DE PREZOS

CADRO 2.31. INDICE DE NEGOCIOS NA INDUSTRIA. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2019-2023

GRÁFICO 2.29. VARIACIÓN DO ICN. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2023

CADRO 2.32. VARIACIÓN DO ÍNDICE XERAL DE PRODUCIÓN INDUSTRIAL(*). POR COMUC NIDADES AUTÓNOMAS. 2019-2023

GRÁFICO 2.30. VARIACIÓN DO IPI. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2023

CADRO 2.33. ESTRUTURA IPI(*). GALICIA/ ESPAÑA. 2019-2023

GRÁFICO 2.31. VARIACIÓN DO IPI. GALICIA. 2022-2023

2.4. INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA, DESENVOLVEMENTO TECNOLÓXICO E INNOVACIÓN (I+D+I)

CADRO 2.34. GASTOS INTERNOS E PERSOAL EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

GRÁFICO 2.32. PERSOAL I+D. 2022

GRÁFICO 2.33. GASTO EN I+D (% SOBRE PIB) POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

GRÁFICO 2.34. GALICIA. GASTO EN I+D (% SOBRE PIB). 2000-2022

CADRO 2.35. GASTOS INTERNOS TOTAIS EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

CADRO 2.36. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DOS GASTOS INTERNOS TOTAIS EN I+D. POR CC.AA. E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

GRÁFICO 2.35. GASTO EN I+D POR SECTORES INDUSTRIAIS. GALICIA. 2022

CADRO 2.37. GASTOS TOTAIS EN I+D (POR SECTOR). ESPAÑA. 2022

CADRO 2.38. PERSOAL EN ACTIVIDADES EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

CADRO 2.39. DISTRIBUCIÓN DO PERSOAL ACTIVIDADES EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

CADRO 2.40. PERSOAL INVESTIGADOR EN ACTIVIDADES EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

CADRO 2.41. PORCENTAXE DE MULLERES NO PERSOAL DE ACTIVIDADES EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

CADRO 2.42. PORCENTAXE TOTAL DO PERSOAL. POR SECTORES E COMUNIDADES AUTÓNOMAS (MULLERES). 2022

CADRO 2.43. EVOLUCIÓN DA PORCENTAXE DE GASTOS RESPECTO AO PIB A PREZOS DE MERCADO. POR COMUNIDADES AUTÓNOE MAS. 2001-2022

CADRO 2.44. PORCENTAXE DE GASTO EN I+D SOBRE O PIB. PAÍSES OCDE. EUROPA: 2016- 2022

GRÁFICO 2.36. EVOLUCIÓN DO GASTO EN I+D SOBRE PIB. DIFERENCIAL COA MEDIA EU-27. GALICIA/ESPAÑA. 2008-2022

2.5. INNOVACIÓN TECNOLÓXICA NAS EMPRESAS

CADRO 2.45. PRINCIPAIS INDICADORES DE I+D EN EMPRESAS, POR TIPO DE EMPRESA E COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

CADRO 2.46. EMPRESAS INNOVADORAS POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E TIPO DE INNOVACIÓN. 2020-2022

GRÁFICO 2.37. EMPRESAS INNOVADORAS POR TIPO DE INNOVACIÓN. % GALICIA SOBRE TOTAL ESPAÑA. 2020-2022

CADRO 2.47. EMPRESAS E GASTO EN ACTIVIDADES INNOVADORAS SEGUNDO ONDE SE REALIZA O GASTO. 2022 (MILES DE €)

GRÁFICO 2.38. GASTO MEDIO EN INNOVACIÓN DAS EMPRESAS. MILES DE €. 2022

CADRO 2.48. % EMPRESAS CON ACTIVIDADES INNOVADORAS POR TIPO DE FINANCIAMENTO PRIVADO. GALICIA/ESPAÑA. 2020-2022

CADRO 2.49. % EMPRESAS CON ACTIVIDADES INNOVADORAS POR TIPO DE FINANCIAMENTO PÚBLICO. GALICIA/ESPAÑA. 2020-2022

CADRO 2.50. % EMPRESAS POR TIPO DE TECNOLOXÍA MÁIS IMPORTANTE. GALICIA/ ESPAÑA. 2020-2022

CAPÍTULO 2. ESTRUTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

2.1. INTRODUCIÓN

Este capítulo resume a evolución da economía de Galicia dende unha perspectiva microeconómica, realizando unha análise da principal información do seu tecido produtivo e empresarial. Así mesmo, inclúese unha revisión das principais políticas públicas implantadas polas diferentes administracións para o seu desenvolvemento.

O capítulo consta de tres partes claramente diferenciadas. A primeira describe a estrutura empresarial, salientando á evolución recente a través dos principais datos das empresas (tamaño, distribución, sector de actividade ou persoas empregadas) e a estrutura societaria en Galicia. Esta parte proporciona unha visión simplificada da xeografía empresarial galega, que será obxecto de comparación con outros ámbitos autonómicos ou estatais. Para iso, utilízanse datos obtidos do Directorio Central de Empresas (DIRCE) do Instituto Nacional de Estatística (INE); os fornecidos nas bases do Instituto Galego de Estatística (IGE), e os incluídos no Rexistro Mercantil.

A segunda parte realiza unha análise sectorial a través de enquisas estruturais do INE, revisando os tres sectores principais de actividade económica (industrial, comercial e de servizos). Seguindo a mesma estrutura que no apartado previo, realízase unha comparación da evolución dos datos na comunidade galega co acaecido no resto do Estado, para poder estimar a súa evolución relativa.

Finalmente, procédese coa revisión dos indicadores principais das enquisas de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e alta tecnoloxía do INE.

2.2. ESTRUTURA E DINÁMICA EMPRESARIAL GALEGA

A descrición da evolución e estado da estrutura empresarial na comunidade galega iníciase coa revisión do seu número de empresas desagregado en función de distintos criterios: sectores de actividade, número de persoas asalariadas, ou natureza xurídica, por exemplo. A dita análise achega unha visión da demografía empresarial galega próxima á realidade, así coma unha panorámica comparativa en relación coa situación a nivel nacional.

Neste apartado cómpre sinalar que as fontes estatísticas distinguen entre empresas e unidades locais. As primeiras son aquelas entidades organizativas de produción de bens e servizos que exercen a súa actividade nun ou varios lugares, mentres que as unidades locais son empresas (ou parte delas) situadas nunha localización xeográfica concreta onde se exercen actividades económicas. Para as análises incluídas neste capítulo utilizarase de forma preferente o número de empresas, incluíndo as unidades locais naqueles casos nos que acheguen información substancial.

Os datos proceden do DIRCE, segundo a explotación proporcionada polo INE. Este directorio inclúe datos estatísticos de empresas combinados con datos da Seguridade Social, os procedentes das retencións do imposto sobre a renda das persoas físicas (IRPF), o imposto de actividades económicas (IAE) e os de Rexistro Mercantil. A información refírese á situación a día 1 de xaneiro e non inclúe as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas). O cadro 2.1a resume estes datos para 2023.

CADRO 2.1A. EMPRESAS ACTIVAS, POR SECTOR ECONÓMICO E COMUNIDADE AUTÓNOMA. 2023

	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
España	**3.207.580**	**177.865**	**376.996**	**646.339**	**2.006.380**
Andalucía	520.870	26.870	55.203	123.613	315.184
Aragón	83.953	5.867	10.321	15.889	51.876
Asturias	64.611	3.132	7.370	12.688	41.421
Baleares	97.784	4.570	16.325	14.371	62.518
Canarias	139.245	4.964	13.893	26.712	93.676
Cantabria	37.801	1.884	5.247	7.148	23.522
Castela e León	148.223	10.589	20.478	32.291	84.865
Castela-A Mancha	122.860	10.206	18.582	28.921	65.151
Cataluña	591.734	32.275	67.258	108.879	383.322
C. Valenciana	352.990	22.155	41.243	74.764	214.828
Estremadura	63.094	4.392	7.627	17.102	33.973
Galicia	**185.179**	**10.780**	**24.742**	**39.979**	**109.678**
Madrid	503.018	17.730	51.361	79.476	354.451
Murcia	91.290	6.646	10.930	22.146	51.568
Navarra	41.152	3.728	5.351	8.069	24.004
País Vasco	134.859	9.864	18.010	27.022	79.963
A Rioxa	21.178	2.035	2.417	4.456	12.270
Ceuta e Melilla	6.738	122	478	2.266	3.872

Fonte: INE, DIRCE.

O número de empresas activas en España a 1 de xaneiro de 2022 é de 3.207.580, 253.083 menos que o ano anterior, o que supón un descenso do 7,3% fronte ao incremento do 1,9% rexistrado entre 2022 e 2021 En termos absolutos, o principal descenso en España prodúcese no sector "resto de servizos", cunha redución de 92.594 empresas, o que representa unha caída do 4,4%. Séguelle o sector do comercio, que experimentou unha diminución de 67.888 empresas, equivalente a unha contracción do 9,5%.

O sector servizos considerado no seu conxunto (comercio e resto de servizos) mantén o dominio no tecido empresarial, acadando un 83% do total de empresas. Esta participación é claramente superior á participación das empresas de construción ou industriais (12% e 6%, respectivamente). No relacionado coa distribución territorial, mantense as tendencias detectadas en anos precedentes. Así, o 61,4% das empresas concéntranse en Cataluña (18,4%), Andalucía (16,2%), Madrid (15,7%), e a Comunidade Valenciana (11,0%).

En 2023 a comunidade galega rexistra 185.179 empresas, 11.351 menos que o ano precedente. En termos relativos, Galicia tivo unha contracción lixeiramente menor no total de empresas activas (5,78% en comparación co 6,50% en España), o que lle permite manter a quinta posición na participación empresarial no conxunto do Estado (5,8% do total de empresas). En liña co reflectido a nivel estatal, as empresas do sector "resto de servizos" en Galicia son as principais responsables do descenso, con 3.800 empresas menos, o que supón unha caída do 3,3%. A continuación, destaca o sector do comercio con 3.718 empresas menos, o que representa unha diminución do 8,5%. Tamén en Galicia predomina con claridade o sector servizos (81,0%) fronte ao industrial (6,0 %) ou o das empresas da construción (14,0%). A concentración relativa de empresas galegas industriais, de construción e comerciais é lixeiramente superior á media estatal, fronte a unha menor presenza das empresas do "resto de servizos", cunha participación catro puntos porcentuais inferior á media do Estado.

O **GRÁFICO 2.1** amosa as variacións relativas do número de empresas rexistradas no período 2022-2023. A maioría das comunidades autónomas experimentaron unha caída no número de empresas neste período. As máis acentuadas observáronse en Navarra, Canarias e Ceuta e Melilla, mentres que Cantabria e Baleares mostraron unha maior estabilidade. Galicia e a Comunidade Valenciana sitúanse nun punto intermedio, con caídas moderadas.

GRÁFICO 2.1. VARIACIÓN RELATIVA DO NÚMERO DE EMPRESAS REXISTRADAS POR CC.AA. 2022-2023

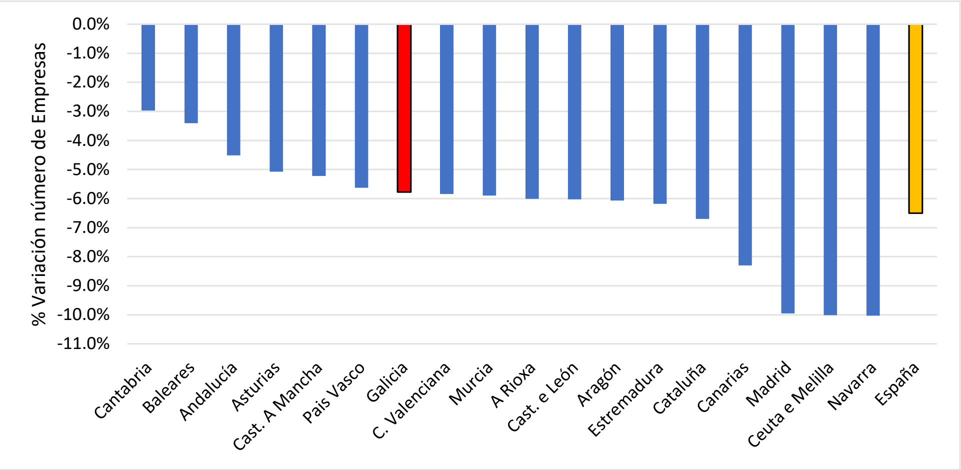

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

A evolución da taxa de variación anual do número de empresas rexistradas en Galicia e España (**GRÁFICO 2.2**) permite constatar que o tecido empresarial da comunidade galega experimenta unha importante perda (-5,78%), aínda que por baixo da variación rexistrada en España (-6,50%).

GRÁFICO 2.2. TAXA DE VARIACIÓN DO NÚMERO DE EMPRESAS REXISTRADAS.
GALICIA/ESPAÑA. 2003-2023

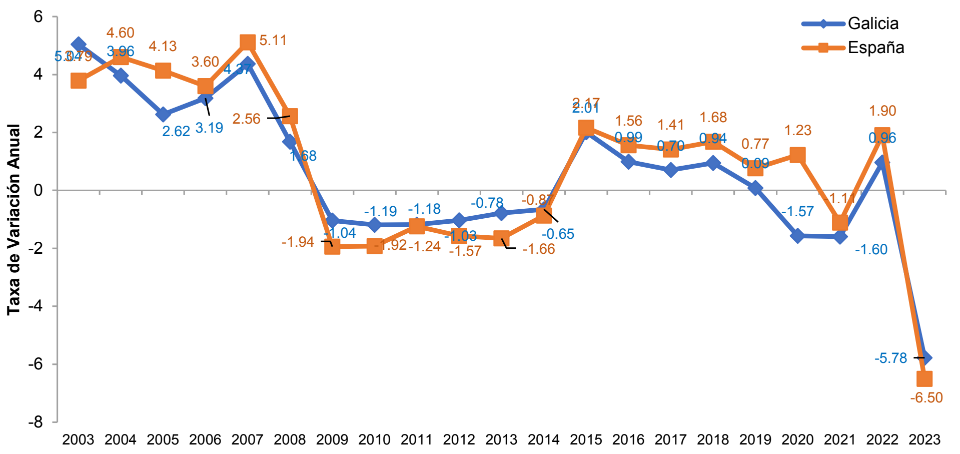

Elaboración propia con datos do INE.

A información anterior pódese completar cos datos das empresas con actividade en Galicia (IGE), que inclúe empresas pero tamén as unidades locais e as organizacións do sector primario (cadro 2.1b). A análise indica que, malia as flutuacións en distintos sectores, Galicia logrou manterse relativamente estable en termos do número total de empresas. A recuperación no sector servizos e a lixeira mellora na construción compensan as continuas perdas en agricultura e pesca, e na industria.

CADRO 2.1B. EMPRESAS CON ACTIVIDADE EN GALICIA SEGUNDO ACTIVIDADE PRINCIPAL (GRUPOS CNAE 2009).
2018-2022

	Nº empresas					Evolución do Nº empresas			
	2018	2019	2020	2021	2022	18-19	19-20	20-21	21-22
1 Agricultura e pesca	41.233	40.945	40.918	39.552	**37.879**	-0,70%	-0,07%	-3,34%	**-4,23%**
2 Industria, incluída a enerxía	14.712	14.708	14.035	13.703	**13.594**	-0,03%	-4,58%	-2,37%	**-0,80%**
3 Construción	31.350	30.883	29.330	28.820	**28.961**	-1,49%	-5,03%	-1,74%	**0,49%**
4 Servizos	160.336	161.709	161.377	159.172	**160.853**	0,86%	-0,21%	-1,37%	**1,06%**
Total	**247.631**	**248.245**	**245.660**	**241.247**	**241.287**	**0,25%**	**-1,04%**	**-1,80%**	**0,02%**

Fonte: IGE, explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

Así mesmo, tamén mantense o peso relativo das empresas galegas no conxunto de empresas do Estado (cadro 2.2). Aínda que Galicia experimentou unha contracción no número de empresas entre 2022 e 2023, o peso relativo das empresas galegas no conxunto de España aumentou lixeiramente. En 2022, Galicia representaba aproximadamente o 5,7% do total de empresas en España. En 2023, esta participación aumentou lixeiramente ata o 5,8%, aínda que segue sendo inferior ao 6% que tradicionalmente mantivo.

CADRO 2.2. EVOLUCIÓN DO NÚMERO TOTAL DE EMPRESAS.
GALICIA/ESPAÑA. 2008-2023.

Ano	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	203.374	201.263	198.874	196.535	194.511	192.998	191.745	195.595
España	3.422.239	3.355.830	3.291.263	3.250.576	3.199.617	3.146.570	3.119.310	3.186.878
%	5,9	6,0	6,0	6,0	6,1	6,1	6,1	6,1
Ano	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Galicia	197.538	198.923	200.801	200.972	197.813	194.657	196.530	185.179
España	3.236.582	3.282.346	3.337.646	3.363.197	3.404.428	3.366.570	3.430.663	3.207.580
%	6,1	6,1	6,0	6,0	5,8	5,8	5,7	5,8

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

O cadro 2.3a completa esta información, ampliando o marco temporal de análise e engadindo a distribución xeográfica das empresas en Galicia e nas súas provincias. A dita información permite tirar as seguintes conclusións principais:

En 2023 prodúcese un descenso xeneralizado en todas as provincias galegas. Na provincia da Coruña a perda é de 4.509 empresas, un 5,6% menos que en 2022. En segundo lugar está Pontevedra, con 3.799 empresas menos (unha perda do 5,5%).

Por número de empresas, o peso relativo das provincias da Coruña (41,4%) e Pontevedra (35,1%) resulta evidente. Estas dúas provincias concentran a maior parte do tecido empresarial galego, confirmando a distribución asimétrica de empresas entre as provincias galegas, onde as localizadas na Coruña e Pontevedra (sete de cada dez) son claramente superiores ás situadas nas provincias orientais.

A evolución global do período (1995-2023) reflicte un menor dinamismo empresarial na comunidade galega. O número de empresas aumenta un 25,6%, fronte ao incremento superior ao 39,4% do número de empresas a nivel estatal. As empresas de Pontevedra superan con claridade a media de crecemento do tecido empresarial galego, acadando un 38,5%; mentres que as da Coruña recollen un aumento do 24,3%. Os crecementos son notablemente inferiores en Lugo e Ourense, dun 14,8% e 9,2%, respectivamente.

No cómputo global do período, as empresas creadas en Galicia representan o 4,2% das empresas de nova creación en España nestes anos.

En 2023 o peso relativo das empresas galegas en relación ao total nacional foi do 5,8%, recollendo un notable descenso dende 1995, onde a importancia relativa era do 6,4%. Malia este notable descenso, o lixeiro aumento da participación nos anos recentes podería ser un sinal de que Galicia está a experimentar unha certa recuperación na súa importancia relativa dentro do tecido empresarial español.

CADRO 2.3A. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR PROVINCIAS. GALICIA/ESPAÑA. 1995-2023

	Nº empresas						Peso relativo provincias/Galicia				Peso relativo Galicia/España
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	41,8%	13,4%	12,9%	31,9%	6,4%
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	41,9%	13,3%	13,0%	31,9%	6,4%
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	41,9%	13,2%	12,9%	31,9%	6,4%
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	41,8%	13,2%	12,8%	32,1%	6,4%
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	40,2%	13,5%	13,1%	33,1%	6,2%
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	41,8%	13,1%	12,6%	32,5%	6,4%
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	41,7%	13,0%	12,6%	32,6%	6,3%
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	40,0%	13,2%	12,8%	34,0%	6,1%
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	41,2%	12,9%	12,4%	33,5%	6,2%
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	41,3%	12,4%	12,2%	34,0%	6,2%
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	41,5%	12,4%	12,1%	34,0%	6,1%
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	41,3%	12,4%	11,9%	34,4%	6,0%
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	41,4%	12,3%	11,8%	34,5%	6,0%
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	41,4%	12,3%	11,7%	34,6%	5,9%
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3.355.830	41,6%	12,4%	11,6%	34,5%	6,0%
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3.291.263	41,6%	12,4%	11,6%	34,4%	6,0%
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3.250.576	41,4%	12,5%	11,7%	34,5%	6,0%
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3.199.617	41,3%	12,5%	11,7%	34,4%	6,1%
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3.146.570	41,6%	12,4%	11,8%	34,2%	6,1%
2014	79.854	23.703	22.663	65.525	191.745	3.119.310	41,6%	12,4%	11,8%	34,2%	6,1%
2015	81.432	24.087	22.991	67.085	195.595	3.186.878	41,6%	12,3%	11,8%	34,3%	6,1%
2016	82.156	24.353	23.061	67.968	197.538	3.236.582	41,6%	12,3%	11,7%	34,4%	6,1%
2017	82.403	24.549	23.140	68.831	198.923	3.282.346	41,4%	12,3%	11,6%	34,6%	6,1%
2018	83.313	24.760	23.291	69.437	200.801	3.337.646	41,5%	12,3%	11,6%	34,6%	6,0%
2019	83.316	24.792	23.166	69.698	200.972	3.363.197	41,5%	12,3%	11,5%	34,7%	6,0%
2020	81.599	24.432	22.682	69.100	197.813	3.404.428	41,3%	12,4%	11,5%	34,9%	5,8%
2021	80.233	24.059	22.322	68.043	194.657	3.366.570	41,2%	12,4%	11,5%	35,0%	5,8%
2022	81.161	24.109	22.373	68.887	196.530	3.430.663	41,3%	12,3%	11,4%	35,1%	5,7%
2023	**76.652**	**22.600**	**20.839**	**65.088**	**185.179**	**3.207.580**	**41,4%**	**12,2%**	**11,3%**	**35,1%**	**5,8%**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

Por outra banda, a análise da evolución interanual recente (2010-2023) das empresas rexistradas en cada unha das provincias (cadro 2.3b) confirma un ritmo de creación de empresas negativo en todas elas; particularmente notable nas de Ourense e Lugo, cun descenso do 6,9 % e do 6,3 %, respectivamente. Os datos de 2023 reflicten unha caída severa no número de empresas en todas as provincias galegas, en contraste co crecemento positivo observado en 2022. A maior caída relativa observouse en Ourense (-6,9%), seguida de Lugo (-6,3%), A Coruña (-5,56%) e Pontevedra (-5,5%).

CADRO 2.3B. EVOLUCIÓN INTERANUAL NO EMPRESAS.
2010-2023

	Variación anual nº empresas					
Ano	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
2010	-1,22	-0,59	-0,88	-1,47	-1,19	-1,92
2011	-1,70	-0,87	-0,49	-0,88	-1,18	-1,24
2012	-1,12	-0,86	-0,62	-1,12	-1,03	-1,57
2013	-0,24	-1,10	-0,66	-1,35	-0,78	-1,66
2014	-0,45	-1,33	-0,14	-0,82	-0,65	-0,87
2015	1,98	1,62	1,45	2,38	2,01	2,17
2016	0,89	1,10	0,30	1,32	0,99	1,56
2017	0,30	0,80	0,34	1,27	0,70	1,41
2018	1,10	0,86	0,65	0,88	0,94	1,68
2019	0,00	0,13	-0,54	0,38	0,09	0,77
2020	-2,06	-1,45	-2,09	-0,86	-1,57	1,23
2021	-1,67	-1,53	-1,59	-1,53	-1,60	-1,11
2022	1,16	0,21	0,23	1,24	0,96	1,90
2023	**-5,56**	**-6,26**	**-6,86**	**-5,51**	**-5,78**	**-6,50**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

Os **GRÁFICOS 2.3** e **2.4** achegan unha nova perspectiva desta evolución relativa, confirmando a concentración empresarial en torno ás provincias atlánticas. Así, en 2023 o 41% das empresas son da provincia da Coruña e o 35% da provincia de Pontevedra. A distribución das empresas mantívose relativamente estable ao longo dos anos, con cambios menores en cada provincia. A Coruña mantén o seu liderado como a provincia con maior número de empresas, representando consistentemente arredor do 41-42% do total de empresas en Galicia. A tendencia lixeiramente ascendente en Pontevedra destaca a súa crecente importancia no contexto empresarial galego, mentres que Lugo e Ourense presentan participacións estables claramente inferiores.

GRÁFICO 2.3. NÚMERO DE EMPRESAS POR PROVINCIAS.
2010-2015-2023

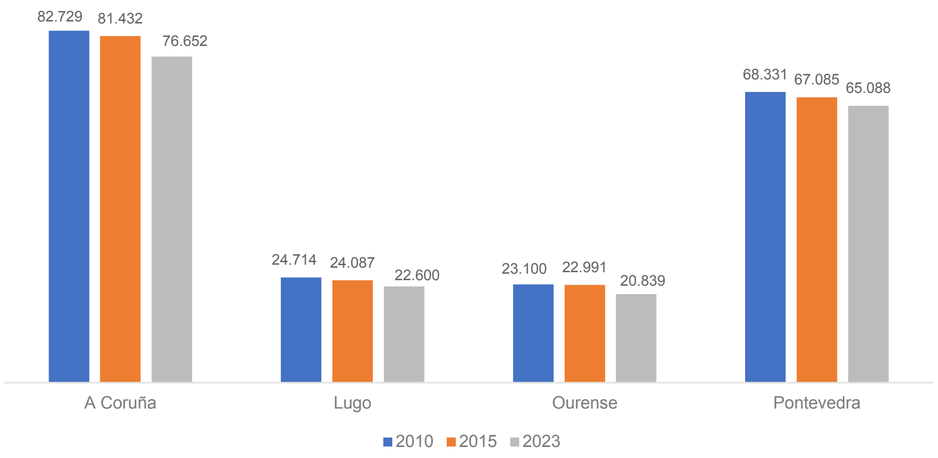

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

GRÁFICO 2.4. % PROVINCIAL NO TOTAL DE EMPRESAS EN GALICIA. 2010-2023

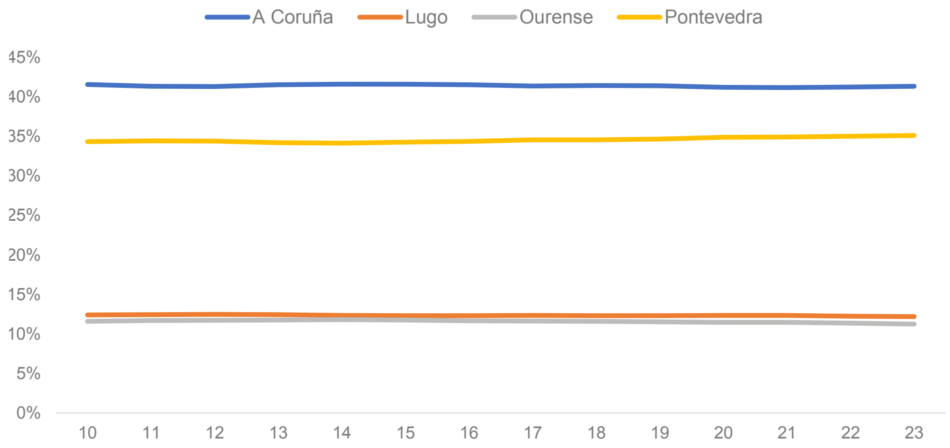

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

A distribución das empresas por sectores económicos (cadro 2.4a) amosa unha menor participación no sector "resto de servizos" en comparación coa media estatal (59,2% en Galicia fronte ao 62,6% en España), o que suxire unha menor dependencia dos servizos en comparación co conxunto do país. O peso relativo das empresas industriais, de construción e de comercio é tamén lixeiramente superior na comunidade galega. En particular, a construción e o comercio teñen unha maior participación en Galicia, indicando unha maior relevancia destes sectores na economía galega.

CADRO 2.4A. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS. POR SECTORES ECONÓMICOS[1]. GALICIA/ ESPAÑA. 2012-2023

Sector	2012 Galicia	2012 España	2013 Galicia	2013 España	2014 Galicia	2014 España	2015 Galicia	2015 España	2016 Galicia	2016 España	2017 Galicia	2017 España
Industria	6,9	6,7	6,8	6,6	6,6	6,4	6,4	6,2	6,2	6,0	6,3	6,1
Construción	16,3	14,5	15,6	13,5	15,4	13,1	15,2	12,7	15,1	12,6	14,9	12,3
Comercio	25,9	24,2	26,0	24,3	25,8	24,6	25,4	24,0	24,8	23,4	24,4	23,0
Resto de servizos	50,9	54,6	51,7	55,6	52,2	56,2	52,9	57,1	53,8	58,0	54,4	58,7

Sector	2018 Galicia	2018 España	2019 Galicia	2019 España	2020 Galicia	2020 España	2021 Galicia	2021 España	2022 Galicia	2022 España	2023 Galicia	2023 España
Industria	6,5	6,2	6,3	5,9	6,1	5,7	6,1	5,7	6,0	5,6	**5,8**	**5,5**
Construción	14,8	12,4	14,8	12,6	14,2	12,3	14,1	12,4	14,1	12,4	**13,4**	**11,8**
Comercio	23,9	22,4	23,6	22,0	22,9	21,3	22,7	21,2	22,2	20,8	**21,6**	**20,2**
Resto de servizos	54,8	59,0	55,3	59,5	56,8	60,6	57,2	60,7	57,7	61,2	**59,2**	**62,6**

[1] En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas.
Fonte: INE, DIRCE.

A análise da distribución das empresas por sectores económicos en Galicia e España (GRÁFICO 2.5) amosa que a participación relativa do sector industrial diminúe en ambos os contextos, reflectindo unha posible tendencia de desindustrialización. A participación no sector da construción tamén diminúe, aínda que Galicia mantén unha proporción superior de empresas neste sector. A redución na participación do sector do comercio é consistente en Galicia e España, pero Galicia mantén unha lixeira vantaxe. O sector dos servizos experimenta un aumento significativo na súa participación, consolidándose como o sector máis dominante tanto en Galicia coma en España.

GRÁFICO 2.5 EN PÁXINA SEGUINTE >

GRÁFICO 2.5. PESO RELATIVO DAS EMPRESAS NOS SECTORES ECONÓMICOS. GALICIA. 2007-2023

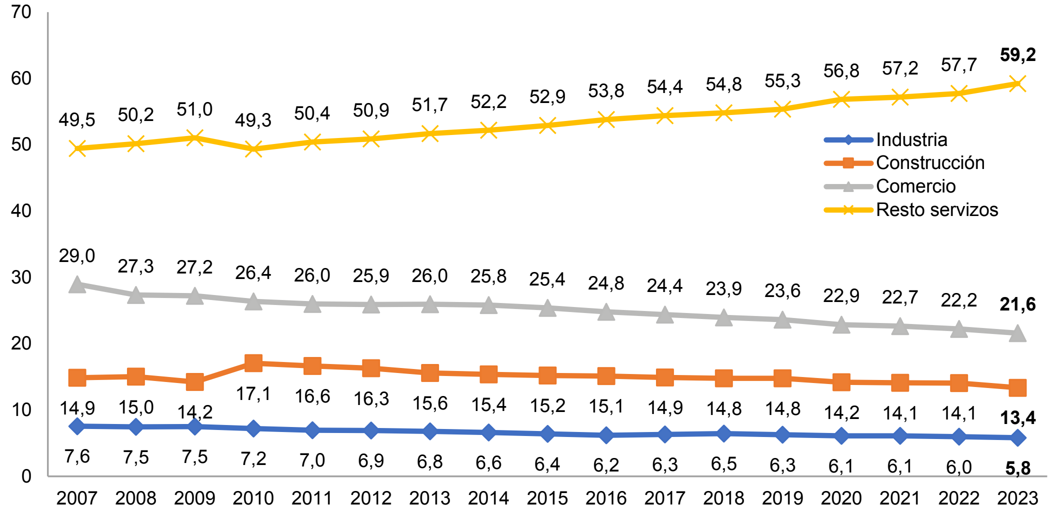

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

En consecuencia, a análise da distribución empresarial por sectores (GRÁFICO 2.6) revela unha transformación similar en Galicia e España, cun aumento da presenza de empresas no sector de "resto de servizos" e unha contracción nos sectores industrial, de construción e comercio. Na última década, en Galicia, as empresas do "resto de servizos" aumentaron a súa participación en 7,5 puntos porcentuais, mentres que as industriais diminuíron case un punto, as de construción caeron 2,2 puntos e as comerciais retrocederon 4,4 puntos. En España, o sector de servizos tamén avanzou sete puntos, con caídas máis pronunciadas no sector comercial e menos pronunciadas na construción e industria.

GRÁFICO 2.6. EMPRESAS POR SECTORES ECONÓMICOS. GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

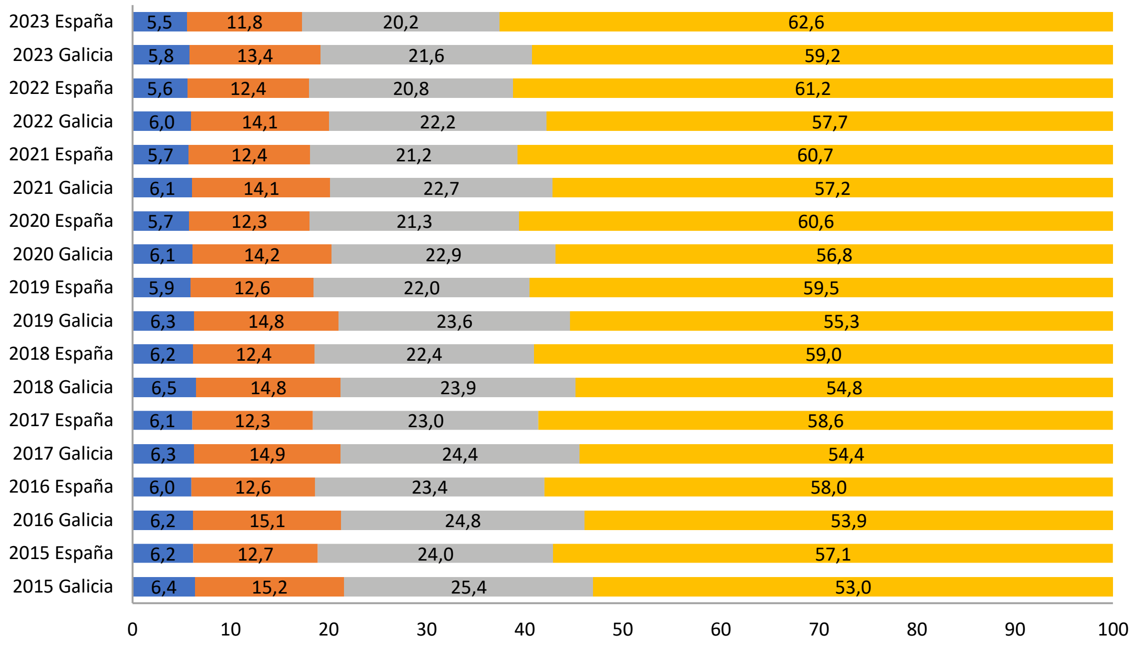

Disposición das barras: Industria-Construción-Comercio-Resto de servizos.
Elaboración propia con datos do INE.

A análise dos datos do IGE sobre as empresas con actividade económica en Galicia distribuída por provincias (cadro 2.4b e 2.4c) preséntanos variacións en relación co previamente comentado, máis aló das relacionadas co diferente tamaño do seu respectivo tecido empresarial.

CADRO 2.4B. EMPRESAS CON ACTIVIDADE EN GALICIA SEGUNDO ACTIVIDADE PRINCIPAL (GRUPOS CNAE 2009). 2018-2022 GALICIA/ ESPAÑA. 2012-2023

		A Coruña						
		2018	2019	2020	2021	2022	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	101.520	101.609	99.932	97.981	**98.095**	114	0,12%
	Agricultura e pesca	15.558	15.430	15.216	14.639	**13.926**	-713	-4,87%
	Industria, incluída a enerxía	5.695	5.646	5.325	5.146	**5.090**	-56	-1,09%
	Construción	12.849	12.757	12.011	11.784	**11.866**	82	0,70%
	Servizos	67.418	67.776	67.380	66.412	**67.213**	801	1,21%

		Lugo						
		2018	2019	2020	2021	2022	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	37.405	37.490	37.300	36.082	**35.568**	-514	-1,42%
	Agricultura e pesca	11.917	11.981	12.105	11.349	**10.843**	-506	-4,46%
	Industria, incluída a enerxía	1.865	1.862	1.790	1.764	**1.738**	-26	-1,47%
	Construción	4.136	4.057	3.866	3.798	**3.742**	-56	-1,47%
	Servizos	19.487	19.590	19.539	19.171	**19.245**	74	0,39%

		Ourense						
		2018	2019	2020	2021	2022	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	27.120	26.870	26.528	26.299	**26.186**	-113	-0,43%
	Agricultura e pesca	3.269	3.118	3.242	3.297	**3.168**	-129	-3,91%
	Industria, incluída a enerxía	2.088	2.058	1.954	1.915	**1.894**	-21	-1,10%
	Construción	4.180	4.038	3.820	3.752	**3.734**	-18	-0,48%
	Servizos	17.583	17.656	17.512	17.335	**17.390**	55	0,32%

		Pontevedra						
		2018	2019	2020	2021	2022	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	81.586	82.276	81.900	80.885	**81.438**	553	0,68%
	Agricultura e pesca	10.489	10.416	10.355	10.267	**9.942**	-325	-3,17%
	Industria, incluída a enerxía	5.064	5.142	4.966	4.878	**4.872**	-6	-0,12%
	Construción	10.185	10.031	9.633	9.486	**9.619**	133	1,40%
	Servizos	55.848	56.687	56.946	56.254	**57.005**	751	1,34%

		Galicia						
		2018	2019	2020	2021	2022	ABS	REL
TOTAL EMPRESAS	Total	247.631	248.245	245.660	241.247	**241.287**	40	0,02%
	Agricultura e pesca	41.233	40.945	40.918	39.552	**37.879**	-1.673	-4,23%
	Industria, incluída a enerxía	14.712	14.708	14.035	13.703	**13.594**	-109	-0,80%
	Construción	31.350	30.883	29.330	28.820	**28.961**	141	0,49%
	Servizos	160.336	161.709	161.377	159.172	**160.853**	1.681	1,06%

Fonte: IGE, explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

CADRO 2.4C. EVOLUCIÓN NO EMPRESAS. POR PROVINCIA. 2015-2022

	Nº EMPRESAS				
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
2015	100.761	37.551	27.205	79.900	245.417
2016	101.083	37.337	27.106	80.764	246.290
2017	100.667	36.904	26.996	81.091	245.658
2018	101.520	37.405	27.120	81.586	247.631
2019	101.609	37.490	26.870	82.276	248.245
2020	99.932	37.300	26.528	81.900	245.660
2021	97.981	36.082	26.299	80.885	241.247
2022	**98.095**	**35.568**	**26.186**	**81.438**	**241.287**
	Variación absoluta				
15-16	322	-214	-99	864	873
16-17	-416	-433	-110	327	-632
17-18	853	501	124	495	1973
18-19	89	85	-250	690	614
19-20	-1677	-190	-342	-376	-2585
20-21	-1951	-1218	-229	-1015	-4413
21-22	**114**	**-514**	**-113**	**553**	**40**
	Variación relativa				
15-16	0,32%	-0,57%	-0,36%	1,08%	0,36%
16-17	-0,41%	-1,16%	-0,41%	0,40%	-0,26%
17-18	0,85%	1,36%	0,46%	0,61%	0,80%
18-19	0,09%	0,23%	-0,92%	0,85%	0,25%
19-20	-1,65%	-0,51%	-1,27%	-0,46%	-1,04%
20-21	-1,95%	-3,27%	-0,86%	-1,24%	-1,80%
21-22	**0,12%**	**-1,42%**	**-0,43%**	**0,68%**	**0,02%**

Fonte: IGE, explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

A análise das variacións producidas entre 2015 e 2023, con detalle anual (**GRÁFICO 2.7**), reflicte fortes variacións en función dos anos. Entre 2022 e 2023 houbo unha redución de 11.351 empresas: 4.509 na Coruña, 1.509 en Lugo, 1.534 en Ourense e 3.799 en Pontevedra.

GRÁFICO 2.7. TAXA DE CRECEMENTO INTERANUAL DO Nº DE EMPRESAS POR PROVINCIA. 2008-2023

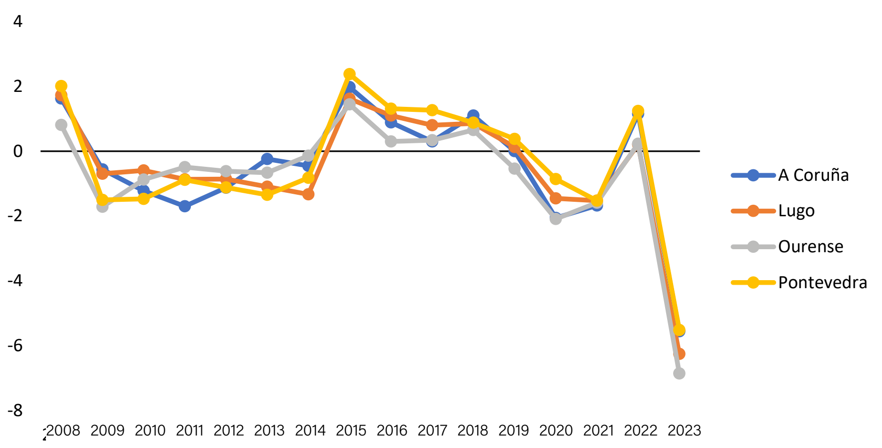

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

O cadro 2.5 permite realizar unha análise das empresas atendendo á forma xurídica na que son constituídas, segundo a información fornecida polo Rexistro Mercantil entre 2016 e 2023. Neste último ano a maioría das empresas (o 57,1% e preto do 43% en España e Galicia, respectivamente) están constituídas como persoa física. Este patrón reflicte un período de sete anos onde a porcentaxe de empresas que se constitúen nesta modalidade é

ascendente. Porén, non se observa variación significativa na preferencia polas sociedades de responsabilidade limitada como fórmula preferente de inscrición das empresas rexistradas como entidades xurídicas, representando máis do 75% do total desta modalidade en 2023. Na liña do comentado previamente, o número de empresas rexistradas como persoas físicas diminuíu en ambos os contextos. En España, a redución foi de 81.667 empresas, e en Galicia, a diminución foi de 4.997 empresas. O descenso foi máis pronunciado no número de empresas rexistradas como persoas xurídicas (141.416 en España e 6.354 en Galicia, respectivamente). En ambos os contextos, tamén se rexistrou unha diminución no número de sociedades anónimas e sociedades de responsabilidade limitada.

CADRO 2.5. EMPRESAS SEGUNDO CONDICIÓN XURÍDICA, POR PROVINCIAS.
GALICIA/ESPAÑA. 2016-2023

		Total	Persoas	Persoas	Sociedades					Comunidades	Asociacións	Organismos
		empresas	físicas	xurídicas	Anónimas	Resp. limitada	Colectivas	Comanditarias	Cooperativas	de bens	e outros tipos	autónomos
ESPAÑA	2016	3.236.582	1.681.838	1.554.744	85.430	1.152.813	179	83	20.571	115.823	171.019	8.826
	2017	3.282.346	1.747.159	1.535.187	81.954	1.162.254	166	83	20.656	115.377	145.834	8.863
	2018	3.337.646	1.786.037	1.551.609	78.866	1.181.391	155	81	20.707	116.119	145.405	8.885
	2019	3.363.197	1.847.996	1.515.201	67.546	1.154.289	137	70	20.830	116.391	147.010	8.928
	2020	3.404.428	1.899.810	1.504.618	63.456	1.143.625	125	72	21.111	116.504	150.701	9.024
	2021	3.366.570	1.879.120	1.487.450	60.510	1.134.632	119	72	20.808	113.358	149.002	8.949
	2022	3.430.663	1.912.800	1.517.863	58.860	1.161.848	111	65	21.131	114.621	152.263	8.964
	2023	**3.207.580**	**1.831.133**	1.376.447	**49.115**	**1.058.429**	**83**	**60**	**18.743**	**107.171**	**134.211**	**8.635**
GALICIA	2016	197.538	109.345	88.193	3.089	65.431	8	5	920	6.512	11.810	418
	2017	198.923	113.295	85.628	2.937	65.217	7	5	918	6.601	9.529	414
	2018	200.801	114.001	86.800	2.884	66.288	6	5	912	6.708	9.590	407
	2019	200.972	115.737	85.235	2.444	64.903	6	2	917	6.710	9.853	400
	2020	197.813	115.612	82.201	2.199	61.891	6	2	947	6.751	10.011	394
	2021	194.657	114.082	80.575	2.062	60.603	4	2	956	6.630	9.927	391
	2022	196.530	115.219	81.311	2.000	61.193	4	2	1.020	6.687	10.027	378
	2023	**185.179**	**110.222**	**74.957**	**1.726**	**56.569**	**4**	**2**	**974**	**6.269**	**9.045**	**368**
A Coruña	2016	82.156	45.758	36.398	1.297	26.362	6	1	369	1.409	6.769	185
	2017	82.403	47.819	34.584	1.214	26.044	6	1	366	1.635	5.132	186
	2018	83.313	48.112	35.201	1.193	26.618	5	1	367	1.785	5.051	181
	2019	83.316	48.866	34.450	1.013	26.050	5	1	361	1.852	4.989	179
	2020	81.599	48.779	32.820	889	24.494	5	1	355	1.938	4.961	177
	2021	80.233	48.183	32.050	820	23.900	3	1	347	1.919	4.882	178
	2022	81.161	48.795	32.366	794	24.237	3	1	368	1.967	4.824	172
	2023	**76.652**	**46.717**	29.935	**674**	**22.526**	**3**	**1**	**322**	**1.915**	**4.327**	**167**
Lugo	2016	24.353	14.319	10.034	233	7.143	0	0	162	1.638	794	64
	2017	24.549	14.649	9.900	222	7.187	0	0	158	1.518	756	59
	2018	24.760	14.721	10.039	226	7.288	0	0	155	1.457	855	58
	2019	24.792	14.788	10.004	187	7.206	0	0	153	1.373	1.027	58
	2020	24.432	14.667	9.765	170	6.917	0	0	151	1.339	1.127	61
	2021	24.059	14.514	9.545	163	6.777	0	0	143	1.276	1.126	60
	2022	24.109	14.520	9.589	153	6.809	0	0	141	1.233	1.196	57
	2023	**22.600**	**13.817**	8.783	**144**	**6.300**	**0**	**0**	**130**	**1.078**	**1.072**	**59**
Ourense	2016	23.061	13.432	9.629	369	7.073	0	4	114	436	1.573	60
	2017	23.140	13.851	9.289	355	7.096	0	4	109	454	1.211	60
	2018	23.291	13.844	9.447	352	7.236	0	4	106	458	1.232	59
	2019	23.166	13.820	9.346	297	7.141	0	1	111	479	1.260	57
	2020	22.682	13.639	9.043	271	6.843	0	1	117	490	1.266	55
	2021	22.322	13.409	8.913	255	6.728	0	1	116	491	1.268	54
	2022	22.373	13.469	8.904	250	6.713	0	1	121	495	1.272	52
	2023	**20.839**	**12.709**	8.130	**220**	**6.175**	**0**	**1**	**113**	**462**	**1.111**	**48**
Pontevedra	2016	67.968	35.836	32.132	1.190	24.853	2	0	275	3.029	2.674	109
	2017	68.831	36.976	31.855	1.146	24.890	1	0	285	2.994	2.430	109
	2018	69.437	37.324	32.113	1.113	25.146	1	0	284	3.008	2.452	109
	2019	69.698	38.263	31.435	947	24.506	1	0	292	3.006	2.577	106
	2020	69.100	38.527	30.573	869	23.637	1	0	324	2.984	2.657	101
	2021	68.043	37.976	30.067	824	23.198	1	0	350	2.944	2.651	99
	2022	68.887	38.435	30.452	803	23.434	1	0	390	2.992	2.735	97
	2023	**65.088**	**36.979**	28.109	**688**	**21.568**	**1**	**0**	**409**	**2.814**	**2.535**	**94**

Fonte: INE, DIRCE.

A análise das inscricións de empresas segundo a provincia onde estas se producen confirma o papel protagonista da Coruña e Pontevedra, que son as provincias onde se produce un maior rexistro de sociedades. Esta evolución sintetízase no **GRÁFICO 2.8**.

GRÁFICO 2.8 EVOLUCIÓN DO Nº DE SOCIEDADES EN GALICIA. 2022-2023

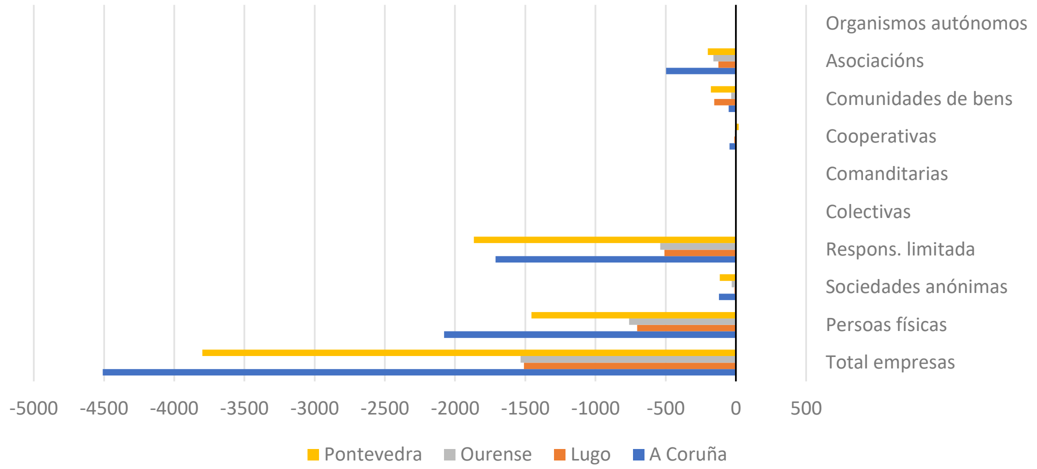

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

En consonancia coa preferencia pola inscrición de empresas como persoas físicas, tamén se consolida a materialización de unidades empresariais sen persoal asalariado (cadro 2.6). En 2023, o 51,8% do total das empresas galegas pertencen a esta categoría, 1,8 puntos porcentuais por baixo da media estatal. A porcentaxe de empresas galegas con unha ou dúas persoas contratadas (62,9%) é lixeiramente superior á media estatal (60,3%). Os datos desagregados por provincias non presentan variacións significativas, consolidándose unha clara tendencia de creación de empresas de tamaño reducido e con escaso volume de persoas traballadoras. A evolución recente destes datos nos últimos cinco anos amosa que non se rexistran variacións significativas nesta composición estrutural do persoal asalariado, que se concentra principalmente na Coruña e Pontevedra. Esta estabilidade reflicte a predominancia das pequenas empresas en Galicia, así como a súa limitada capacidade de crecemento en termos de contratación de persoal.

Entre 2022 e 2023 redúcese con forza o número de empresas sen persoal asalariado (10.481 menos), acadando un descenso do 9,86% (**GRÁFICO 2.9**).

CADRO 2.6 EN PÁXINA SEGUINTE >

CADRO 2.6. EMPRESAS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO, POR PROVINCIAS. GALICIA/ESPAÑA. 2016-2023

		Sen persoal asalariado		Con persoal asalariado				
		Nº	%	Nº	De 1 a 2 (%)	Menos de 10 (%)	Menos de 50 (%)	Máis de 200 (%)
ESPAÑA	2016	1.791.909	55,4	1.444.673,0	62,0	90,4	98,4	0,4
	2017	1.823.250	55,5	1.459.096,0	61,3	90,0	98,3	0,4
	2018	1.845.881	55,3	1.491.765,0	61,0	89,8	98,3	0,4
	2019	1.882.745	56,0	1.480.452,0	61,1	89,9	98,3	0,4
	2020	1.912.010	56,2	1.492.418,0	60,8	89,7	98,2	0,4
	2021	1.879.126	55,8	1.487.444,0	61,9	90,4	98,3	0,4
	2022	1.942.319	56,6	1.488.344,0	60,9	90,1	98,3	0,4
	2023	**1.719.297**	**53,6**	**1.488.283,0**	**60,3**	**89,7**	**98,3**	**0,4**
GALICIA	2016	106.693	54,0	90.845,0	64,6	92,1	98,8	0,2
	2017	108.134	54,4	90.789,0	64,2	91,9	98,8	0,2
	2018	108.380	54,0	92.421,0	64,1	91,7	98,7	0,2
	2019	109.506	54,5	91.466,0	64,1	91,9	98,7	0,2
	2020	106.511	53,8	91.302,0	63,5	91,7	98,7	0,2
	2021	103.784	53,3	90.873,0	64,2	92,2	98,8	0,2
	2022	106.312	54,1	90.218,0	63,1	92,0	98,8	0,2
	2023	**95.831**	**51,8**	**89.348,0**	**62,9**	**91,7**	**98,8**	**0,2**
A Coruña	2016	45.671	55,6	36.485,0	64,4	91,6	98,5	0,3
	2017	46.038	55,9	36.365,0	64,0	91,5	98,5	0,3
	2018	45.970	55,2	37.343,0	64,0	91,4	98,5	0,3
	2019	46.387	55,7	36.929,0	64,1	91,6	98,6	0,3
	2020	44.725	54,8	36.874,0	63,6	91,4	98,6	0,3
	2021	43.584	54,3	36.649,0	64,0	91,9	98,7	0,3
	2022	44.741	55,1	36.420,0	63,0	91,6	98,7	0,3
	2023	**40.438**	**52,8**	**36.214,0**	**62,7**	**91,4**	**98,6**	**0,3**
Lugo	2016	12.781	52,5	11.572,0	65,1	93,5	99,3	0,1
	2017	13.021	53,0	11.528,0	65,7	93,4	99,3	0,1
	2018	13.021	53,0	11.672,0	65,3	93,1	99,3	0,1
	2019	13.219	53,3	11.573,0	65,2	93,2	99,3	0,1
	2020	12.956	53,0	11.476,0	64,8	93,0	99,2	0,1
	2021	12.649	52,6	11.410,0	65,5	93,5	99,3	0,1
	2022	12.862	53,3	11.247,0	64,7	93,4	99,3	0,1
	2023	**11.660**	**51,6**	**10.940,0**	**64,1**	**92,9**	**99,2**	**0,1**
Ourense	2016	12.404	53,8	10.657,0	66,8	93,4	99,1	0,2
	2017	12.549	54,2	10.591,0	66,5	93,0	99,1	0,2
	2018	12.505	53,7	10.786,0	66,6	93,0	99,1	0,1
	2019	12.543	54,1	10.623,0	67,0	93,3	99,2	0,2
	2020	12.099	53,3	10.583,0	66,2	93,2	99,1	0,2
	2021	11.827	53,0	10.495,0	67,2	93,7	99,2	0,2
	2022	12.064	53,9	10.309,0	66,0	93,5	99,1	0,1
	2023	**10.773**	**51,7**	**10.066,0**	**65,5**	**93,3**	**99,1**	**0,2**
Pontevedra	2016	35.837	52,7	32.131,0	63,7	91,8	98,8	0,2
	2017	36.526	52,7	32.305,0	63,1	91,5	98,7	0,2
	2018	36.817	52,7	32.620,0	62,8	91,2	98,7	0,2
	2019	37.357	52,7	32.341,0	62,8	91,2	98,6	0,2
	2020	36.731	53,2	32.369,0	62,0	91,0	98,6	0,2
	2021	35.724	52,5	32.319,0	62,9	91,5	98,7	0,2
	2022	36.645	53,2	32.242,0	61,8	91,4	98,7	0,2
	2023	**32.960**	50,6	**32.128,0**	**61,7**	**91,3**	**98,7**	**0,2**

Fonte: INE, DIRCE.

GRÁFICO 2.9. VARIACIÓN RELATIVA ANUAL DE EMPRESAS POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2010-2023

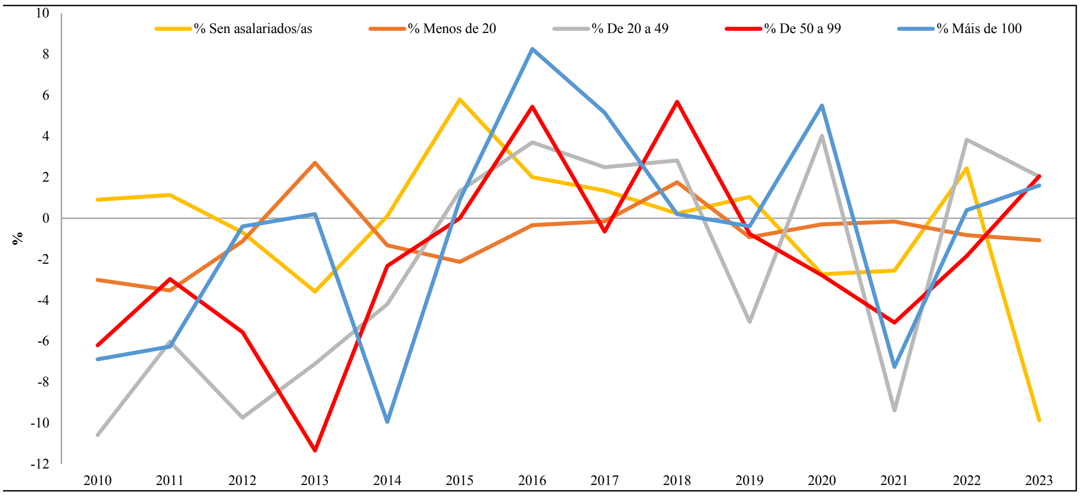

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

O cadro 2.7a permite observar onde se atopan estas persoas traballadoras, segundo os datos rexistrados en 2022 (último ano dispoñible). A maioría das empresas en Galicia non teñen persoal asalariado ou teñen un máximo de 2 empregados, especialmente nos sectores de agricultura, comercio e construción. As empresas con máis de 50 empregados son poucas, concentrándose principalmente na industria manufactureira e servizos sociais.

O sector de comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas aglutina a meirande parte de empresas con persoal asalariado (19,3% do total de empresas nesta categoría), seguido das empresas do sector primario (15,7%), do sector da construción, das dedicadas a actividades profesionais, científicas e técnicas (12,0% e 9,9% do total, respectivamente). En conxunto, case o 57% do persoal asalariado está empregado nalgún destes catro sectores de actividade. Así mesmo, a industria manufactureira concentra a meirande parte das empresas de tamaño relativamente grande, e moi especialmente as que teñen máis de 50 e 250 persoas traballadoras. Pola súa banda, as empresas no sector de administracións públicas, defensa e seguridade social (grupo O) presentan un maior tamaño medio relativo. No seu conxunto, a distribución amosa unha concentración de empresas de menor tamaño, o que confirma a predominancia dunha estrutura empresarial composta maioritariamente por pequenas e medianas empresas (PEME).

Os cambios producidos entre 2021 e 2022 (cadro 2.7b) reflicten que o maior descenso se produce nas empresas que teñen menos de dúas persoas traballadoras.

CADRO 2.7A. EMPRESAS E UNIDADES LOCAIS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2022

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A Agricultura, gandaría, sivicultura e pesca	36.448	1.126	287	18	0
B Industrias extractivas	123	44	44	3	0
C Industria manufactureira	8.315	2.498	1.459	344	50
D fornecemento de enexía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	380	39	12	3	0
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	163	57	47	11	2
F Construción	25.337	2.690	837	94	3
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	38.647	6.327	1.521	110	17
H Transporte e almacenamento	9.991	1.227	608	74	9
I Hostalaría	14.095	4.242	761	31	2
J Información e comunicacións	2.806	313	154	34	5
K Actividades financeiras e de seguros	4.684	257	38	6	1
L Actividades inmobiliarias	7.344	237	19	0	0
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	21.725	1.739	437	43	6
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	6.141	617	283	68	19
O Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	10	20	193	169	23
P Educación	6.485	756	365	70	8
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	7.581	1.084	410	114	25
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	5.439	590	210	27	2
S Outros servizos	11.314	1.134	174	11	1
Total	**207.028**	**24.997**	**7.859**	**1.230**	**173**

Fonte: IGE, explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

CADRO 2.7B. EMPRESAS E UNIDADES LOCAIS SEGUNDO ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA. 2021-2022

	Con persoal asalariado				
	De 0 a 2	Entre 3 e 9	Entre 10 e 49	Entre 50 e 249	250 ou máis
A Agricultura, gandaría, sivicultura e pesca	-1.718	29	13	3	0
B Industrias extractivas	-6	-4	-2	-1	0
C Industria manufactureira	-130	3	25	8	2
D fornecemento de enexía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	-4	1	-1	0
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	-11	7	-4	1	0
F Construción	-1	77	51	14	0
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	-905	182	67	6	0
H Transporte e almacenamento	-13	-9	17	-1	3
I Hostalaría	-641	486	185	7	0
J Información e comunicacións	162	14	2	3	0
K Actividades financeiras e de seguros	70	2	-2	2	0
L Actividades inmobiliarias	173	14	3	0	0
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	457	57	23	0	1
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	43	8	5	8	0
O Administración pública e defensa; seguridade social obrigatoria	-1	-1	-1	4	-1
P Educación	237	39	26	3	0
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	191	56	21	7	1
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	-37	105	33	6	0
S Outros servizos	477	71	17	-1	0
Total	**-1.646**	**1.132**	**480**	**68**	**6**

Fonte: IGE, explotación do Directorio de empresas e unidades locais.

O cadro 2.8 recolle a distribución porcentual das empresas galegas -con desagregación provincial- e en media estatal segundo teñan ou non persoal asalariado. Os resultados para 2023 non introducen variacións significativas nas tendencias previamente destacadas. En concreto:

- A porcentaxe de empresas galegas con persoal asalariado aumenta lixeiramente nas catro provincias galegas, ao igual que no contexto estatal. En España, o incremento foi de 3 puntos porcentuais (do 43,4% ao 46,4%), mentres que en Galicia foi algo inferior (do 45,9% ao 48,2%).

- A participación das empresas sen persoal asalariado en Galicia é lixeiramente inferior á rexistrada na media do Estado. Tanto a nivel nacional coma para Galicia e as catro provincias galegas entre 2022 e 2023 recóllese un lixeiro descenso, especialmente na provincia de Pontevedra.

- En todas as provincias galegas tamén se observou un aumento na porcentaxe de empresas con persoal asalariado entre 2022 e 2023. Pontevedra destacou cunha maior proporción de empresas con persoal asalariado (49,4% en 2023), o que suxire un maior dinamismo empresarial na provincia.

CADRO 2.8. % EMPRESAS CON E SEN PERSOAL ASALARIADO. GALICIA E PROVINCIAS, ESPAÑA. 2000-2023

	España		Galicia		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado		Persoal asalariado	
	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen	Con	Sen
2000	45,4%	54,6%	46,1%	53,9%	44,0%	56,0%	46,2%	53,8%	43,8%	56,2%	49,5%	50,5%
2001	46,7%	53,3%	47,7%	52,3%	45,6%	54,4%	48,4%	51,6%	45,5%	54,5%	51,0%	49,0%
2002	47,4%	52,6%	49,3%	50,7%	48,1%	51,9%	49,4%	50,6%	46,4%	53,6%	51,8%	48,2%
2003	48,1%	51,9%	49,6%	50,4%	47,6%	52,4%	50,2%	49,8%	47,3%	52,7%	52,7%	47,3%
2004	49,0%	51,0%	50,6%	49,4%	48,2%	51,8%	51,4%	48,6%	48,3%	51,7%	54,0%	46,0%
2005	48,6%	51,4%	50,6%	49,4%	48,2%	51,8%	51,4%	48,6%	48,8%	51,2%	53,9%	46,1%
2006	49,1%	50,9%	50,9%	49,1%	48,6%	51,4%	51,7%	48,3%	49,0%	51,0%	54,0%	46,0%
2007	48,9%	51,1%	50,6%	49,4%	48,3%	51,7%	51,5%	48,5%	48,9%	51,1%	53,6%	46,4%
2008	48,7%	51,3%	50,8%	49,2%	48,6%	51,4%	51,4%	48,6%	49,0%	51,0%	53,8%	46,2%
2009	47,3%	52,7%	49,8%	50,2%	47,5%	52,5%	50,5%	49,5%	48,1%	51,9%	52,9%	47,1%
2010	46,1%	53,9%	48,7%	51,3%	46,5%	53,5%	49,9%	50,1%	47,4%	52,6%	51,4%	48,6%
2011	44,8%	55,2%	47,5%	52,5%	44,9%	55,1%	49,1%	50,9%	47,2%	52,8%	50,3%	49,7%
2012	44,8%	55,2%	47,3%	52,7%	45,1%	54,9%	48,5%	51,5%	46,8%	53,2%	49,8%	50,2%
2013	46,6%	53,4%	48,8%	51,2%	47,0%	53,0%	50,2%	49,8%	48,1%	51,9%	50,8%	49,2%
2014	46,4%	53,6%	48,4%	51,6%	46,6%	53,4%	49,7%	50,3%	47,8%	52,2%	50,4%	49,6%
2015	45,0%	55,0%	46,5%	53,5%	44,9%	55,1%	48,0%	52,0%	46,4%	53,6%	48,1%	51,9%
2016	44,6%	55,4%	46,0%	54,0%	44,4%	55,6%	47,5%	52,5%	46,2%	53,8%	47,3%	52,7%
2017	44,5%	55,5%	45,6%	54,4%	44,1%	55,9%	47,0%	53,0%	45,8%	54,2%	46,9%	53,1%
2018	44,7%	55,3%	46,0%	54,0%	44,8%	55,2%	47,1%	52,9%	46,3%	53,7%	47,0%	53,0%
2019	44,0%	56,0%	45,5%	54,5%	44,3%	55,7%	46,7%	53,3%	45,9%	54,1%	46,4%	53,6%
2020	43,8%	56,2%	46,2%	53,8%	45,2%	54,8%	47,0%	53,0%	46,7%	53,3%	46,8%	53,2%
2021	44,2%	55,8%	46,7%	53,3%	45,7%	54,3%	47,4%	52,6%	47,0%	53,0%	47,5%	52,5%
2022	43,4%	56,6%	45,9%	54,1%	44,9%	55,1%	46,7%	53,3%	46,1%	53,9%	46,8%	53,2%
2023	**46,4%**	**53,6%**	**48,2%**	**51,8%**	**47,2%**	**52,8%**	**48,4%**	**51,6%**	**48,3%**	**51,7%**	**49,4%**	**50,6%**
TCA 2000-2023	0,10	-0,08	0,20	-0,18	0,31	-0,26	0,20	-0,18	0,43	-0,37	-0,01	0,01
TCA 2015-2023	0,39	-0,33	0,46	-0,41	0,64	-0,55	0,12	-0,11	0,51	-0,46	0,34	-0,32

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

A evolución recente da participación das empresas galegas na distribución estatal en función dos estratos de persoal asalariado (cadro 2.9) debuxa un comportamento relativamente estable, aínda que os datos suxiren que a perda de presenza das empresas galegas pode relacionarse co descenso de representatividade das empresas de entre 20 e 49 persoas traballadoras. En 2022, Galicia representaba o 4,93% das empresas con 20-49 empregados a nivel estatal, mentres que en 2023 esta cifra diminuíu ao 4,82%.

CADRO 2.9. NÚMERO DE EMPRESAS, POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA/ESPAÑA. 2022-2023

		Total empresas	Sen persoal asalariado	Con persoal asalariado										
				1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-249	250-999	1.000-4.999	5000 ou máis
2022	Galicia	196.530	106.312	56.938	18.835	7.193	4.001	2.166	585	289	44	121	33	13
	España	3.430.663	1.942.319	905.804	308.888	126.100	78.909	43.929	12.337	6.371	1.286	3.643	898	179
	Galicia/España	5,73%	5,47%	6,29%	6,10%	5,70%	5,07%	4,93%	4,74%	4,54%	3,42%	3,32%	3,67%	7,26%
2023	Galicia	185.179	95.831	56.160	18.541	7.255	4.077	2.210	597	286	52	123	36	11
	España	3.207.580	1.719.297	897.786	309.528	128.079	81.822	45.896	12.646	6.373	1.290	3.710	963	190
	Galicia/España	**5,77%**	**5,57%**	**6,26%**	**5,99%**	**5,66%**	**4,98%**	**4,82%**	**4,72%**	**4,49%**	**4,03%**	**3,32%**	**3,74%**	**5,79%**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

Os datos do cadro 2.10, que amplían o período de anos considerado, confirman esta tendencia de estabilidade, con pequenas variacións anuais. Tanto en Galicia coma en España hai unha lixeira diminución na proporción de empresas con 1-2 traballadores, aínda que esta segue sendo o estrato maioritario. As empresas de 6-9, 10-19 e 20-49 persoas traballadoras mostran pequenos incrementos en Galicia e España, suxerindo un crecemento nas empresas de tamaño pequeno a mediano. Por último, a participación das empresas con 50 ou máis traballadores mantense case constante, indicando estabilidade nas empresas de maior tamaño. Estes datos indican que, malia pequenas flutuacións, a estrutura empresarial en Galicia e España mantén unha distribución relativamente estable en canto ao tamaño das empresas por número de traballadores.

CADRO 2.10. NÚMERO DE EMPRESAS, POR ESTRATO DE PERSOAL ASALARIADO. GALICIA/ESPAÑA. 2022-2023

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6
2014	66,1	19,3	7,0	4,1	2,3	1,2	63,7	19,7	7,7	4,9	2,6	1,5
2015	65,4	19,8	7,1	4,2	2,3	1,1	62,8	20,1	7,9	5,0	2,7	1,6
2016	64,6	20,2	7,4	4,2	2,4	1,2	62,0	20,2	8,1	5,2	2,8	1,6
2017	64,2	20,2	7,5	4,4	2,5	1,2	61,3	20,5	8,3	5,3	3,0	1,7
2018	64,1	20,1	7,6	4,5	2,5	1,3	61,0	20,3	8,4	5,4	3,0	1,7
2019	64,1	20,2	7,6	4,5	2,4	1,3	61,1	20,4	8,3	5,4	3,0	1,7
2020	63,5	20,4	7,8	4,5	2,5	1,3	60,8	20,5	8,4	5,4	3,1	1,8
2021	64,2	20,3	7,7	4,3	2,3	1,2	61,9	20,4	8,1	5,1	2,8	1,7
2022	63,1	20,9	8,0	4,4	2,4	0,6	60,9	20,8	8,5	5,3	3,0	0,8
2023	**62,9**	**20,8**	**8,1**	**4,6**	**2,5**	**0,7**	**60,3**	**20,8**	**8,6**	**5,5**	**3,1**	**0,8**

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

En 2022 (último dato dispoñible) rexístrase un aumento na taxa de nacementos de empresas para todas tamaños en Galicia (GRÁFICO 2.10). Pola súa banda, a taxa de mortalidade redúcese en case todas as categorías de tamaño, pero especialmente nas microempresas. A taxa de nacementos para as microempresas supera o 9%, mentres que para as pequenas empresas é aproximadamente do 2%, para as medianas empresas é do 1,8% e para as grandes empresas inferior ao 1%. A taxa neta resulta positiva en microempresas, pequena empresa e nas grandes empresas. Para as medianas empresas a taxa neta é negativa, pero moi pequena (-0,16%).

GRÁFICO 2.10. TAXA DE DEMOGRAFÍA EMPRESARIAL POR TAMAÑO DE EMPRESA.
GALICIA. 2020-2022

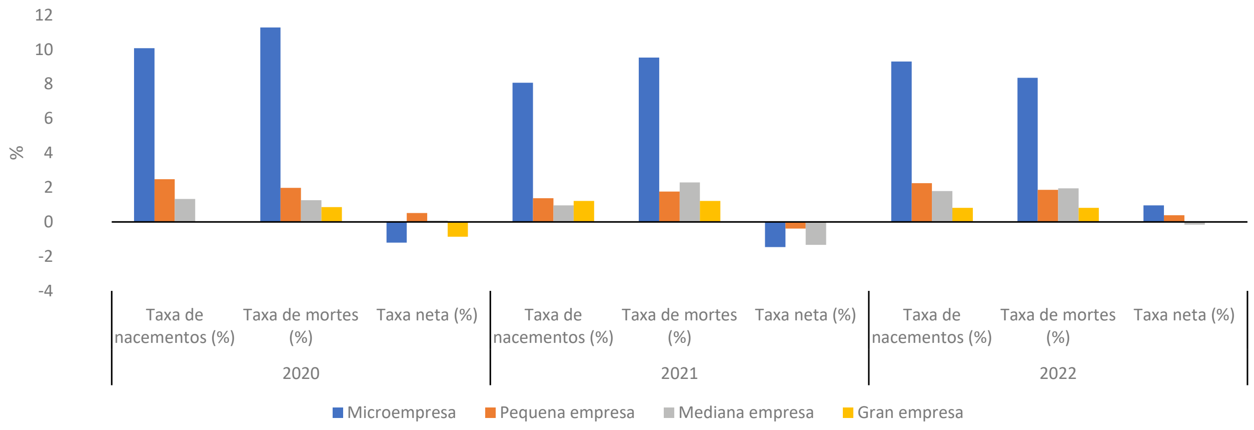

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

A información sobre a demografía empresarial galega pode completarse coa incorporación dos datos da Estatística de sociedades mercantís do INE, que achega información do número de sociedades creadas e disoltas e inclúe as operacións de modificación de capital con carácter mensual e desagregada por comunidades autónomas e provincias. Os datos de base proceden do Rexistro Mercantil Central, que centraliza toda a información provincial sobre sociedades e empresas e os actos mercantís determinados por lei.

En 2023 reflíctese unha lixeira redución das sociedades mercantís creadas en Galicia, que pasa de 3.804 en 2022 a 3.979 en 2023 (cadro 2.11). Este aumento do 4,6% é moi inferior ao experimentado a nivel nacional, que foi do 9,1%. Polo que respecta a sociedades disoltas, en Galicia recóllese unha redución do 13,1%, mentres que a nivel nacional a porcentaxe de perda é menor, dun 5,5% (GRÁFICOS 2.11 e 2.12). A evolución recente indica que Galicia está rexistrando un incremento moderado na creación de novas sociedades e unha redución máis pronunciada nas disolucións en comparación coa media nacional.

CADRO 2.11. SOCIEDADES MERCANTÍS CREADAS E DISOLTAS.
GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

		Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
2015	Galicia	3.968	-6,99	1.512	-1,11
	España	94.644	0,52	20.758	-5,10
2016	Galicia	4.533	14,24	1.495	-1,12
	España	101.047	6,77	21.223	2,24
2017	Galicia	4.068	-10,26	1.431	-4,28
	España	94.370	-6,61	21.587	1,72
2018	Galicia	4.025	-1,06	1.440	0,63
	España	95.121	0,80	22.387	3,71
2019	Galicia	3.771	-6,31	1.479	2,71
	España	93.951	-1,24	23.310	4,06
2020	Galicia	3.212	-14,82	1.304	-11,83
	España	79.200	-15,70	20.274	-13,02
2021	Galicia	3.882	20,86	1.609	23,39
	España	101.184	27,76	23.795	17,37
2022	Galicia	3.804	-2,01	1.508	-6,28
	España	99.090	-2,07	26.215	10,17
2023	**Galicia**	**3.979**	**4,60**	**1.311**	**-13,06**
	España	**108.100**	**9,09**	**24.772**	**-5,50**

Os datos son provisionais dende xaneiro de 2022.

GRÁFICO 2.11. SOCIEDADES MERCANTÍS CREADAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2008-2023

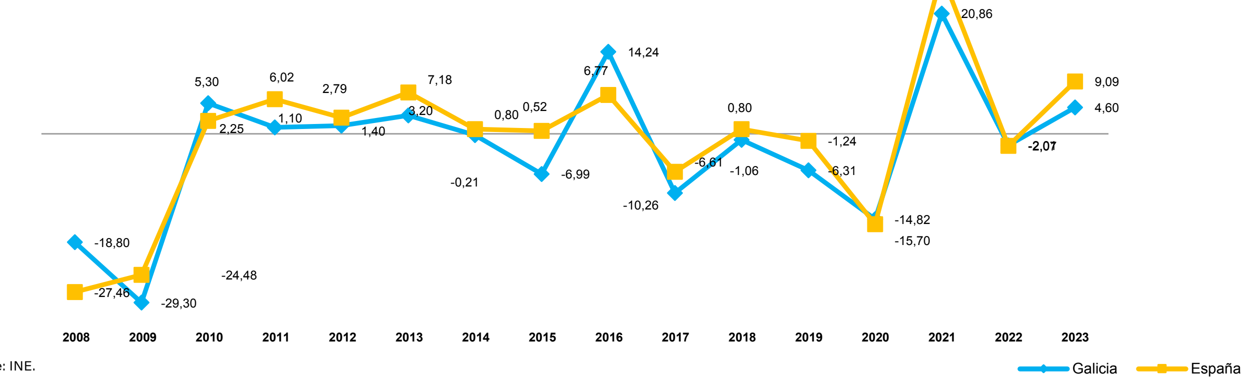

Fonte: INE.

GRÁFICO 2.12. SOCIEDADES MERCANTÍS DISOLTAS. GALICIA/ ESPAÑA. 2008-2023

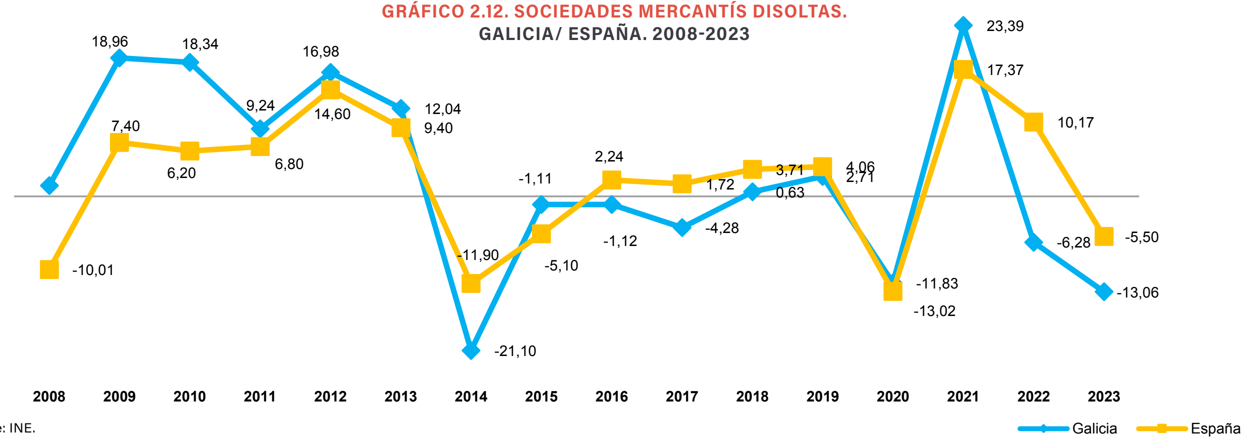

Fonte: INE.

Os **GRÁFICOS 2.13** e **2.14** permiten contextualizar, respectivamente, a creación e disolución de sociedades mercantís en Galicia en relación co acontecido no resto das comunidades autónomas (cadro 2.12). Entre 2022 e 2023 a taxa de variación en creación de sociedades mercantís é positiva en todas as CC.AA. e cidades autónomas, destacando o comportamento rexistrado en Asturias (13,6%), Comunidade Valenciana (12,8%) e Murcia (11,5%). Porén, Cantabria (1,45%), País Vasco (2,68%) e Galicia (4,6%) recollen as menores taxas de crecemento na creación de sociedades mercantís. No seu conxunto, Galicia presenta taxas de crecemento anual negativas tanto en sociedades constituídas coma disoltas, indicando un escenario de contracción en comparación con outras rexións que amosan taxas de crecemento positivas significativas.

GRÁFICO 2.13. TAXA DE VARIACIÓN ANUAL CREACIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS. 2021-2023

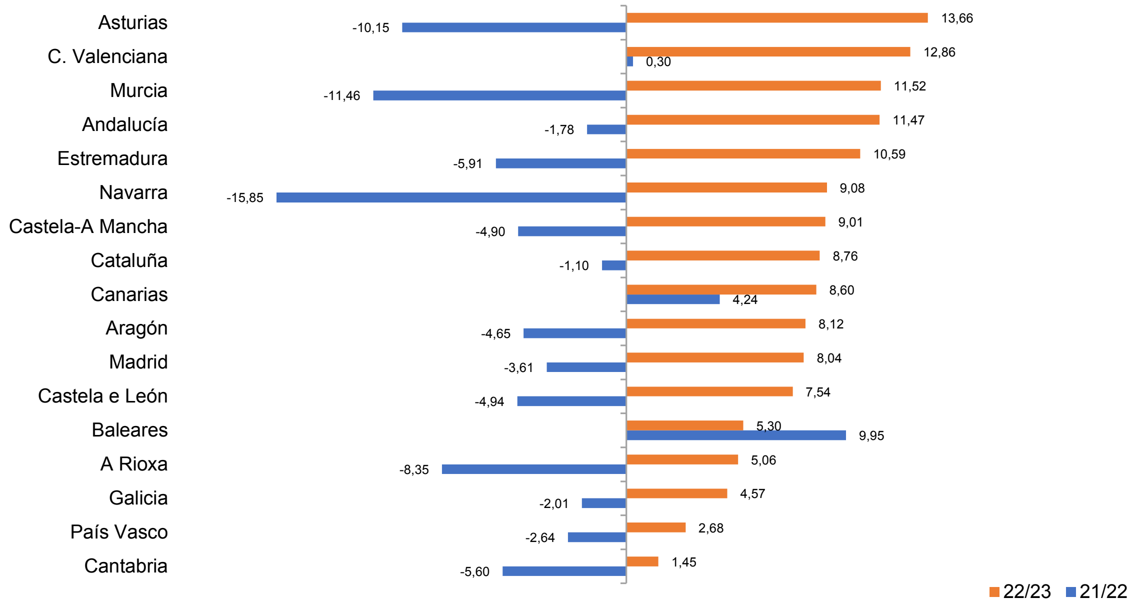

Fonte: INE.

GRÁFICO 2.14. TAXA DE VARIACIÓN ANUAL DISOLUCIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS. 2021-2023

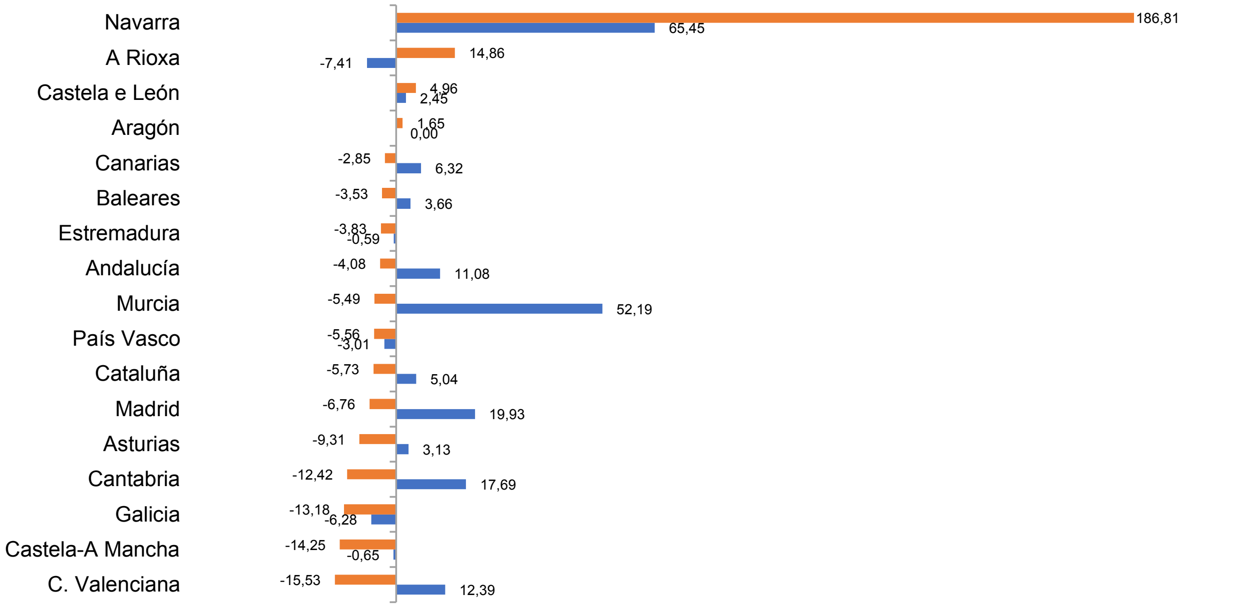

Fonte: INE.

CADRO 2.12. TAXA DE CRECEMENTO ANUAL SOCIEDADES MERCANTÍS CONSITUIDAS E DISOLTAS. 2010-2023

	TCA Sociedades (2010-2023)	
	Constituídas	Disoltas
Andalucía	53,59	36,36
Aragón	5,74	11,70
Asturias	5,36	14,48
Baleares	103,55	43,14
Canarias	42,86	23,81
Cantabria	4,63	37,44
Castela e León	-12,71	20,18
Castela-A Mancha	11,98	11,40
Cataluña	43,55	-28,85
C. Valenciana	43,41	-2,70
Estremadura	9,32	-9,19
Galicia	**-1,51**	**-2,31**
Madrid	43,31	123,62
Murcia	17,30	216,80
Navarra	-16,41	196,59
País Vasco	-0,29	12,80
A Rioxa	3,23	-9,87

Os datos son provisionais dende xaneiro de 2022.
Fonte: INE.

Na liña do comentado en informes precedentes, a dinámica empresarial en España segue concentrada en Madrid, Cataluña, Comunidade Valenciana e Andalucía. A evolución ao longo de 2023 non introduce cambios nesta particular concentración (**GRÁFICO 2.15**). A comunidade galega ocupa a quinta posición tanto no que se refire á creación de empresas coma no relacionado coa disolución de sociedades mercantís. No que atinxe á porcentaxe de sociedades galegas no total do Estado, compróbase unha lixeira redución das constituídas e disoltas (**GRÁFICO 2.16**). Estes datos amosan que, a pesar das flutuacións anuais, Galicia mantén unha participación relativamente estable no contexto estatal, aínda que cun lixeiro descenso na porcentaxe de sociedades tanto constituídas coma disoltas.

GRÁFICO 2.15. MEDIA DE CREACIÓN E DISOLUCIÓN DE SOCIEDADES MERCANTÍS.
2010-2023

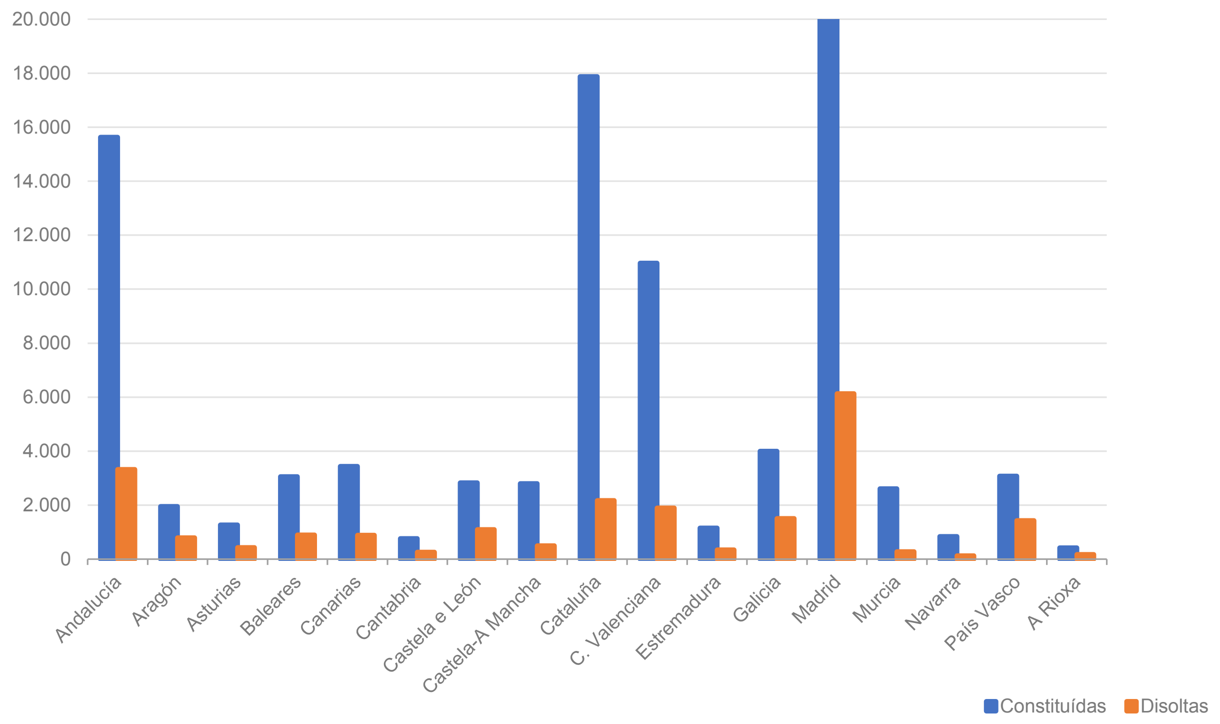

Fonte: INE.

GRÁFICO 2.16. % SOCIEDADES GALEGAS NO TOTAL DO ESTADO.
2008-2023

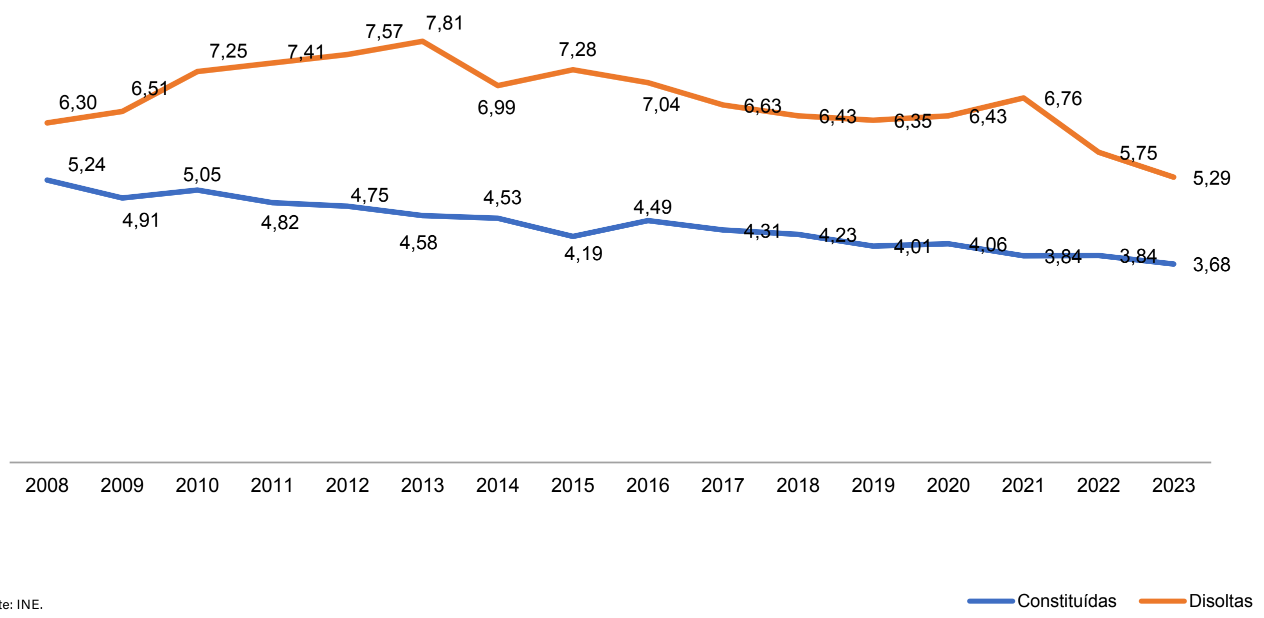

Fonte: INE.

En termos de capital total subscrito (cadro 2.13a), Galicia mostra unha tendencia á baixa, pasando de 181.985 miles de euros en 2022 a 171.011 miles de euros en 2023. Contrariamente, o capital total subscrito en España amosa un incremento significativo, alcanzando os 6.202.414 miles de euros en 2023, comparado cos 5.131.736 miles de euros en 2022. Este incremento a nivel nacional (20,9%) contrasta coa caída observada en Galicia (-6,0%). Así mesmo, o importe medio subscrito por cada empresa galega (42.978 euros) é inferior á media de capital subscrito en ámbito estatal (57.376 euros).

CADRO 2.13A. CAPITAL SUSCRITO POLAS SOCIEDADES MERCANTÍS.
GALICIA /ESPAÑA. 2017-2023

	Nº de sociedades							
	017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2017
España	**94.377**	**95.121**	**93.951**	**79.179**	**101.210**	**99.090**	**108.100**	**5.262.217**
Andalucía	15.379	16.018	15.560	13.650	17.506	17.195	19.171	644.395
Aragón	2.037	2.016	1.913	1.541	1.912	1.823	1.971	90.340
Asturias	1.342	1.188	1.164	1.035	1.271	1.142	1.298	61.770
Baleares	3.497	3.293	3.010	2.570	3.467	3.812	4.014	168.543
Canarias	3.843	3.639	3.385	2.649	3.494	3.642	3.963	186.389
Cantabria	762	754	642	592	803	758	769	16.607
Castela e León	2.857	2.731	2.811	2.188	2.694	2.561	2.754	147.180
Castela-A Mancha	2.618	2.836	2.739	2.232	2.940	2.796	3.048	67.129
Cataluña	18.510	17.555	18.139	15.021	19.191	18.979	20.646	1.025.090
C. Valenciana	10.845	11.144	10.975	9.507	11.851	11.887	13.417	752.571
Estremadura	1.150	1.138	1.136	1.014	1.184	1.114	1.232	64.105
Galicia	**4.066**	**4.025**	**3.772**	**3.212**	**3.882**	**3.804**	**3.979**	**317.054**
Madrid	20.431	21.637	21.784	17.964	23.691	22.836	24.671	1.256.410
Murcia	2.641	2.603	2.421	2.263	2.705	2.395	2.671	119.999
Navarra	838	834	785	633	877	738	805	60.704
País Vasco	2.960	3.075	3.091	2.604	3.138	3.055	3.137	248.472
A Rioxa	408	405	443	351	431	395	415	33.231

	Capital total suscrito					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
España	**.200.782**	**5.563.535**	**4.911.562**	**4.928.896**	**5.131.736**	**6.202.414**
Andalucía	712.138	559.078	635.446	670.275	785.410	908.167
Aragón	84.826	161.767	174.437	103.709	74.721	271.621
Asturias	61.191	78.419	44.330	36.937	28.410	48.055
Baleares	239.546	167.593	204.885	193.395	140.834	129.821
Canarias	92.057	127.270	249.066	72.460	127.707	120.023
Cantabria	48.402	24.272	23.274	20.090	16.354	10.854
Castela e León	141.780	167.615	123.993	141.875	95.151	152.019
Castela-A Mancha	157.701	109.297	54.165	95.006	78.234	95.170
Cataluña	735.932	1.143.436	901.420	1.114.388	693.876	866.389
C. Valenciana	803.695	1.120.314	439.213	652.129	1.025.466	1.681.628
Estremadura	51.937	26.978	56.381	47.841	55.836	96.046
Galicia	**271.507**	**373.797**	**364.638**	**206.030**	**181.985**	**171.011**
Madrid	.172.567	1.038.905	1.336.736	931.696	1.437.866	1.296.074
Murcia	99.688	103.522	144.704	222.907	133.889	122.194
Navarra	226.711	85.288	42.077	59.146	40.977	27.156
País Vasco	257.129	223.352	102.882	341.941	159.766	179.674
A Rioxa	40.036	47.001	12.333	15.522	49.914	18.493

Os datos son provisionais dende xaneiro de 2022.
Elaboración propia a partir de datos do INE.

O cadro 2.13b revela unha redución no número de sociedades que amplían capital en Galicia, pasando de 1.157 en 2022 a 1.061 en 2023. En contraste, en España, o número de sociedades que amplían capital aumentou de 29.036 en 2022 a 29.427 en 2023. Isto representa unha caída do 8,3% en Galicia fronte a un aumento do 1,3% en España. O capital total ampliado en Galicia tamén descendeu de 426.871 miles de euros en 2022 a 356.999 miles de euros en 2023. Pola contra, o capital total ampliado en España incrementou de 19.726.722 miles de euros en 2022 a 21.471.602 miles de euros en 2023. O importe medio de capital ampliado en Galicia é significativamente inferior ao importe medio en España (336.474 euros fronte a 729.656 euros, respectivamente). Os datos do capital ampliado medio (**GRÁFICO 2.17**) revelan unha fenda persistente entre Galicia e España no importe medio de capital ampliado polas sociedades mercantís. En 2023, o importe medio de capital ampliado en Galicia é do 46% do importe medio a nivel estatal, unha lixeira mellora respecto ao 54% observado en 2022. Esta tendencia indica unha redución na fenda entre Galicia e a media estatal, pero aínda amosa unha diferenza considerable.

CADRO 2.13B. SOCIEDADES MERCANTÍS QUE AMPLÍAN CAPITAL. GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

		Nº de sociedades	Capital total ampliado
2017	Galicia	1.321	721.357
	España	31.010	38.040.739
2018	Galicia	1.344	991.367
	España	31.241	26.425.252
2019	Galicia	1.338	796.015
	España	30.469	24.797.361
2020	Galicia	1.074	646.784
	España	25.209	19.372.543
2021	Galicia	1.199	513.324
	España	29.227	27.302.236
2022	Galicia	1.157	426.871
	España	29.036	19.726.722
2023	**Galicia**	**1.061**	**356.999**
	España	**29.427**	**21.471.602**

Os datos son provisionais dende xaneiro de 2022.
Elaboración propia a partir de datos do INE.

GRÁFICO 2.17. % CAPITAL AMPLIADO MEDIO. GALICIA/ESPAÑA. 2015-2023

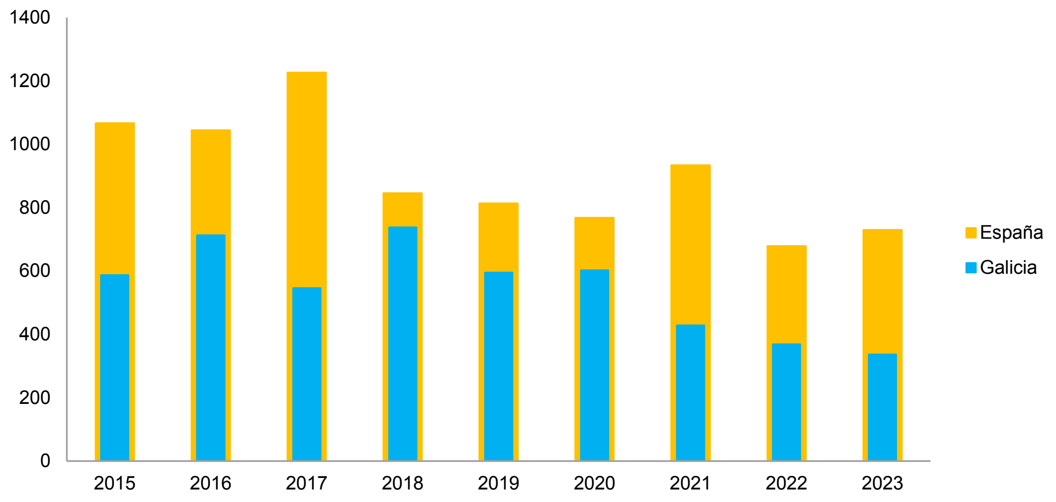

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

A análise dos datos do cadro 2.14 amosa que a disolución voluntaria é a razón principal para a disolución de sociedades mercantís tanto en Galicia coma en España. Para 2023, a nivel nacional, as porcentaxes son 82,2% (voluntarias), 9,9% (por fusión) e 7,9% (outras). En Galicia, estas porcentaxes son do 86,2% (voluntarias), 5,5% (por fusión) e 8,3% (outras). A tendencia xeral nos últimos anos reflicte unha predominancia das disolucións voluntarias en ambos os contextos, con valores que se manteñen altos. En termos de variacións anuais, Galicia mostra unha maior proporción de disolucións voluntarias en comparación con España, reflectindo unha menor incidencia de factores externos como fusións ou outras causas de disolución.

En comparación co ano anterior, Galicia experimentou unha redución no total de sociedades disoltas (de 1.510 en 2022 a 1.311 en 2023) na liña do acontecido en contexto estatal (de 26.238 en 2022 a 24.772 en 2023), o que pode indicar unha certa estabilización no tecido empresarial despois do impacto da pandemia.

CADRO 2.14. SOCIEDADES MERCANTÍS DISOLTAS.
GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

		Sociedades disoltas			
		Total	Voluntaria	Por fusión	Outras
2017	Galicia	1.431	1.163	89	179
	España	21.587	16.633	2.270	2.684
2018	Galicia	1.440	1.180	82	178
	España	22.387	17.115	2.471	2.801
2019	Galicia	1.479	1.171	132	176
	España	23.310	17.597	3.287	2.426
2020	Galicia	1.304	1.065	89	150
	España	20.274	15.335	2.899	2.040
2021	Galicia	1.609	1.313	96	200
	España	23.808	18.601	2.631	2.576
2022	Galicia	1.510	1.264	86	160
	España	26.238	20.753	2.983	2.502
2023	**Galicia**	**1.311**	**1.130**	**72**	**109**
	España	**24.772**	**20.360**	**2.447**	**1.965**

Os datos son provisionais dende xaneiro de 2022.
Elaboración propia a partir de datos do INE.
Fonte: INE.

O índice de rotación (GRÁFICO 2.18) compara a evolución das sociedades disoltas e constituídas, indicando cantas sociedades se constitúen por cada cen sociedades disoltas. En 2023, este índice redúcese lixeiramente para a media estatal, pasando dun 0,26 en 2022 a aproximadamente un 0,23 en 2023, e algo máis para Galicia, que pasa dun 0,40 en 2022 a un 0,33 en 2023. Esta diminución pon de manifesto unha leve desaceleración na creación de novas sociedades en relación ás disolucións tanto en Galicia coma no conxunto de España.

GRÁFICO 2.18. ÍNDICE DE ROTACIÓN.
GALICIA/ESPAÑA. 2017-2023

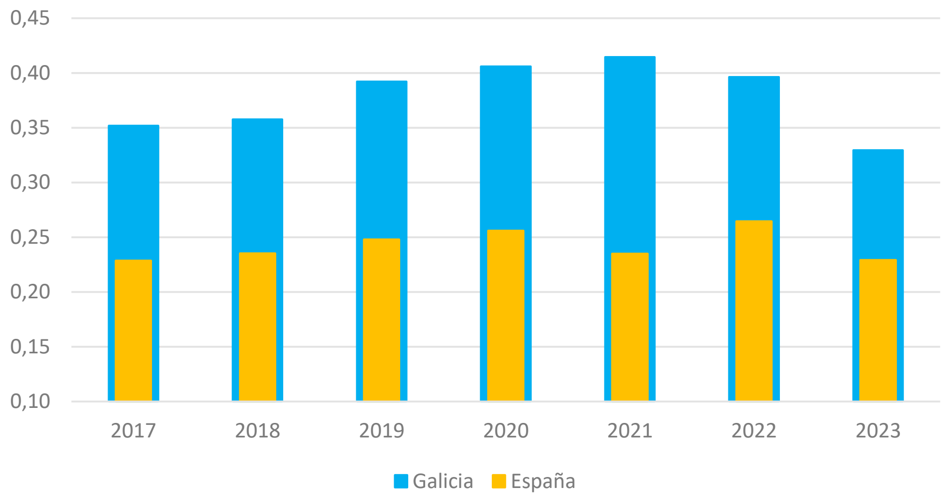

Elaboración propia con datos do DIRCE (INE).

Para completar esta imaxe xeral da demografía empresarial galega en 2023, apórtanse datos da Estatística do procedemento concursal e de Rexistradores de España (cadro 2.15). En 2023, aumenta o número de debedores concursados en Galicia (45,4%), incluso en maior proporción do aumento experimentado en media estatal (43,3%). Este aumento está principalmente impulsado polo incremento nos concursos de persoas físicas, que pasaron de 371 en 2022 a 563 en 2023. O perfil de empresa concursada é similar a de anos precedentes: concursos voluntarios, ordinarios e que afectan prioritariamente a empresas de responsabilidade limitada (cadro 2.16). O número de sociedades limitadas concursadas tamén aumentou lixeiramente, mantendo a tendencia observada en anos anteriores.

CADRO 2.15. DEBEDORES CONCURSADOS.
GALICIA/ESPAÑA. 2008-2023

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Galicia	185	345	340	452	559	552	473	331	308	298	265	345	398	462	540	**785**
España	2.902	5.922	5.962	6.863	9.071	9.937	7.280	5.746	5.253	5.753	6.398	7.772	8.662	12.037	14.424	**20.666**

Fonte: Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

CADRO 2.16. DEBEDORES CONCURSADOS. DESAGREGACIÓN EN DISTINTAS VARIABLES.
GALICIA. 2012-2023

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Por natureza xurídica												
- Persoas físicas	77	29	41	52	58	69	81	116	217	277	371	**563**
- Empresas	482	523	432	279	250	229	184	229	181	185	169	**222**
Sociedades limitadas	414	449	365	246	207	204	165	207	164	172	162	**206**
Sociedades anónimas	61	62	52	27	24	16	14	16	12	10	6	**9**
Outras	7	12	15	6	19	9	5	6	5	3	1	**7**
Por tipo de concurso												
- Por vontade	522	512	432	307	287	269	250	306	372	290	313	**753**
- Necesario	37	40	41	24	21	29	15	39	26	5	32	**7**
- Consecutivo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	167	165	**25**
Por clase de procedemento												
- Ordinario	65	89	49	56	25	39	15	15	9	2	47	**213**

Fonte: Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

O **GRÁFICO 2.19** amosa a tipoloxía de sociedades en concurso en 2023. En 2023, houbo un notable incremento das persoas físicas en concurso, alcanzando 563 casos, seguido das sociedades limitadas con 206. Ademais, as sociedades anónimas e outras formas xurídicas tamén experimentaron un aumento, aínda que en menor medida. O ámbito de entidades concursadas correspóndese coas características xerais da demografía empresarial galega (**GRÁFICO 2.20**), correspondéndose na súa meirande parte con empresas nas provincias atlánticas. A Coruña e Pontevedra concentran a maior parte dos concursos, cun 43% e 34% respectivamente. Lugo e Ourense representan o 17% e o 6%, respectivamente. Esta distribución reproduce a xa comentada preponderancia das provincias atlánticas no contexto dos concursos de acredores en Galicia.

GRÁFICO 2.19. TIPOLOXÍA DE SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES.
GALICIA. 2017-2023

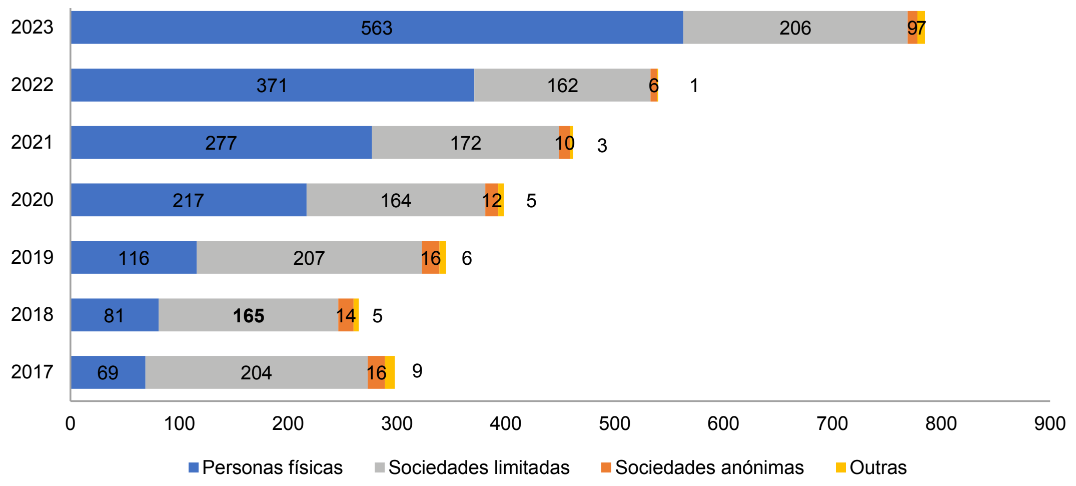

Fonte: Elaboración propia con datos de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

GRÁFICO 2.20. SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES POR PROVINCIAS. GALICIA. 2023

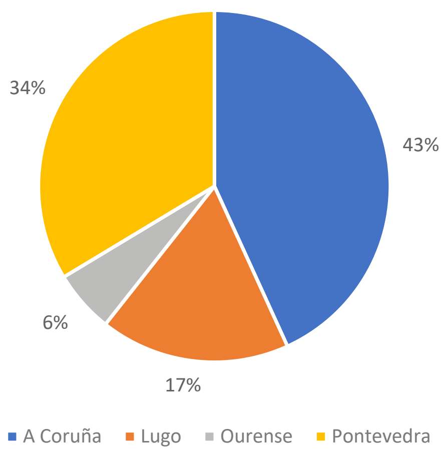

Fonte: Elaboración propia con datos de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

De xeito similar, a meirande parte dos concursos ten lugar en empresas pequenas tanto en número de persoas empregadas (entre 1 e 9) coma en facturación anual (menos de 2 millóns de euros), e no sector servizos (cadro 2.17). O número de concursos aumenta especialmente en empresas de servizos e industria (GRÁFICO 2.21). En 2023, o número de concursos en Galicia incrementouse significativamente en empresas con 1-9 empregados, alcanzando un total de 97 casos. Ademais, o volume de negocio de menos de 2 millóns de euros representou 163 concursos. En canto ao sector, os servizos rexistraron 134 concursos, mentres que a industria contabilizou 39 casos (cadro 2.17). Todos estes aumentos reflicten unha tendencia crecente nos concursos en Galicia en 2023 en comparación con 2022. O maior aumento produciuse no sector servizos cun 34%, seguido polo sector industria cun 30%, as empresas con 1-9 empregados cun 24,36%, e o volume de negocio menos de 2 millóns cun 18,98%.

CADRO 2.17. EMPRESAS CONCURSADAS POR TRAMOS DE PERSOAL ASALARIADO, VOLUME DE NEGOCIO E ACTIVIDADE ECONÓMICA PRINCIPAL. GALICIA. 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total empresas	204	251	228	185	169	**222**
Por tramos de persoal asalariado						
- 0	34	29	47	34	33	**34**
- 1-9	108	145	132	78	78	**97**
- 10-49	42	52	28	42	32	**43**
- 50-99	3	5	10	3	2	**3**
- Máis de 100	5	4	2	0	2	**3**
- Sen clasificar	12	16	9	28	22	**42**
Por volume de negocio(*)						
- Menos de 2	151	179	189	153	137	**163**
- 2-5	10	17	13	4	7	**15**
- 5-10	7	8	2	0	3	**2**
- Máis de 10	4	4	7	0	0	**0**
- Sen clasificar	32	43	17	28	22	**42**
Por actividade económica principal						
- Agricultura e pesca	2	4	2	7	1	**7**
- Industria	34	46	30	48	30	**39**
- Enerxía	0	1	1	0	2	**1**
- Construción	44	41	42	30	36	**41**
- Servizos	112	143	144	100	100	**134**
- Sen clasificar	12	16	9	0	0	**0**

(*) En millón de euros.
Fonte: Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

GRÁFICO 2.21. SOCIEDADES EN CONCURSO DE ACREDORES POR SECTOR.
GALICIA. 2017-2023

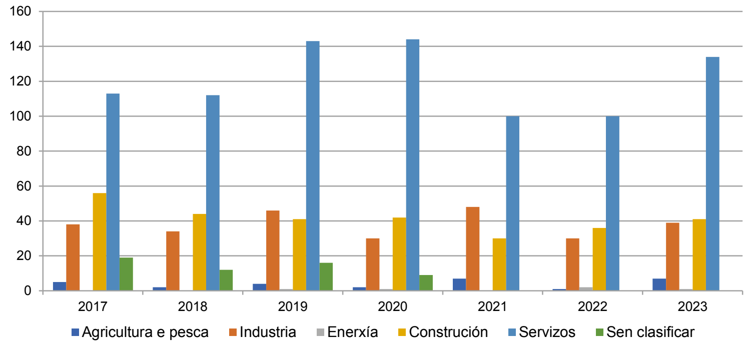

Fonte: Elaboración propia con datos de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

O volume de procedementos concursais aumenta en case todos os tipos de empresas con independencia da súa antigüidade (cadro 2.18). En particular, destacan os aumentos nas empresas de 5 a 8 anos cun 63,33%, seguidas polas de 9 a 12 anos cun 47,62%, e as de 0 a 4 anos cun 23,08%.

CADRO 2.18. Nº PROCEDEMENTOS CONCURSAIS POR IDADE DAS SOCIEDADES.
GALICIA. 2012-2023

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
De 0 a 4 anos	49	47	44	41	26	31	31	55	54	24	39	**48**
De 5 a 8 anos	122	113	96	40	57	28	37	48	48	43	30	**49**
De 9 a 12 anos	87	80	77	70	56	35	37	30	28	29	21	**31**
De 13 a 16 anos	59	87	53	47	31	41	25	37	21	18	16	**17**
De 17 a 19 anos	49	55	47	25	22	25	13	14	17	13	15	**17**
20 o máis anos	125	141	117	76	66	67	57	66	56	58	48	**60**
Sen clasificar	10	9	13	5	7	10	4	1	4	0	0	**0**

Fonte: Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

2.3. ANÁLISE DE ENQUISAS INDUSTRIAIS

A continuación inclúense datos dos tres sectores principais de actividade (industria, comercio e servizos) procedentes das respectivas enquisas estruturais elaboradas polo INE.

2.3.1. Estatística estrutural de empresas do sector industrial

Esta estatística elabórase para coñecer as características estruturais e económicas das empresas do sector industrial, a súa estrutura de emprego e o investimento. Inclúe as industrias extractivas e manufacturas, as actividades de subministración de enerxía e auga e saneamento. A cifra de negocios do sector en Galicia en 2022 acada 58,8 millóns de € (cadro 2.19). A achega da comunidade galega ao total do sector industrial en España é neste ano dun 6,4% O persoal ocupado no sector sería de 144.270 persoas, cunha participación no total da ocupación do sector a nivel estatal do 6,2%. O investimento en activos materiais acada o 5,8% en 2022. Estes datos sitúan á comunidade galega no sexto lugar nas achegas ao total estatal da cifra de negocios e o persoal ocupado do sector industrial, mentres que se sitúa no sétimo lugar no relacionado co investimento en activos materiais. Galicia mantén a súa posición relativa no conxunto do sector industrial español respecto ao ano anterior.

CADRO 2.19. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR INDUSTRIA.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Cifra de negocios		Persoal ocupado		Inversión en activos materiais	
	Miles de €	% sobre total	Media anual	% sobre total	Miles de €	% sobre total
Andalucía	113.054.943	12,3	248.248	10,7	3.431.698	11,5
Aragón	41.530.034	4,5	105.432	4,5	1.305.239	4,4
Asturias	22.579.447	2,5	46.164	2,0	476.615	1,6
Baleares	7.118.207	0,8	27.690	1,2	197.108	0,7
Canarias	10.444.846	1,1	39.671	1,7	475.906	1,6
Cantabria	12.107.006	1,3	31.875	1,4	352.192	1,2
Castela e León	51.061.174	5,6	137.970	5,9	2.099.361	7,0
Castela-A Mancha	40.634.791	4,4	108.668	4,7	1.507.284	5,0
Cataluña	187.990.839	20,5	494.087	21,2	6.139.101	20,5
C. Valenciana	97.123.356	10,6	298.995	12,8	3.219.473	10,8
Estremadura	11.084.179	1,2	31.911	1,4	635.977	2,1
Galicia	**58.811.716**	**6,4**	**144.270**	**6,2**	**1.736.652**	**5,8**
Madrid	114.070.769	12,5	234.238	10,1	3.974.857	13,3
Murcia	37.123.914	4,1	87.387	3,8	999.585	3,3
Navarra	28.164.041	3,1	76.174	3,3	881.232	2,9
País Vasco	75.646.798	8,3	187.352	8,0	2.103.888	7,0
A Rioxa	7.258.397	0,8	25.905	1,1	354.374	1,2
Ceuta	209.139	0,0	902	0,0	7.928	0,0
Melilla	175.581	0,0	481	0,0	10.247	0,0
España	**916.189.177**	**100,0**	**2.327.420**	**100,0**	**29.908.717**	**100,0**

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector industrial.

Os datos non introducen variacións significativas na estrutura desagregada por comunidades autónomas do sector industrial en España, confirmando un marco de estabilidade na última década (cadro 2.20). Así, Cataluña mantense como a comunidade autónoma cunha achega máis salientable ao conxunto do sector industrial, cunha achega do 20,5% da cifra de negocios. A continuación, Madrid, Andalucía e a Comunidade Valenciana presentan achegas superiores ao 10%, seguidas do País Vasco (8,3%) e a comunidade galega (6,4%). As cifras permiten distinguir distintos grupos de comunidades autónomas en función das diferentes achegas (**GRÁFICO 2.22**). Estes grupos son idénticos aos salientados en informes precedentes, manténdose estable a relativa concentración da facturación do sector industrial neste período en torno a Cataluña, Madrid, Andalucía, Comunidade Valenciana e o País Vasco (**GRÁFICO 2.23**).

CADRO 2.20. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DA CIFRA DE NEGOCIOS. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2009-2022

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7	12,5	12,2	11,3	11,4	12,2	12,0	11,9	11,0	11,9	**12,3**
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2	4,4	4,3	4,5	4,5	4,6	4,7	4,8	5,2	4,8	**4,5**
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1	2,0	2,4	**2,5**
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	**0,8**
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	**1,1**
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	**1,3**
Castela e León	6,5	6,3	6,7	6,4	6,3	6,2	6,4	6,6	6,3	6,1	6,0	6,1	5,9	**5,6**
Castela-A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0	4,8	4,4	4,0	3,9	4,2	4,2	4,3	4,4	4,4	**4,4**
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2	22,4	22,3	22,7	22,8	22,5	22,4	22,3	22,1	21,7	**20,5**
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4	9,7	10,1	10,6	10,6	10,6	10,4	10,6	10,8	10,5	**10,6**
Estremadura	1,1	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	**1,2**
Galicia	**6,7**	**6,3**	**6,5**	**6,0**	**6,5**	**6,3**	**6,3**	**6,3**	**6,5**	**6,6**	**6,4**	**6,6**	**6,5**	**6,4**
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5	9,8	9,7	10,3	10,4	9,9	10,4	10,7	11,1	12,1	**12,5**
Murcia	2,7	2,9	3,0	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	**4,1**
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8	2,9	3,0	3,2	3,3	3,1	3,1	3,3	3,4	3,1	**3,1**
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1	9,1	10,0	9,6	9,2	9,2	9,0	8,8	8,4	7,9	**8,3**
A Rioxa	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	**0,8**
España	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.
A partir de 2018 inclúese un cambio de metodoloxía.

GRÁFICO 2.22. PARTICIPACIÓN DE CADA COMUNIDADE AUTÓNOMA NA CIFRA DE NEGOCIOS DO SECTOR INDUSTRIAL. 2022

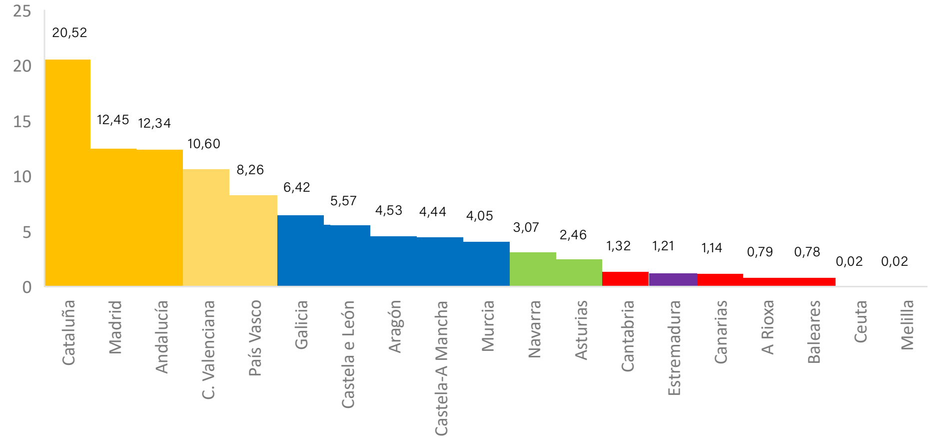

Fonte: Elaboración propia con datos de Rexistradores de España, Estatísticas concursais.

Do mesmo xeito, as achegas da comunidade galega no total de persoas ocupadas no sector industrial nos últimos anos presentan un comportamento estable, cunha porcentaxe lixeiramente decrecente dende 2021 a 2022, pasando do 6,4% ao 6,2% (cadro 2.21). A cifra de negocios mantense tamén nun nivel estable, arredor do 6,4% en 2022, cunha leve diminución respecto ao 6,5% do ano anterior. Estes datos amosan unha tendencia xeral de estabilidade nas principais variables da industria en Galicia en relación co conxunto do Estado, mantendo unha contribución significativa sen cambios bruscos ao longo do tempo.

GRÁFICO 2.23. PARTICIPACIÓN NA CIFRA DE NEGOCIOS SECTOR INDUSTRIAL. POR CC.AA. 2009-2022

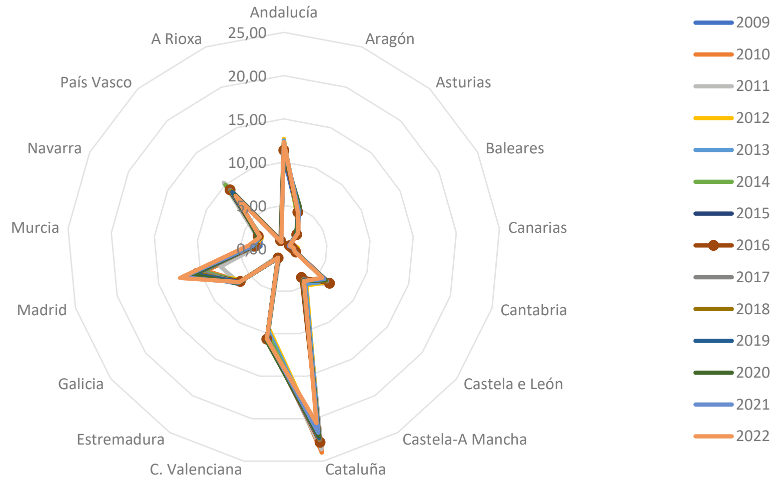

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.

CADRO 2.21. EVOLUCIÓN DA PORCENTAXE DE GALICIA NO ESTADO NAS PRINCIPAIS VARIABLES DA INDUSTRIA. 2001-2022

	Persoas ocupadas	Cifra de negocios
2001	6,0	5,8
2002	6,2	6,2
2003	6,2	6,1
2004	6,1	6,0
2005	6,3	6,0
2006	6,5	6,2
2007	6,7	6,6
2008	6,9	6,7
2009	6,9	6,7
2010	6,8	6,7
2011	6,9	6,7
2012	6,7	6,0
2013	6,8	6,5
2014	6,6	6,3
2015	6,4	6,3
2016	6,4	6,3
2017	6,3	6,5
2018	6,4	6,6
2019	6,3	6,4
2020	6,4	6,6
2021	6,4	6,5
2022	**6,2**	**6,4**

Elaboración propia.
Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector industrial.
A partir de 2018 inclúese un cambio de metodoloxía.

2.3.2. Estatística estrutural de empresas do sector comercio

O cadro 2.22 resume os principais indicadores estruturais do sector para 2022. O sector comercial en Galicia acada unha facturación próxima aos 57,1 mil millóns de €, un incremento do 8,8% respecto ao ano anterior. Os soldos e salarios no sector aumentan un 5,5%, namentres o número de locais comerciais aumenta nun 0,7%. O investimento en activos materiais aumenta nun 11,8%.

De xeito similar ao comentado para o sector industrial, as achegas ao sector comercial están relativamente concentradas entre Madrid, Cataluña, Andalucía e Valencia. En 2022 a comunidade galega achega o 6,5% dos locais comerciais, contribúe cun 5,7% á cifra de negocios, soporta o 5,1% dos soldos e salarios do sector, emprega o 5,4% do persoal empregado e realiza o 5,2% dos investimentos materiais no sector comercial. En termos relativos, o maior

aumento obsérvase no investimento en activos materiais, cunha suba do 11,8%, seguido pola cifra de negocios (8,8%), os soldos e salarios (5,5%) e, finalmente, o número de locais comerciais, que experimenta un incremento máis modesto do 0,7%. Estes datos amosan unha tendencia positiva e de crecemento no sector comercial galego, con especial énfase no aumento do investimento en infraestrutura.

CADRO 2.22. MAGNITUDES NO SECTOR COMERCIAL POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	169.619	125.348.630	8.386.694	1.810.606	523.510
Aragón	22.185	27.203.012	1.662.704	279.422	81.059
Asturias	17.296	14.140.257	1.045.337	167.144	57.423
Baleares	21.903	18.269.383	1.445.014	292.130	75.290
Canarias	39.765	34.642.734	2.563.453	1.027.255	151.320
Cantabria	8.214	7.836.811	590.669	68.312	32.094
Castela e León	46.306	38.669.056	2.287.873	494.126	131.749
Castela-A Mancha	39.492	30.059.449	1.835.315	469.034	108.875
Cataluña	154.344	192.740.566	14.411.143	2.110.285	576.371
C. Valenciana	104.878	97.549.965	7.172.887	1.432.100	378.229
Estremadura	23.885	12.907.806	811.389	158.162	58.261
Galicia	**58.295**	**57.115.609**	**3.322.527**	**630.165**	**170.060**
Madrid	109.491	260.911.938	13.608.165	1.950.647	484.272
Murcia	30.805	30.251.286	2.038.066	447.849	124.807
Navarra	9.564	13.228.743	791.311	129.778	34.615
País Vasco	31.683	43.068.585	2.910.987	556.743	113.129
A Rioxa	3.604	4.530.810	371.347	49.073	17.091
Ceuta	504	737.011	65.173	19.030	3.167
Melilla	1.234	545.324	43.497	4.337	3.480
España	**893.068**	**1.009.756.975**	**65.363.552**	**12.096.194**	**3.124.802**

Elaboración propia con datos do INE, Enquisa estrutural de empresas do sector comercial.

As variacións experimentadas polas empresas do sector comercial galego en 2022 (cadro 2.23) amosan que Galicia obtén un mellor resultado que a media nacional en locais comerciais, investimento en activos materiais. Porén, as porcentaxes son menores en cifra de negocios, soldos e salarios e persoal ocupado. Estes datos indican que, aínda que Galicia presenta un comportamento positivo nalgúns aspectos, como o incremento dos locais comerciais e o investimento en activos materiais, aínda hai áreas onde se pode mellorar en comparación coa media nacional, especialmente en cifra de negocios, soldos e salarios, e persoal ocupado.

CADRO 2.23. VARIACIÓN INTERANUAL NO SECTOR COMERCIAL POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2021

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	1,7%	14,7%	7,8%	-4,9%	2,8%
Aragón	-1,3%	25,7%	5,8%	-7,0%	2,1%
Asturias	-5,4%	17,9%	8,4%	14,1%	-1,1%
Baleares	0,8%	29,5%	16,6%	40,1%	7,4%
Canarias	7,1%	21,0%	12,9%	116,6%	5,6%
Cantabria	1,8%	10,3%	8,6%	-28,1%	1,5%
Castela e León	0,7%	19,5%	8,0%	-5,1%	1,3%
Castela-A Mancha	-0,7%	15,6%	8,3%	14,5%	1,5%
Cataluña	-0,2%	16,5%	7,2%	-2,1%	1,5%
C. Valenciana	-2,4%	17,2%	8,3%	-6,8%	1,6%
Estremadura	4,9%	9,2%	7,6%	-15,4%	0,1%
Galicia	**0,7%**	**8,8%**	**5,5%**	**11,8%**	**0,3%**
Madrid	-2,8%	14,4%	5,2%	-9,2%	0,7%
Murcia	4,7%	10,4%	4,4%	-16,7%	2,9%
Navarra	-1,6%	19,2%	13,3%	-3,2%	-3,1%
País Vasco	-4,9%	14,8%	10,2%	15,7%	-7,4%
A Rioxa	-23,2%	4,9%	9,9%	-29,6%	-2,0%
Ceuta	-32,0%	-3,2%	17,3%	-43,5%	0,3%
Melilla	27,5%	-25,4%	-6,2%	-81,0%	9,0%
España	**-0,2%**	**15,5%**	**7,5%**	**1,4%**	**1,4%**

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

O cadro 2.24 presenta a desagregación desta produción comercializada galega en 2022. A achega máis elevada correspóndese co comercio por xunto e intermediarios de comercio, excepto vehículos de motor e motocicletas cun 30% do número de locais, un 63% na cifra de negocios, un 52% no investimento en activos materiais e un 31% en persoal ocupado. Pola súa banda, o comercio polo miúdo, excepto de vehículos de motor e motocicletas, representa o 59% dos locais, o 30% da cifra de negocios, o 39% do investimento en activos materiais e o 58% do persoal ocupado. O sector de venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas ocupa un 11% do número de locais, un 7% na cifra de negocios, un 8% no investimento en activos materiais e un 11% no persoal ocupado. A venda de vehículos de motor é a actividade predominante dentro deste grupo con 2.377.592 miles de € en cifra de negocios e 5.611 persoas ocupadas.

CADRO 2.24. VALOR DA PRODUCIÓN COMERCIALIZADA, POR GRANDES AGRUPACIÓNS. GALICIA. 2022

		Numero de locais	Cifra de negocios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
45	**Venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas**	**6.407**	**4.023.816**	**52.410**	**18.792**
451	Venda de vehículos de motor	1.376	2.377.592	25.519	5.611
452	Mantemento e reparación de vehículos de motor	3.672	865.585	18.212	9.210
453	Comercio de repostos e accesorios de vehículos de motor	1.132	688.472	7.993	3.334
454	Venda, mantemento e reparación de motocicletas e os seus repostos e accesorios	227	92.167	686	637
46	**Comercio por xunto e intermediarios do comercio, excepto vehículos de motor e motocicletas**	**17.267**	**36.090.727**	**328.930**	**52.586**
461	Intermediarios de comercio	3.915	321.215	9.667	4.238
462	Comercio por xunto de materias primas agrarias e de animais vivos	977	982.957	10.591	2.578
463	Comercio por xunto de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	4.099	11.155.647	107.652	16.637
464	Comercio por xunto de artigos de uso doméstico	3.030	12.533.180	103.010	11.087
465	Comercio por xunto de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecimentos especializados	302	493.143	4.972	2.023
466	Comercio por xunto doutra maquinaria, equipos e subministracións	1.582	1.521.903	19.761	5.527
467	Outro comercio por xunto especializado	2.976	8.989.929	73.263	10.095
469	Comercio por xunto non especializado	387	92.753	13	400
47	**Comercio polo miúdo, excepto de vehículos de motor e motocicletas**	**34.621**	**17.001.066**	**248.825**	**98.683**
471	Comercio polo miúdo en establecementos non especializados	3.129	6.093.396	135.306	32.507
472	Comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos especializados	6.128	1.153.464	9.517	11.836
473	Comercio polo miúdo de combustible para a automoción en establecementos especializados	794	1.955.103	14.106	3.815
474	Comercio polo miúdo de equipos para as tecnoloxías da información e das comunicacións en establecementos especializados	1.020	308.004	5.298	2.459
475	Comercio polo miúdo doutros artigos de uso doméstico en establecementos especializados	5.637	1.677.934	25.442	11.218
476	Comercio polo miúdo de artigos culturais e recreativos en establecementos especializados	2.288	490.893	7.266	4.310
477	Comercio polo miúdo doutros artigos en establecimientos especializados	12.119	4.471.357	46.415	28.233
478	Comercio polo miúdo en postos de venda e en "mercadillos"	2.594	101.661	600	2.486
479	Comercio polo miúdo non realizado nin en establecementos, nin en postos de venda nin en "mercadillos"	912	749.255	4.875	1.819

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector comercial.

2.3.3. Estatística estrutural de empresas do sector servizos

A estatística estrutural do sector servizos inclúe actividades variadas, como transporte e almacenamento, hostalaría, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos.

Ao igual que no caso doutros sectores, as achegas do sector servizos están concentradas en Cataluña, Madrid, Andalucía e Valencia (cadro 2.25). En 2022 Galicia acada a súa maior achega en canto ao número de locais destinados a servizos (5,9% dos totais), seguido polo persoal ocupado no sector, 4,6%. No que atinxe á cifra de negocios, supón unha achega do 3,6% do total estatal; soporta o 3,7% dos soldos e salarios do sector en España e achega o 2,9% do investimento en activos materiais. O cadro 2.26 recolle a variación na cifra de negocios e persoal entre 2021 y 2022. Estes datos de 2022 recollen un importante incremento respecto a 2021. En xeral, as variacións producidas na comunidade galega sitúanse no mesmo marco de comportamento que o acontecido neste período en España, agás no investimento en activos materiais (GRÁFICO 2.24). Destaca especialmente o aumento no número de locais destinados a servizos en Galicia, que foi do 59%, fronte ao 46% da media estatal. Tamén é salientable o incremento do persoal ocupado, cun 40% en Galicia fronte ao 33% en España.

CADRO 2.25. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR SERVIZOS POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Locais (núm.)	Cifra negocios	Soldos e salarios	Investimento en activos materiais	Persoal ocupado
Andalucía	365.389	71.055.425	18.401.706	3.660.697	1.181.832
Aragón	61.558	13.348.347	3.515.498	906.716	200.215
Asturias	49.205	8.538.998	2.258.986	452.752	147.016
Baleares	73.799	27.969.834	5.397.344	1.985.144	263.007
Canarias	111.084	29.578.666	6.567.449	1.587.976	406.100
Cantabria	27.432	5.087.581	1.318.508	224.036	84.361
Castela e León	100.245	17.655.463	4.788.048	844.530	319.370
Castela-A Mancha	78.587	13.586.962	3.345.948	719.046	227.447
Cataluña	449.352	139.688.367	34.801.609	8.015.024	1.607.187
C. Valenciana	253.398	58.327.414	13.260.060	3.810.257	795.812
Estremadura	39.434	5.500.256	1.426.178	459.463	117.604
Galicia	**138.250**	**26.118.223**	**6.125.634**	**1.330.796**	**384.921**
Madrid	416.625	239.061.325	48.645.003	18.661.301	1.893.853
Murcia	61.932	13.639.616	3.194.321	744.291	216.461
Navarra	25.363	6.737.253	1.942.386	255.645	92.798
País Vasco	76.921	30.364.907	8.240.121	2.008.126	348.021
A Rioxa	11.548	2.848.977	692.220	109.922	42.387
Ceuta	2.162	6.838.906	117.133	17.525	7.468
Melilla	2.283	1.386.032	122.847	5.545	8.405
España	**2.344.569**	**717.332.552**	**164.160.997**	**45.798.790**	**8.344.263**

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

CADRO 2.26. VARIACIÓN NA CIFRA DE NEGOCIOS E PERSOAL OCUPADO NO SECTOR SERVIZOS. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2021-2022

	Cifra de negocios				Persoal ocupado			
	2021		2022		2021		2022	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
España	**587.941.499**	**100,0%**	**717.332.552**	**100,0%**	**5.895.704**	**100%**	**8.344.263**	**100%**
Andalucía	58.456.982	9,9%	71.055.425	9,9%	798.481	13,5%	1.181.832	14,2%
Aragón	11.641.693	2,0%	13.348.347	1,9%	144.055	2,4%	200.215	2,4%
Asturias	7.386.815	1,3%	8.538.998	1,2%	100.283	1,7%	147.016	1,8%
Baleares	16.958.720	2,9%	27.969.834	3,9%	171.053	2,9%	263.007	3,2%
Canarias	20.791.471	3,5%	29.578.666	4,1%	292.933	5,0%	406.100	4,9%
Cantabria	4.291.411	0,7%	5.087.581	0,7%	58.859	1,0%	84.361	1,0%
Castela e León	15.470.591	2,6%	17.655.463	2,5%	218.814	3,7%	319.370	3,8%
Castela-A Mancha	11.720.351	2,0%	13.586.962	1,9%	159.541	2,7%	227.447	2,7%
Cataluña	115.704.979	19,7%	139.688.367	19,5%	1.137.291	19,3%	1.607.187	19,3%
Valencia	47.424.420	8,1%	58.327.414	8,1%	549.589	9,3%	795.812	9,5%
Estremadura	4.774.134	0,8%	5.500.256	0,8%	76.607	1,3%	117.604	1,4%
Galicia	**22.565.799**	**3,8%**	**26.118.223**	**3,6%**	**267.927**	**4,5%**	**384.921**	**4,6%**
Madrid	200.094.941	34,0%	239.061.325	33,3%	1.397.531	23,7%	1.893.853	22,7%
Murcia	11.660.777	2,0%	13.639.616	1,9%	145.799	2,5%	216.461	2,6%
Navarra	5.969.924	1,0%	6.737.253	0,9%	66.118	1,1%	92.798	1,1%
País Vasco	25.708.613	4,4%	30.364.907	4,2%	267.515	4,5%	348.021	4,2%
A Rioxa	2.469.257	0,4%	2.848.977	0,4%	30.810	0,5%	42.387	0,5%

Elaboración propia con datos do INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

GRÁFICO 2.24. VARIACIÓNS SECTOR SERVIZOS. ESPAÑA/GALICIA. 2021-2022

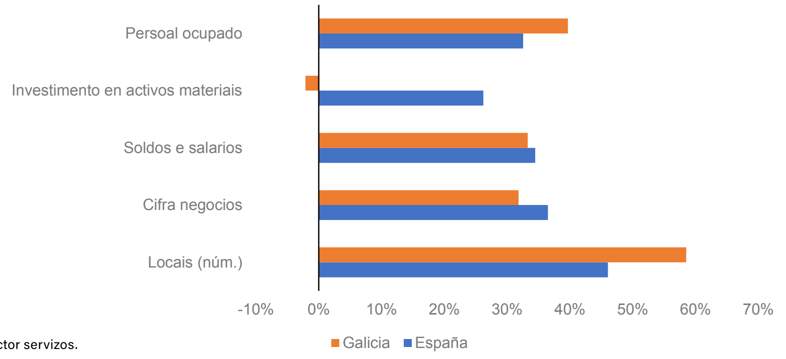

Fonte: INE, Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

De xeito semellante a anos anteriores, o subsector de transporte e almacenamento en Galicia presenta a contribución máis importante á cifra total de negocios e investimento en activos materiais ao longo de 2022 (cadro 2.27). A diferenza do que acontece no conxunto de España, en Galicia tamén supón a maior participación en soldos e salarios (29,7% fronte á media estatal do 19,9%). Os locais destinados a actividades profesionais científicas e técnicas en Galicia, pola súa banda, inclúen o maior número de locais (19,8%). Por outra banda, a participación relativa do transporte e almacenamento en Galicia en relación ao persoal (13,1%) é lixeiramente superior á que ten en media estatal (11,5%).

CADRO 2.27. CIFRA DE NEGOCIOS NO SECTOR SERVIZOS. GRUPOS PRINCIPAIS. GALICIA/ESPAÑA. 2022

		Total	Transporte e almacenamento	Hostalaría	Información comunicacións	Actividades Inmobiliarias	Profesionais científicas e técnicas	Administrativas e de servizos auxiliares
España	Número de locais	2.344.569	259.494	348.754	92.098	234.305	486.989	257.941
	Cifra de negocios	717.332.552	142.981.768	91.547.474	104.919.114	38.446.543	118.076.425	93.335.656
	Soldos e salarios	164.160.997	22.905.071	22.283.943	23.452.091	4.630.439	29.986.518	27.581.334
	Investimento en activos materiales	45.798.790	9.082.995	4.444.109	5.000.196	11.833.452	3.107.994	7.996.152
	Persoal ocupado	8.344.263	956.517	1.607.560	619.454	281.635	1.151.892	1.618.575
Galicia	Número de locais	138.250	15.474	22.268	3.763	8.651	27.331	19.830
	Cifra de negocios	26.118.223	7.744.487	3.422.219	2.937.145	986.327	3.671.014	3.012.571
	Soldos e salarios	6.125.634	1.140.143	777.607	655.116	77.133	989.243	1.065.061
	Investimento en activos materiales	1.330.796	299.842	154.297	439.889	71.824	124.648	99.222
	Persoal ocupado	384.921	50.443	73.743	21.880	7.626	52.225	70.303

Fonte: INE, Enquisa estrutural do sector servizos.

Neste eido do sector servizos, en Galicia cómpre prestar especial atención aos datos relacionados co sector do turismo, que toman como referencia as enquisas realizadas mensualmente polo INE: a Enquisa de ocupación hoteleira; a Enquisa de ocupación en cámpings; a Enquisa de ocupación en apartamentos turísticos; e a Enquisa de ocupación en aloxamentos de turismo rural. Os datos fornecidos nestas enquisas permiten extraer os datos referidos a Galicia, que son publicados anualmente polo IGE.

Os datos (cadro 2.28) reflicten que o número de establecementos hoteleiros rexistrados en Galicia en 2023 respecto a 2022 aumentan nun 4,2%, e as prazas nestes aloxamentos nun 4,9%. Os maiores incrementos rexístranse nas provincias da Coruña e Pontevedra (GRÁFICO 2.25), que son tamén as que teñen un maior número de locais destinados ao turismo. Ademais, é importante destacar que o número de establecementos de turismo rural tamén amosou un crecemento significativo. En 2023, as prazas en establecementos de turismo rural en Galicia aumentaron de forma notable, especialmente na provincia de Lugo, que rexistrou un aumento do 7,2% en comparación co ano anterior. Este incremento reflicte unha recuperación sostida do sector turístico galego tras os anos de pandemia, mostrando un interese crecente tanto en aloxamentos hoteleiros coma en turismo rural. A Coruña e Pontevedra son as provincias con maior número de establecementos hoteleiros e prazas de turismo rural, o que reflicte a súa importancia turística dentro da comunidade galega. A Coruña lidera tanto en establecementos hoteleiros (605) coma en prazas (25.099), mentres que Lugo, aínda que con menos establecementos (285), presenta un notable número de prazas (8.897), especialmente no sector do turismo rural, confirmando a súa relevancia neste ámbito.

CADRO 2.28 EN PÁXINA SEGUINTE >

CADRO 2.28. ESTABLECEMENTOS HOTELEIROS E DE TURISMO RURAL ESTIMADOS. 2016-2023

		Establecementos hoteleiros		Establec. de turismo rural	
		Establecementos	Prazas	Establecementos	Prazas
GALICIA	2016	1.512	61.617	495	6.258
	2017	1.497	61.398	472	5.968
	2018	1.418	59.247	478	6.083
	2019	1.417	59.736	451	5.803
	2020	975	40.178	323	4.161
	2021	979	40.274	297	3.827
	2022	1.385	57.637	396	5.216
	2023	**1.442**	**60.441**	**378**	**5.018**
A CORUÑA	2016	627	25.220	145	1.777
	2017	629	25.284	138	1.673
	2018	597	24.459	139	1.724
	2019	575	24.275	126	1.610
	2020	397	16.583	87	1.135
	2021	398	16.633	80	1.050
	2022	583	23.838	102	1.363
	2023	**605**	**25.099**	**103**	**1.342**
LUGO	2016	294	9.193	132	1.736
	2017	300	9.136	130	1.731
	2018	275	8.562	127	1.677
	2019	283	8.858	118	1.538
	2020	185	5.810	84	1.088
	2021	186	5.826	77	998
	2022	262	8.296	103	1.390
	2023	**285**	**8.897**	**99**	**1.363**
OURENSE	2016	187	6.251	69	899
	2017	174	6.043	69	879
	2018	169	5.956	72	950
	2019	165	5.959	74	950
	2020	120	4.332	57	746
	2021	120	4.338	52	682
	2022	154	5.686	66	880
	2023	**155**	**5.679**	**61**	**838**
PONTEVEDRA	2016	404	20.953	149	1.846
	2017	394	20.935	135	1.685
	2018	377	20.270	140	1.732
	2019	394	20.644	133	1.705
	2020	273	13.453	95	1.192
	2021	275	13.477	88	1.097
	2022	386	19.818	125	1.584
	2023	**398**	**20.766**	**116**	**1.475**

Datos en medias anuais
Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

GRÁFICO 2.25. DISTRIBUCIÓN DE ESTABLECEMENTOS E PRAZAS. POR PROVINCIAS. 2023

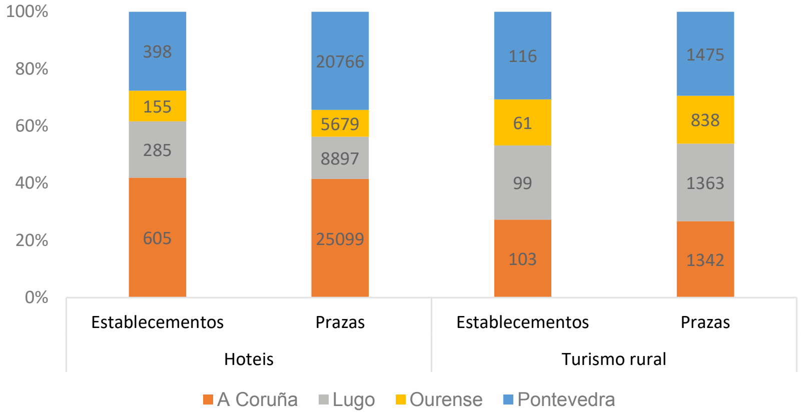

Fonte: IGE.

Tomando como indicador o número de noites que os turistas pasan en cada localización, Terras de Santiago é o principal atractivo turístico en 2023, seguido pola Ría de Arousa, Ría de Vigo e Baixo Miño e A Coruña e as Mariñas (cadro 2.29). En particular, o número de noites en Terras de Santiago ascendeu a 2.255.298, o que representa un incremento significativo con respecto ao ano anterior. Tamén destaca a Ría de Arousa con 2.231.673 noites, e a Ría de Vigo e Baixo Miño con 1.891.806 noites. Estas rexións continúan a ser destinos turísticos populares, reflectindo o seu atractivo sostido ao longo dos anos. Ademais, obsérvase un aumento notable nas noites pasadas en destinos como a Costa da Morte, que acadou 481.460 noites, e a Mariña Lucense con 522.316 noites.

A orixe do turismo segue a ser maioritariamente externo aínda que con diferenzas en función do destino (**GRÁFICO 2.26**). A maior parte dos turistas que visitan Galicia proceden de fóra da comunidade, especialmente en áreas como Verín-Viana e Terras de Santiago. En contraste, destinos como a Mariña Lucense e Ferrolterra presentan unha proporción máis equilibrada de turistas internos e externos.

CADRO 2.29. DESTINOS TURÍSTICOS EN GALICIA. NOITES.
2013-2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A Coruña e As Mariñas	1.140.541	1.124.959	1.180.999	1.226.618	1.348.705	1.336.614	1.444.820	652.141	1.019.750	1.312.071	**1.394.439**
Ancares - Courel	59.525	82.668	99.616	73.295	95.166	71.008	82.256	27.472	65.327	82.349	**113.090**
Celanova - Limia	58.190	55.398	58.279	63.261	60.316	65.894	66.366	29.635	41.380	54.987	**58.546**
Costa da Morte	204.780	315.746	318.506	333.874	385.843	297.574	321.406	197.722	341.713	433.715	**481.460**
Deza - Tabeirós	94.434	69.494	87.019	102.693	132.757	121.286	120.319	42.534	70.980	101.581	**106.872**
Ferrolterra	360.569	358.860	389.915	409.176	416.648	432.062	429.802	247.597	411.874	473.651	**500.705**
Lugo e a Terra Chá	485.130	482.825	519.388	566.865	567.721	556.381	644.288	215.722	403.159	585.966	**623.279**
Manzaneda - Trevinca	49.426	65.098	66.736	82.447	70.345	78.779	76.050	35.849	50.227	43.869	**47.271**
Mariña Lucense	298.590	310.305	354.905	381.855	405.094	410.224	451.850	197.933	392.778	483.914	**522.316**
O Ribeiro	72.348	83.274	103.370	121.524	126.634	120.021	134.260	51.780	83.382	121.760	**131.526**
Ría de Arousa	1.529.381	1.635.697	1.793.622	1.971.593	2.189.999	2.025.978	2.074.216	976.451	1.641.911	2.079.698	**2.231.673**
Ría de Muros e Noia	94.269	96.176	97.623	123.520	117.926	128.068	137.520	90.341	115.687	139.263	**138.368**
Ría de Vigo e Baixo Miño	1.009.989	1.045.233	1.164.987	1.438.765	1.517.408	1.552.168	1.597.844	779.148	1.296.760	1.731.126	**1.891.806**
Ría e Terras de Pontevedra	556.740	498.968	528.427	563.100	621.892	634.581	719.317	341.659	551.604	721.025	**704.509**
Ribeira Sacra	217.547	266.734	293.233	331.259	330.943	319.501	304.283	131.492	280.185	324.670	**344.365**
Terras de Ourense e Allariz	261.769	271.527	296.440	324.404	328.980	334.145	375.144	174.423	248.619	368.125	**381.378**
Terras de Santiago	1.485.335	1.658.823	1.794.456	1.888.868	1.881.072	1.744.279	1.864.043	545.346	1.311.370	2.124.130	**2.255.298**
Verín - Viana	70.567	64.772	58.059	61.596	71.087	67.310	56.931	44.060	50.934	52.652	**66.100**

Elaboración IGE a partir de datos INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

GRÁFICO 2.26. ORIXE DO TURISMO EN GALICIA.
2023

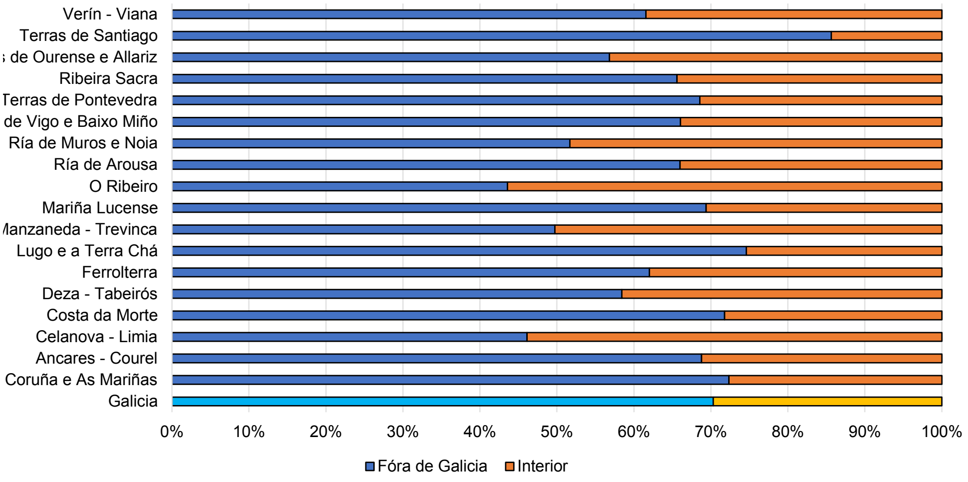

Fonte: IGE.

Así mesmo, rexístrase un elevado crecemento do número total de viaxeiros e noites de estancia en Galicia, particularmente no caso de turistas procedentes de fóra de España. No **GRÁFICO 2.27** obsérvase un aumento continuo dos viaxeiros nacionais desde 2021, alcanzando aproximadamente 7 millóns de noites en 2023. Ademais, o turismo estranxeiro tamén mostra unha recuperación significativa, con máis de 2,5 millóns de noites en 2023, fronte ás cifras moito menores de 2020 e 2021. Estes incrementos reflicten un crecemento sostido no sector turístico galego, tanto a nivel nacional coma internacional.

GRÁFICO 2.27. TURISMO EN GALICIA. 2017-2023

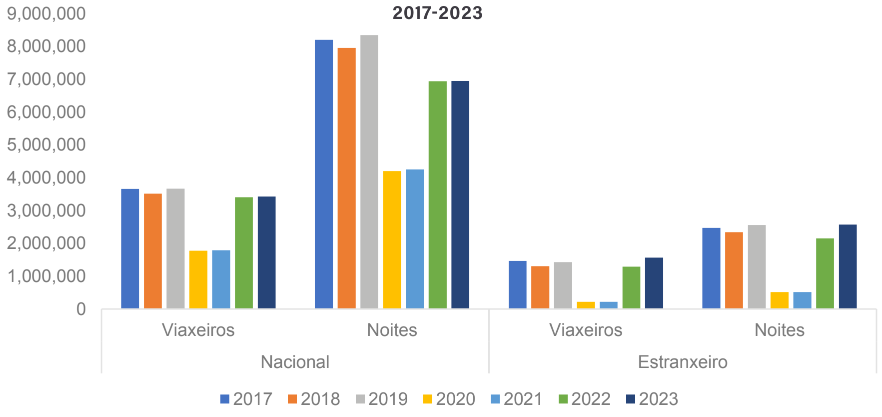

Fonte: IGE.

O que non varía é a preferencia dos turistas polos establecementos hoteleiros, mentres que os establecementos de turismo rural son a opción menos demandada (cadro 2.30). En 2023, os establecementos hoteleiros rexistraron 3,4 millóns de viaxeiros nacionais que pasaron preto de 7 millóns de noites, mentres que os turistas estranxeiros rexistraron 1,5 millóns de viaxeiros con 2,6 millóns de noites, mostrando un incremento notable en comparación con anos anteriores. Pola contra, o turismo rural, aínda que tamén experimenta un aumento, mantense como a opción con menos afluencia, con pouco máis de 150.000 viaxeiros nacionais e preto de 62.000 estranxeiros que acumulan 304.529 e 91.071 noites, respectivamente. Finalmente, compre indicar que o número medio de noites por viaxeiro en 2023 é practicamente o mesmo que en 2022 (**GRÁFICO 2.28**). En 2023, a estancia media por orixe da persoa en Galicia mostra que os turistas nacionais teñen unha media de estancia superior en comparación cos turistas estranxeiros. A media de estancia para turistas nacionais foi de 2,03 noites, mentres que para turistas estranxeiros foi de 1,67 noites. Esta tendencia de maior duración da estancia dos turistas nacionais en comparación cos estranxeiros mantense constante ao longo dos anos analizados.

CADRO 2.30. PERSOAS VIAXEIRAS E NOITES EN ESTABLECEMENTOS POR PROCEDENCIA. GALICIA. 2016-2023

		España		Estranxeiro	
		Viaxeiros/as	Noites	Viaxeiros/as	Noites
2016	Hoteleiros	3.104.208	6.321.254	1.221.242	1.930.627
	Campamentos turísticos	196.913	794.999	75.597	168.640
	Apartamentos turísticos	101.119	367.540	24.445	66.387
	Turismo rural	153.520	317.509	60.145	110.033
2017	Hoteleiros	3.196.479	6.703.144	1.299.176	2.104.782
	Campamentos turísticos	191.432	767.609	73.262	162.951
	Apartamentos turísticos	109.091	389.047	34.684	91.966
	Turismo rural	159.163	340.059	57.355	108.981
2018	Hoteleiros	3.067.816	6.502.470	1.138.863	1.991.480
	Campamentos turísticos	187.607	766.248	73.273	177.320
	Apartamentos turísticos	105.354	373.029	27.341	67.209
	Turismo rural	156.000	311.386	63.285	106.726
2019	Hoteleiros	3.208.122	6.806.778	1.261.446	2.203.919
	Campamentos turísticos	192.765	817.492	78.329	182.595
	Apartamentos turísticos	120.337	441.192	26.076	70.110
	Turismo rural	148.154	297.002	70.938	111.213
2020	Hoteleiros	1.462.445	3.082.552	193.805	430.700
	Campamentos turísticos	159.528	629.601	13.582	36.182
	Apartamentos turísticos	81.615	318.164	7.169	36.797
	Turismo rural	71.776	170.550	5.583	11.356
2021	Hoteleiros	1.465.931	3.094.958	194.157	431.337
	Campamentos turísticos	167.934	669.655	13.850	38.064
	Apartamentos turísticos	80.208	316.488	6.961	36.323
	Turismo rural	73.168	174.493	5.489	11.029
2022	Hoteleiros	3.404.919	6.942.128	1.287.205	2.151.314
	Campamentos turísticos	230.457	921.889	83.985	181.156
	Apartamentos turísticos	176.246	555.824	35.483	99.520
	Turismo rural	147.660	299.154	61.727	91.032
2023	Hoteleiros	**3.424.297**	**6.950.072**	**1.563.693**	**2.573.582**
	Campamentos turísticos	**232.377**	**935.220**	**95.818**	**211.202**
	Apartamentos turísticos	**177.203**	**551.420**	**38.387**	**105.636**
	Turismo rural	**150.513**	**304.529**	**61.711**	**91.071**

Elaboración IGE a partir de datos INE, Enquisa de ocupación hoteleira e Enquisa de ocupación de aloxamentos de turismo rural.

GRÁFICO 2.28. ESTANCIA MEDIA POR ORIXE DA PERSOA.
2017-2023

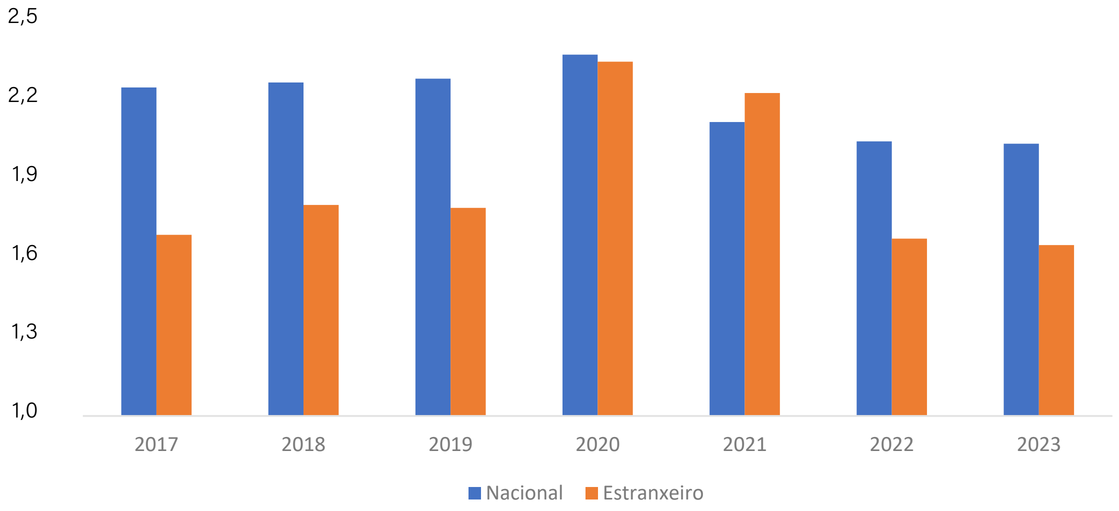

Fonte: IGE.

2.3.4. Indicadores conxunturais: índice de cifra de negocios, da produción e de prezos

O índice da cifra de negocios na industria (ICN) é un indicador conxuntural que mide a evolución mensual da demanda das ramas industriais, excluíndo a construción, sobre a base dunha enquisa mensual entre máis de 12.000 establecementos industriais distribuídos por todo o territorio estatal.

En 2023 este índice redúcese en 21,3 puntos porcentuais na comunidade galega (cadro 2.31). Como pode observarse, Canarias rexistrou o maior incremento cun 15%, seguido por Baleares cun 11% e A Rioxa cun 8%. Pola contra, Murcia experimentou a maior caída cun -39,5%, seguida de Estremadura cun -25,5% e Asturias cun -24,5%. En Galicia, a diminución do 21,3% sitúase entre as caídas máis significativas, similar a Andalucía cun -21,7% e Cantabria cun -21,2%. En comparación coa media estatal, que foi dun -15,3%, Galicia sufriu unha contracción máis pronunciada na súa cifra de negocios na industria (GRÁFICO 2.29).

CADRO 2.31. INDICE DE NEGOCIOS NA INDUSTRIA.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2019-2023

	Indice					Variación			
	2019	2020	2021	2022	2023	19-20	20-21	21-22	22-23
Andalucía	111,6	94,6	120,1	150,4	117,8	-15,2%	26,9%	25,3%	-21,7%
Aragón	115,2	105,5	116,4	136,7	114,2	-8,4%	10,3%	17,4%	-16,5%
Asturias	113,8	91,7	119,6	143,7	108,5	-19,4%	30,3%	20,2%	-24,5%
Baleares	105,7	82,9	89,2	112,3	124,6	-21,6%	7,7%	25,9%	11,0%
Canarias	101,6	84,0	93,7	113,6	130,1	-17,4%	11,6%	21,2%	14,5%
Cantabria	110,4	96,1	116,3	139,3	109,8	-12,9%	21,1%	19,8%	-21,2%
Castela e León	102,7	94,0	105,1	122,9	120,7	-8,4%	11,7%	17,0%	-1,8%
Castela-A Mancha	114,9	102,4	116,1	140,5	132,1	-10,9%	13,4%	21,0%	-6,0%
Cataluña	112,4	98,7	115,8	134,0	116,7	-12,2%	17,2%	15,8%	-12,9%
C. Valenciana	112,8	105,3	115,7	144,1	117,1	-6,7%	10,0%	24,5%	-18,7%
Estremadura	119,0	114,7	133,7	164,9	122,7	-3,6%	16,6%	23,3%	-25,5%
Galicia	**119,8**	**112,9**	**128,9**	**147,3**	**115,9**	**-5,8%**	**14,2%**	**14,3%**	**-21,3%**
Madrid	109,9	95,4	106,5	125,3	121,1	-13,2%	11,6%	17,7%	-3,4%
Murcia	134,6	114,6	141,7	201,0	121,7	-14,9%	23,6%	41,9%	-39,5%
Navarra	122,1	106,8	121,4	146,0	123,3	-12,5%	13,6%	20,3%	-15,6%
País Vasco	115,5	97,0	114,7	144,1	126,0	-16,0%	18,2%	25,7%	-12,6%
A Rioxa	103,2	92,1	95,6	106,4	114,4	-10,8%	3,8%	11,3%	7,5%
España	**113,6**	**100,3**	**116,5**	**140,7**	**119,2**	**-11,7%**	**16,2%**	**20,7%**	**-15,3%**

En procentaxe anual (media anual).
Fonte: INE, Índice de cifra de negocios na industria (ICN).

GRÁFICO 2.29. VARIACIÓN DO ICN.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2023

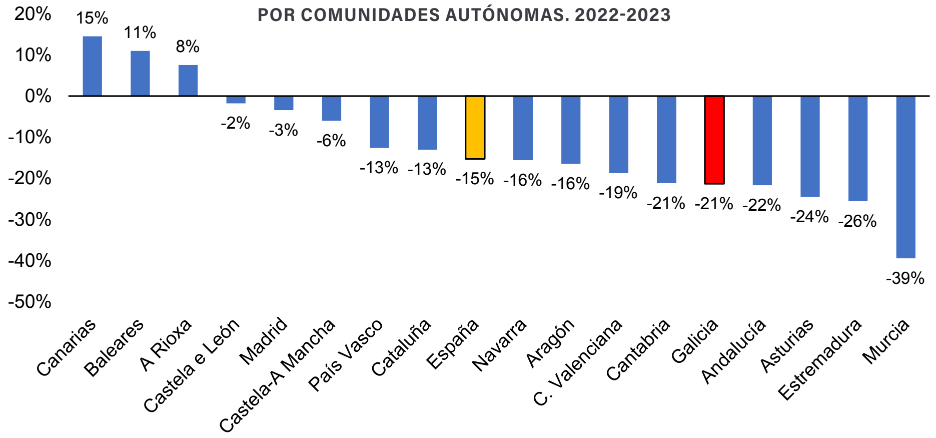

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e Estatística estrutural de empresas do sector servizos.

Un segundo indicador conxuntural a considerar é o índice de produción industrial (IPI), que mide a evolución mensual da actividade produtiva das ramas industriais (sen incluír a construción) eliminando a influencia dos prezos. En 2023 a nivel nacional o descenso foi do 4,2%, pero en Galicia recóllese un descenso do 5,3% (cadro 2.32). As comunidades con maiores descensos no IPI son Murcia (-19 %), Navarra (-14%) e Cantabria (-14%). Pola contra, as Illas Baleares (+22%) e Canarias (+20%) presentan os incrementos máis significativos (**GRÁFICO 2.30**).

CADRO 2.32. VARIACIÓN DO ÍNDICE XERAL DE PRODUCIÓN INDUSTRIAL(*).
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2019-2023

	Índice					Variación			
	2019	2020	2021	2022	2023	19-20	20-21	21-22	22-23
Andalucía	102,6	90,5	95,0	99,1	99,8	-11,8%	5,0%	4,3%	0,7%
Aragón	107,1	98,2	101,5	106,7	107,1	-8,3%	3,4%	5,1%	0,4%
Asturias	102,9	88,6	102,7	102,2	92,1	-13,9%	15,9%	-0,5%	-9,9%
Baleares	91,0	72,0	80,0	90,9	111,0	-20,9%	11,2%	13,5%	22,1%
Canarias	96,4	86,3	88,7	92,6	111,0	-10,4%	2,7%	4,5%	19,9%
Cantabria	112,7	102,3	113,1	111,6	95,7	-9,3%	10,6%	-1,3%	-14,2%
Castela e León	97,7	88,8	93,4	90,8	99,6	-9,1%	5,2%	-2,8%	9,7%
Castela-A Mancha	104,1	95,4	100,6	105,6	105,1	-8,4%	5,4%	5,0%	-0,5%
Cataluña	106,4	96,5	104,5	105,1	100,0	-9,3%	8,3%	0,6%	-4,8%
C. Valenciana	106,4	100,3	107,4	109,9	99,5	-5,8%	7,1%	2,3%	-9,4%
Estremadura	101,2	98,9	105,4	107,4	106,0	-2,3%	6,6%	1,9%	-1,3%
Galicia	**105,1**	**96,1**	**104,1**	**102,7**	**97,3**	**-8,5%**	**8,3%**	**-1,4%**	**-5,3%**
Madrid	108,9	101,7	107,2	113,2	109,2	-6,6%	5,4%	5,6%	-3,5%
Murcia	116,3	113,6	116,3	118,3	96,0	-2,3%	2,4%	1,7%	-18,8%
Navarra	113,6	100,7	111,2	114,8	98,3	-11,4%	10,4%	3,2%	-14,3%
País Vasco	108,4	93,1	101,9	106,3	100,6	-14,1%	9,4%	4,3%	-5,3%
A Rioxa	91,7	80,6	84,9	86,8	94,9	-12,0%	5,3%	2,3%	9,3%
España	**105,9**	**96,2**	**103,0**	**105,5**	**101,1**	**-9,2%**	**7,1%**	**2,4%**	**-4,2%**

(*) En media anual.
Fonte: INE, índice de produción industrial (IPI).

GRÁFICO 2.30. VARIACIÓN DO IPI.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022-2023

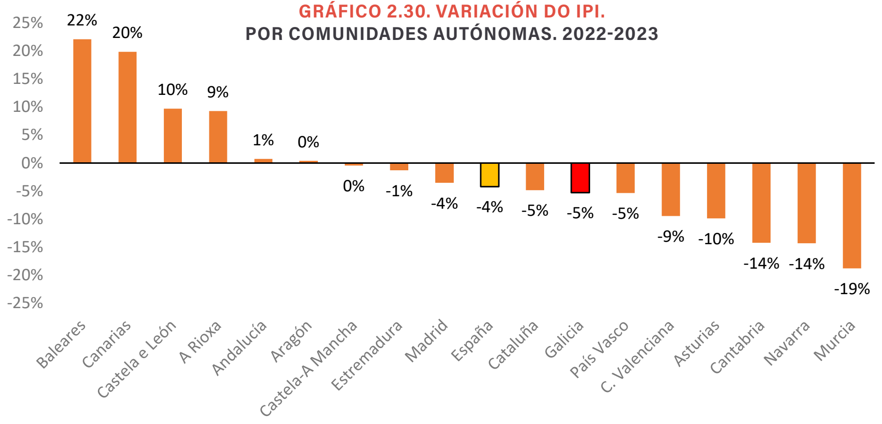

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, Índice de produción industrial (IPI).

Ademais, analizando a estrutura do IPI en Galicia en comparación coa media estatal, obsérvase que o valor do índice na comunidade galega é superior á media estatal só en bens de consumo duradeiro. Resulta inferior en bens de consumo, bens de consumo non duradeiro, bens de equipo, bens intermedios e enerxía (cadro 2.33). En particular, os datos mostran que a maior caída en Galicia prodúcese nos bens de consumo duradeiro (-38,7%), seguido polos bens de consumo non duradeiro (-26,3%) e os bens intermedios (-24,1%). Pola contra, destaca o aumento no índice de produción para a enerxía (+34,9%) e os bens de equipo (+10,7%) (**GRÁFICO 2.31**).

CADRO 2.33. ESTRUTURA IPI(*).
GALICIA/ESPAÑA. 2019-2023

	2019		2020		2021		2022		2023	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
Bens de consumo	103,5	119,0	96,2	107,1	103,6	130,2	107,2	132,7	**101,0**	**96,7**
Bens de consumo duradeiro	103,4	136,0	89,4	112,5	105,5	180,9	108,4	202,4	**105,6**	**124,1**
Bens de consumo non duradeiro	103,5	118,1	96,8	106,8	103,4	127,5	107,1	129,0	**100,6**	**95,0**
Bens de equipo	113,1	103,5	95,6	94,2	101,8	93,4	107,7	96,5	**111,5**	**106,8**
Bens intermedios	107,8	117,1	99,3	108,8	109,2	118,1	107,0	112,1	**94,4**	**85,0**
Enerxía	99,0	83,0	92,7	76,4	95,1	78,6	99,1	73,6	**100,5**	**99,3**

(*) En media anual.
Fonte: INE, índice de produción industrial (IPI).

GRÁFICO 2.31. VARIACIÓN DO IPI.
GALICIA. 2022-2023

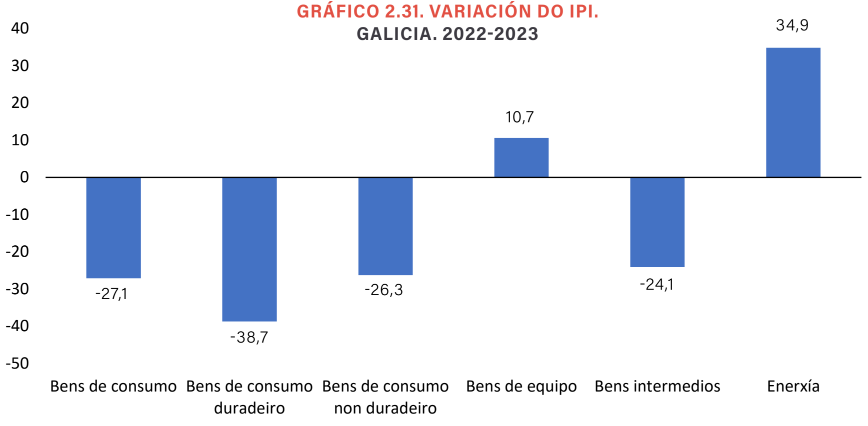

Fonte: Elaboración propia con datos do INE, índice de produción industrial (IPI).

2.4. INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA, DESENVOLVEMENTO TECNOLÓXICO E INNOVACIÓN (I+D+I)

Este apartado do informe analiza a evolución do gasto en investigación científica na comunidade galega, incluíndo unha perspectiva comparada co resto das comunidades autónomas. A base de referencia para a obtención de datos obxecto de análise son os datos da Estatística sobre as actividades en investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), que miden os recursos económicos e humanos destinados a investigación por todos os sectores económicos (empresas, administracións, ensino superior e institucións privadas sen ánimo de lucro).

As actividades de I+D en 2022 empregaron un total de 263.407 persoas en equivalencia a xornada entre persoal investigador, técnico e auxiliar en España (cadro 2.34). A maior parte do persoal en I+D está empregado nas empresas (42,1%), seguido do ensino superior (41,7%) e da administración pública (15,7%). As IPSFL representan unha proporción moi pequena (0,5%). A maior concentración de persoal en empresas e ensino superior destaca a importancia destes sectores no ecosistema de I+D, tanto a nivel de recursos humanos coma de investimento.

As mulleres constitúen o 41,7% do total de persoas empregadas en I+D (**GRÁFICO 2.32**), cunha porcentaxe lixeiramente maior entre o persoal auxiliar (50,4%) e menor entre o persoal técnico (38,5%) e investigador (41,6%). O ensino superior é o sector con maior porcentaxe de mulleres, tanto en termos absolutos coma relativos, seguido polas empresas e a administración pública.

En Galicia, os gastos internos en I+D ascenderon a 751.045 millóns de euros, representando o 3,9% do total nacional. A taxa de variación do gasto en I+D interno en Galicia entre 2018 e 2022 foi do 27,1%, unha cifra que reflicte un crecemento notable pero inferior á media nacional, do 29,3%. As comunidades que destacan por un forte crecemento nos investimentos en I+D son Castela-A Mancha (43,3%), seguida de Cataluña, Aragón, Madrid e Estremadura.

En canto ao persoal en equivalencia a xornada completa, Galicia contaba con 12.350 persoas, o 4,7% do total nacional. A taxa de variación deste indicador en Galicia foi do 16,2% entre 2018 e 2022, lixeiramente inferior á

media nacional do 16,7%. En termos comparativos, as comunidades con maior crecemento neste aspecto foron Castela-A Mancha (40,6%) e Estremadura (35,9%).

Os datos mostran que Galicia mantén unha posición intermedia tanto en termos de gasto en I+D coma no número de persoal dedicado a estas actividades, con crecementos consistentes, pero moderados en comparación con outras comunidades autónomas.

CADRO 2.34. GASTOS INTERNOS E PERSOAL EN I+D.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Gastos I+D interna			Persoal en equivalencia a xornada completa		
	Total (Miles de €)	%	Taxa de variación 2018-2022	Total (EXC)	%	Taxa de variación 2018-2022
Andalucía	1.890.566	9,8	27,8	28.518	10,8	15,3
Aragón	447.121	2,3	31,6	7.321	2,8	19,5
Asturias	217.867	1,1	15,6	3.618	1,4	8,6
Baleares	164.211	0,8	27,7	3.238	1,2	20,6
Canarias	271.596	1,4	26,3	4.217	1,6	16,9
Cantabria	138.479	0,7	17,5	2.261	0,9	22,4
Castela e León	866.999	4,5	13,7	11.701	4,4	17,3
Castela-A Mancha	313.897	1,6	43,3	4.453	1,7	40,6
Cataluña	4.827.232	25,0	37,4	58.771	22,3	13,4
C. Valenciana	1.485.293	7,7	26,5	22.953	8,7	18,9
Estremadura	158.054	0,8	29,6	2.979	1,1	35,9
Galicia	**751.045**	**3,9**	**27,1**	**12.350**	**4,7**	**16,2**
Madrid	5.130.046	26,5	30,8	64.470	24,5	18,9
Murcia	387.214	2,0	27,8	7.162	2,7	16,5
Navarra	409.931	2,1	19,0	5.346	2,0	8,2
País Vasco	1.772.820	9,2	22,2	22.446	8,5	14,7
A Rioxa	82.328	0,4	18,4	1.471	0,6	14,5
España	**19.324.755**	**100**	**29,3**	**263.407**	**100**	**16,7**

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

GRÁFICO 2.32. PERSOAL I+D.
2022

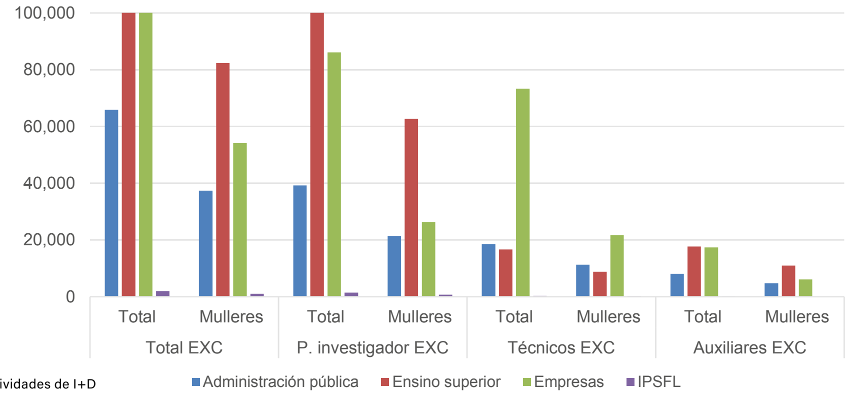

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

A contribución da comunidade galega a actividades de I+D en 2022 supón unha achega do 1,08% do PIB (**GRÁFICO 2.33**). A orde de comunidades con maior gasto total en I+D en relación ao PIB encabézaa o País Vasco, cunha achega do 2,23% do seu PIB, seguido por Madrid (1,96%), Cataluña (1,89%) e Navarra (1,81%). A comunidade galega continúa, por terceiro ano consecutivo cun 1,1% do PIB para estas actividades (**GRÁFICO 2.34**). Comparando con outras comunidades autónomas, Galicia mantén unha posición intermedia en termos de investimento en I+D, figurando en sétimo lugar, aínda que por debaixo da media do Estado (1.44%). Ademais, a tendencia histórica mostra un aumento progresivo do gasto en I+D en Galicia desde o ano 2000, alcanzando picos significativos en certos períodos. Porén, malia observarse un compromiso da comunidade autónoma para mellorar a súa capacidade científica e tecnolóxica, hai marxe para mellorar ata acadar niveis máis altos comparables cos líderes nacionais.

GRÁFICO 2.33. GASTO EN I+D (% SOBRE PIB) POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

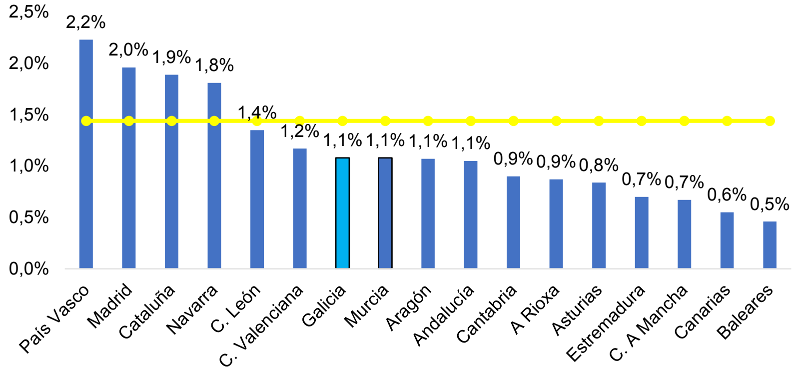

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

GRÁFICO 2.34. GALICIA. GASTO EN I+D (% SOBRE PIB). 2000-2022

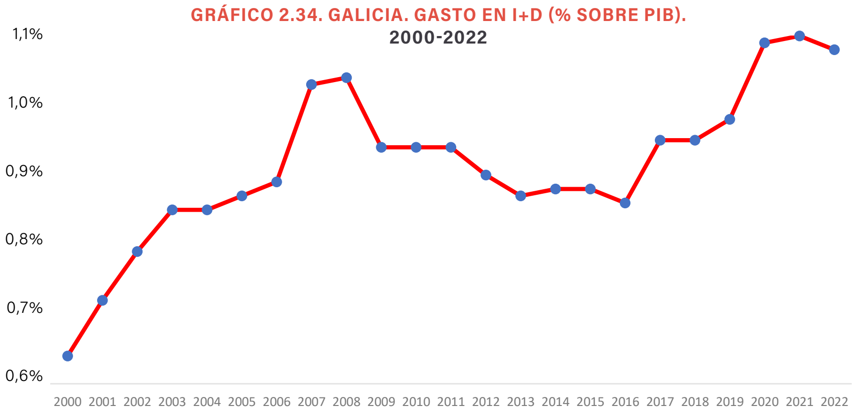

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

O sector empresarial galego (cadro 2.35) representa a metade do gasto total en I+D en 2022 (51,1%). En segundo lugar, os centros de ensino superior achegan o 34,5% do gasto. O resto das achegas repártense entre as administracións públicas (13,8%) e as institucións privadas sen ánimo de lucro (IPSFL) cun 0,7%. Malia esta presenza dominante, tanto o sector empresarial coma as administracións públicas en Galicia teñen unha participación no gasto total de I+D inferior á media estatal (cadro 2.36), a costa dunha participación claramente superior dos centros de ensino superior (34,5% fronte a 26,0% en media estatal). É relevante tamén observar a distribución do gasto interno total en I+D por sectores industriais en Galicia en 2022 (GRÁFICO 2.35). A maior parte do gasto concéntrase no sector servizos, seguido pola industria e, finalmente, a agricultura, gandaría, silvicultura e pesca, cunha participación moi inferior. A predominancia do sector servizos en termos de investimento en I+D é consistente coas tendencias observadas noutras rexións desenvolvidas.

CADRO 2.35. GASTOS INTERNOS TOTAIS EN I+D. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL[1]
Andalucía	1.890.566	1,05	676.368	392.412	816.588	5.199
Aragón	447.121	1,07	262.622	92.899	90.933	668
Asturias	217.867	0,84	105.708	37.682	74.383	93
Baleares	164.211	0,46	62.036	41.757	60.362	56
Canarias	271.596	0,55	70.265	94.636	103.127	3.567
Cantabria	138.479	0,9	55.763	21.829	58.575	2.313
Castela e León	866.999	1,35	519.290	74.930	272.169	611
Castela-A Mancha	313.897	0,67	185.492	48.464	79.668	273
Cataluña	4.827.232	1,89	3.022.294	832.526	953.810	18.602
C. Valenciana	1.485.293	1,17	667.797	182.584	633.534	1.377
Estremadura	158.054	0,7	45.894	32.248	(...)	(...)
Galicia	**751.045**	**1,08**	**383.914**	**103.451**	**258.791**	**4.890**
Madrid	5.130.046	1,96	3.001.696	1.140.020	960.881	27.449
Murcia	387.214	1,08	191.920	43.183	151.957	155
Navarra	409.931	1,81	270.607	37.844	(...)	(...)
País Vasco	1.772.820	2,23	1.342.039	131.211	297.995	1.575
A Rioxa	82.328	0,87	37.674	21.793	22.820	41
España	**19.324.755**	**1,44**	**10.901.728**	**3.329.694**	**5.026.022**	**67.311**

Datos en miles de euros.
(1) Institucións privadas sen ánimo de lucro.
(...) Dato protexido por segredo estatístico.
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

CADRO 2.36. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DOS GASTOS INTERNOS TOTAIS EN I+D. POR CC.AA. E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL[1]
Andalucía	1.890.566	35,8%	20,8%	43,2%	0,3%
Aragón	447.121	58,7%	20,8%	20,3%	0,1%
Asturias	217.867	48,5%	17,3%	34,1%	0,0%
Baleares	164.211	37,8%	25,4%	36,8%	0,0%
Canarias	271.596	25,9%	34,8%	38,0%	1,3%
Cantabria	138.479	40,3%	15,8%	42,3%	1,7%
Castela e León	866.999	59,9%	8,6%	31,4%	0,1%
Castela-A Mancha	313.897	59,1%	15,4%	25,4%	0,1%
Cataluña	4.827.232	62,6%	17,2%	19,8%	0,4%
C. Valenciana	1.485.293	45,0%	12,3%	42,7%	0,1%
Estremadura	158.054	29,0%	20,4%	(…)	(…)
Galicia	**751.045**	**51,1%**	**13,8%**	**34,5%**	**0,7%**
Madrid	5.130.046	58,5%	22,2%	18,7%	0,5%
Murcia	387.214	49,6%	11,2%	39,2%	0,0%
Navarra	409.931	66,0%	9,2%	(…)	(…)
País Vasco	1.772.820	75,7%	7,4%	16,8%	0,1%
A Rioxa	82.328	45,8%	26,5%	27,7%	0,0%
España	**19.324.755**	**56,4%**	**17,2%**	**26,0%**	**0,3%**

En porcentaxe (agás a primeira columna, que está en miles de euros).
(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
(…) Dato protexido por segredo estatístico.
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

GRÁFICO 2.35. GASTO EN I+D POR SECTORES INDUSTRIAIS. GALICIA. 2022

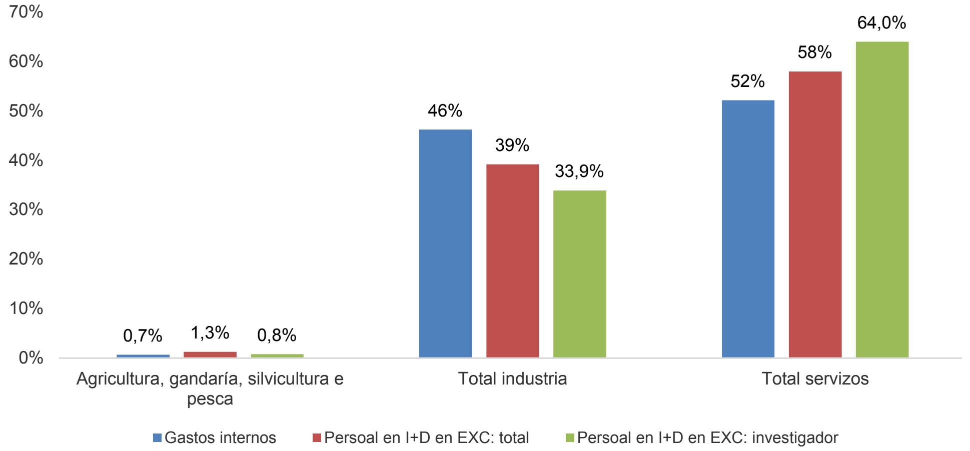

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

No conxunto do Estado, o gasto total en I+D pivota entre o sector servizos (52,1%) e a industria (46,2%) (cadro 2.37). No primeiro caso, destaca o gasto realizado polas actividades profesionais, científicas e técnicas, seguido a distancia polo executado polos servizos de información e comunicacións. No relacionado coa industria, cabe salientar o gasto realizado pola industria farmacéutica, o do vinculado a vehículos de motor e o doutro material de transporte. Esta participación protagonista reproduce a mesma clasificación do ano 2020. Ademais, é importante destacar que o sector servizos non só lidera en termos de gasto total, senón tamén no número de persoal dedicado a actividades de I+D, con especial énfase no persoal investigador, que representa o 64% do total. Esta concentración de recursos humanos en servizos suxire unha forte orientación cara á innovación continua e á adaptación ás novas tecnoloxías, cruciais para a competitividade no mercado global. No caso da industria, a alta inversión na industria farmacéutica e no sector automotriz indica un foco en áreas de alto valor engadido e tecnoloxía avanzada.

CADRO 2.37. GASTOS TOTAIS EN I+D (POR SECTOR). ESPAÑA. 2022

	Gastos internos (miles de euros)		Persoal en I+D en EXC: total persoal		Persoal en I+D en EXC: persoal investigador	
	Total	%	Total	%	Total	%
TOTAL EMPRESAS	**10.901.728**	**100,0%**	**176.853**	**100,0%**	**86.155**	**100,0%**
1. AGRICULTURA, GANDARÍA, SILVICULTURA E PESCA (CNAE 01, 02, 03)	**76.276**	**0,7%**	**2.277**	**1,3%**	**667**	**0,8%**
TOTAL INDUSTRIA	**5.034.878**	**46,2%**	**69.227**	**39,1%**	**29.203**	**33,9%**
2. Industrias extractivas e do petróleo (CNAE 05, 06, 07, 08, 09, 19)	93.733	**0,9%**	725	**0,4%**	345	**0,4%**
3. Alimentación, bebidas e tabaco (CNAE 10, 11, 12)	277.224	**2,5%**	5.954	**3,4%**	2.270	**2,6%**
4. Téxtil, confección, coiro e calzado (CNAE 13, 14, 15)	48.346	**0,4%**	1.417	**0,8%**	429	**0,5%**
5. Madeira, papel e artes gráficas (CNAE 16, 17, 18)	65.590	0,6%	1.412	0,8%	597	0,7%
6. Química (CNAE 20)	370.081	3,4%	6.582	3,7%	2.892	3,4%
7. Farmacia (CNAE 21)	**841.684**	**7,7%**	**7.187**	**4,1%**	**2.413**	**2,8%**
8. Caucho e plásticos (CNAE 22)	111.324	1,0%	2.733	1,5%	943	1,1%
9. Produtos minerais non metálicos diversos (CNAE 23)	48.863	0,4%	1.044	0,6%	401	0,5%
10. Metalurxia (CNAE 24)	71.771	0,7%	1.646	0,9%	817	0,9%
11. Manufacturas metálicas (CNAE 25)	146.471	1,3%	3.786	2,1%	1.358	1,6%
12. Produtos informáticos, electrónicos e ópticos (CNAE 26)	219.709	2,0%	4.196	2,4%	2.307	2,7%
13. Material e equipo eléctrico (CNAE 27)	177.486	1,6%	2.987	1,7%	1.240	1,4%
14. Outra maquinaria e equipo (CNAE 28)	283.357	2,6%	6.469	3,7%	2.790	3,2%
15. Vehículos de motor (CNAE 29)	**1.202.706**	**11,0%**	**8.431**	**4,8%**	**2.743**	**3,2%**
16. Outro material de transporte (CNAE 30)	**765.304**	**7,0%**	**7.185**	**4,1%**	**4.022**	**4,7%**
17. Mobles (CNAE 31)	17.594	0,2%	503	0,3%	162	0,2%
18. Outras actividades de fabricación (CNAE 32)	72.282	0,7%	1.309	0,7%	584	0,7%
19. Reparación e instalación de maquinaria e equipo (CNAE 33)	21.329	0,2%	846	0,5%	275	0,3%
20. Enerxía e auga (CNAE 35, 36)	162.290	1,5%	3.892	2,2%	2.226	2,6%
21. Saneamento, xestión de residuos e descontaminación (CNAE 37, 38, 39)	37.732	0,3%	924	0,5%	390	0,5%
22. Construción (CNAE 41, 42, 43)	107.294	1,0%	2.893	1,6%	1.172	1,4%
TOTAL SERVIZOS	**5.683.279**	**52,1%**	**102.456**	**57,9%**	**55.113**	**64,0%**
23. Comercio (CNAE 45, 46, 47)	510.000	4,7%	8.573	4,8%	3.787	4,4%
24. Transportes e almacenamento (CNAE 49, 50, 51, 52, 53)	81.800	0,8%	1.342	0,8%	759	0,9%
25. Hostalaría (CNAE 55, 56)	6.120	0,1%	109	0,1%	56	0,1%
26. Información e comunicacións (CNAE 58, 59, 60, 61, 62, 63)	1.685.165	15,5%	37.221	21,0%	17.509	20,3%
27. Actividades financeiras e de seguros (CNAE 64, 65, 66)	81.177	0,7%	2.008	1,1%	590	0,7%
28. Actividades inmobiliarias (CNAE 68)	7.612	0,1%	128	0,1%	54	0,1%
29. Actividades profesionais, científicas e técnicas (CNAE 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	**3.000.327**	**27,5%**	**45.772**	**25,9%**	**28.435**	**33,0%**
30. Actividades administrativas e servizos auxiliares (CNAE 77, 78, 79, 80, 81, 82)	104.939	1,0%	2.402	1,4%	895	1,0%
31. Actividades sanitarias e de servizos sociais (CNAE 86, 87, 88)	157.757	1,4%	3.695	2,1%	2.384	2,8%
32. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento (CNAE 90, 91, 92, 93)	12.458	0,1%	300	0,2%	129	0,1%
33. Outros servizos (CNAE 85-854, 94, 95, 96)	35.924	0,3%	907	0,5%	515	0,6%

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

En correspondencia coas achegas dos respectivos sectores ao gasto total nas actividades de I+D, as empresas son as principais empregadoras de persoal para estas actividades (cadro 2.38). A participación no emprego das empresas galegas respecto a media estatal é similar (50,0 % vs 50,3%). Resulta menor para as administracións públicas (15,2% vs 18,0%), que se compensa cunha maior achega en Galicia por parte das institucións de ensino superior (cadro 2.39). O 64,7% destas persoas empregadas son persoal investigador (cadro 2.40).

A este respecto, resulta de interese salientar que Galicia presenta unha distribución do persoal investigador lixeiramente superior á media estatal (64,7% vs 61,4%). O que reflicte o compromiso da comunidade galega co desenvolvemento de proxectos innovadores e co avance do coñecemento científico. A elevada proporción de investigadores dentro do persoal total en I+D é un indicador positivo do potencial dos esforzos de investigación en Galicia. Na mesa liña, na comparación co resto de comunidades autónomas, Galicia destaca en termos de implicación das institucións de ensino superior no sector de I+D. Este feito subliña a relevancia das universidades e centros de investigación na comunidade galega, tanto na súa vertente de foco de coñecemento e innovación, coma na de motor económico a través da xeración de emprego cualificado e a atracción de talento.

CADRO 2.38. PERSOAL EN ACTIVIDADES EN I+D.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

	PERSOAL	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL(1)
Andalucía	27.044	9.228	6.322	12.827	141
Aragón	6.671	3.627	1.328	2.348	18
Asturias	3.384	1.614	617	1.383	5
Baleares	2.997	951	652	1.632	3
Canarias	4.009	1.205	1.204	1.765	42
Cantabria	2.159	834	500	895	32
Castela e León	11.120	4.976	1.103	5.607	16
Castela-A Mancha	3.861	2.476	663	1.304	10
Cataluña	55.885	30.012	11.138	17.403	218
C. Valenciana	22.178	9.804	2.728	10.392	30
Estremadura	2.766	832	619	(...)	(...)
Galicia	**11.435**	**5.721**	**1.737**	**4.817**	**75**
Madrid	61.120	32.074	13.391	18.751	254
Murcia	6.787	2.825	614	3.719	5
Navarra	5.300	3.033	474	(...)	(...)
País Vasco	21.504	15.671	1.539	5.216	20
A Rioxa	1.308	645	314	511	1
España	**249.648**	**125.529**	**44.958**	**92.031**	**889**

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
(...) Dato protexido por segredo estatístico.
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

CADRO 2.39. DISTRIBUCIÓN DO PERSOAL ACTIVIDADES EN I+D.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

	Total	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL(1)
Andalucía	27.044	34,1%	23,4%	47,4%	0,5%
Aragón	6.671	54,4%	19,9%	35,2%	0,3%
Asturias	3.384	47,7%	18,2%	40,9%	0,1%
Baleares	2.997	31,7%	21,8%	54,5%	0,1%
Canarias	4.009	30,1%	30,0%	44,0%	1,1%
Cantabria	2.159	38,6%	23,2%	41,4%	1,5%
Castela e León	11.120	44,7%	9,9%	50,4%	0,1%
Castela-A Mancha	3.861	64,1%	17,2%	33,8%	0,2%
Cataluña	55.885	53,7%	19,9%	31,1%	0,4%
C. Valenciana	22.178	44,2%	12,3%	46,9%	0,1%
Estremadura	2.766	30,1%	22,4%	(...)	(...)
Galicia	**11.435**	**50,0%**	**15,2%**	**42,1%**	**0,7%**
Madrid	61.120	52,5%	21,9%	30,7%	0,4%
Murcia	6.787	41,6%	9,0%	54,8%	0,1%
Navarra	5.300	57,2%	8,9%	(...)	(...)
País Vasco	21.504	72,9%	7,2%	24,3%	0,1%
A Rioxa	1.308	49,4%	24,0%	39,1%	0,1%
España	**249.648**	**50,3%**	**18,0%**	**36,9%**	**0,4%**

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
(...) Dato protexido por segredo estatístico.
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

CADRO 2.40. PERSOAL INVESTIGADOR EN ACTIVIDADES EN I+D.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E SECTOR DE EXECUCIÓN. 2022

	PERSOAL	PERSOAL INVESTIGADOR	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL(1)	% persoal investigador s/ total
Andalucía	28.518	16.704	4.310	2.835	9.523	37	58,6%
Aragón	7.321	4.492	1.729	723	2.030	10	61,4%
Asturias	3.618	2.408	896	271	1.237	4	66,6%
Baleares	3.238	2.187	393	373	1.420	2	67,6%
Canarias	4.217	2.812	647	639	1.505	21	66,7%
Cantabria	2.261	1.437	419	329	659	30	63,6%
Castela e León	11.701	7.656	2.541	546	4.558	11	65,4%
Castela-A Mancha	4.453	1.992	734	422	831	5	44,7%
Cataluña	58.771	33.478	14.542	6.411	12.378	147	57,0%
C. Valenciana	22.953	14.311	5.031	1.601	7.653	26	62,3%
Estremadura	2.979	1.994	398	250	(..)	(..)	66,9%
Galicia	**12.350**	**7.985**	**3.477**	**887**	**3.562**	**59**	**64,7%**
Madrid	64.470	40.576	17.120	6.899	16.414	143	62,9%
Murcia	7.162	4.631	1.163	326	3.138	4	64,7%
Navarra	5.346	3.264	1.449	281	(..)	(…)	61,1%
País Vasco	22.446	14.733	9.742	737	4.240	14	65,6%
A Rioxa	1.471	986	321	203	461	1	67,0%
España	**263.407**	**161.751**	**64.912**	**23.742**	**72.568**	**529**	**61,4%**

(1) Institucións privadas sen fins de lucro.
(...) Dato protexido por segredo estatístico.
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

A información dispoñible permite desagregar o gasto de persoal destinado a mulleres e homes en 2022 (cadro 2.41). No conxunto estatal, as mulleres representan o 40,8% do gasto total de persoal en actividades de I+D, e un pouco menos (39,6%) no referente a persoal investigador. No ámbito da comunidade galega esta participación é practicamente a mesma ca estatal (40,6% e 39,5% para persoal e investigadoras respectivamente). A desagregación das mulleres empregadas en actividades de I+D en función da institución empregadora (cadro 2.42) permite observar que a participación das mulleres en Galicia supera a media estatal no caso das administracións públicas as IPSFL e nas institucións de ensino superior. Pola contra, reflíctese unha presenza relativamente inferior nas empresas respecto a media estatal.

No caso específico das administracións públicas en Galicia, a porcentaxe de mulleres empregadas en actividades de I+D é do 62,8%, moi por riba da media estatal do 54,5%, poñendo de relevo a importancia do sector público como empregador de mulleres en I+D na rexión. Igualmente, as institucións de ensino superior en Galicia contan cunha elevada porcentaxe de mulleres (48,0%) en comparación coa media estatal (46,5%). Aínda que a representación de mulleres en empresas é lixeiramente inferior á media estatal (27,3% vs 31,6%), é notable o papel das IPSFL, onde a porcentaxe de mulleres é significativamente alta (65,3% vs 51,3%).

CADRO 2.41. PORCENTAXE DE MULLERES NO PERSOAL DE ACTIVIDADES EN I+D.
POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Persoal	Investigadoras
Andalucía	41,6	40,9
Aragón	38,6	41,3
Asturias	38,5	38,5
Baleares	43,7	45,3
Canarias	39,7	38,6
Cantabria	41,2	40,6
Castela e León	42,8	43,5
Castela-A Mancha	38,5	41,6
Cataluña	42,0	39,0
C. Valenciana	41,3	40,2
Estremadura	40,6	40,4
Galicia	**40,6**	**39,5**
Madrid	40,4	38,9
Murcia	39,1	38,8
Navarra	39,9	40,6
País Vasco	37,7	36,5
A Rioxa	44,0	47,4
España	**40,8**	**39,6**

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

CADRO 2.42. PORCENTAXE TOTAL DO PERSOAL.
POR SECTORES E COMUNIDADES AUTÓNOMAS (MULLERES). 2022

	PERSOAL				INVESTIGADORAS			
	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL(1)	Empresas	Admón. pública	Ensino superior	IPSFL(1)
Andalucía	29,3	54,4	44,3	24,6	27,9	52,4	43,4	41,5
Aragón	27,2	47,7	51,0	53,3	30,2	46,3	49,1	43,8
Asturias	32,2	55,1	38,5	34,0	31,6	58,0	39,2	43,2
Baleares	25,8	57,4	48,7	34,6	23,4	55,3	48,8	21,1
Canarias	29,5	41,0	45,9	31,0	28,8	36,4	43,9	31,6
Cantabria	28,0	55,7	45,4	39,8	31,1	50,4	42,0	35,8
Castela e León	30,4	60,8	50,2	57,0	31,8	60,5	48,0	62,5
Castela-A Mancha	31,1	52,9	45,0	38,5	35,0	50,9	42,8	25,5
Cataluña	33,6	54,2	48,5	59,4	31,7	48,8	42,2	55,9
C. Valenciana	31,0	59,8	46,2	46,6	31,1	58,3	42,4	38,4
Estremadura	32,0	50,2	(…)	(…)	37,2	52,8	(…)	(…)
Galicia	**27,3**	**62,8**	**48,0**	**65,3**	**28,4**	**58,1**	**45,4**	**59,5**
Madrid	32,6	53,8	44,1	59,5	31,3	49,7	42,1	52,3
Murcia	32,1	45,2	43,4	60,0	30,5	44,0	41,3	58,1
Navarra	31,6	52,7	(…)	(…)	32,1	49,4	(…)	(…)
País Vasco	30,8	61,1	51,6	70,0	31,1	46,6	47,1	75,4
A Rioxa	32,8	54,1	51,9	37,5	36,6	57,4	50,7	37,5
España	**31,6**	**54,5**	**46,5**	**51,3**	**31,0**	**50,6**	**43,5**	**50,7**

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D.

As respectivas dotacións de gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas, inxeridas nunha serie histórica, dende 2001 ata 2022 (cadro 2.43), permite detectar unha tendencia á estabilidade en relación cos anos precedentes no conxunto estatal, coas pequenas diferenzas previamente sinaladas (1,44 % en 2022 e 1,43% en 2021). No que se refire á situación no conxunto da UE (cadro 2.44), unicamente Suecia, Bélxica, Austria e Alemaña superan o limiar do 3% do PIB fixado pola Estratexia Europa 2020 para un crecemento intelixente, sostible e integrador no marco europeo. España (1,44%) non chega á media da UE en ningún dos anos da serie analizada, e tamén o investimento da comunidade galega (1,08%) queda por debaixo deste obxectivo común. A evolución das achegas respectivas do Estado e a comunidade autónoma nos últimos anos (GRÁFICO 2.36) recollen certa converxencia nos últimos anos, aínda de forma moi discreta.

CADROS 2.43 E 2.44 EN PÁXINAS SEGUINTES >

CADRO 2.43. EVOLUCIÓN DA PORCENTAXE DE GASTOS RESPECTO AO PIB A PREZOS DE MERCADO. POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2001-2022

	2001(*)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009(**)	2010	2011
Andalucía	0,60	0,60	0,85	0,76	0,84	0,89	1,02	1,03	1,11	1,22	1,16
Aragón	0,69	0,71	0,70	0,69	0,79	0,87	0,90	1,03	1,12	1,13	0,97
Asturias	0,69	0,62	0,67	0,65	0,70	0,88	0,92	0,97	1,01	1,06	0,97
Baleares	0,23	0,24	0,24	0,26	0,27	0,29	0,33	0,36	0,38	0,43	0,37
Canarias	0,54	0,58	0,52	0,58	0,58	0,65	0,64	0,63	0,60	0,63	0,60
Cantabria	0,57	0,53	0,45	0,44	0,45	0,79	0,88	1,01	1,17	1,24	1,11
C. León	0,82	0,80	0,86	0,93	0,89	0,97	1,10	1,27	1,15	1,11	1,04
C. A Mancha	0,34	0,43	0,42	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,63	0,69	0,70
Cataluña	1,10	1,19	1,27	1,33	1,35	1,42	1,48	1,62	1,70	1,66	1,60
C. Valenciana	0,74	0,77	0,83	0,89	0,98	0,95	0,95	1,05	1,11	1,08	1,05
Estremadura	0,59	0,59	0,62	0,41	0,68	0,72	0,74	0,86	0,90	0,88	0,85
Galicia	**0,72**	**0,79**	**0,85**	**0,85**	**0,87**	**0,89**	**1,03**	**1,04**	**0,94**	**0,94**	**0,94**
Madrid	1,67	1,76	1,69	1,64	1,81	1,96	1,92	2,02	2,05	2,06	2,00
Murcia	0,62	0,54	0,68	0,65	0,73	0,76	0,91	0,86	0,87	0,92	0,86
Navarra	1,16	1,05	1,34	1,80	1,68	1,91	1,88	1,94	2,19	2,04	2,12
País Vasco	1,36	1,29	1,39	1,51	1,48	1,58	1,87	1,98	2,13	2,03	2,15
A Rioxa	0,62	0,54	0,63	0,66	0,66	1,04	1,16	1,01	1,08	1,06	1,02
España	**0,95**	**0,99**	**1,05**	**1,06**	**1,12**	**1,20**	**1,27**	**1,35**	**1,39**	**1,40**	**1,36**

	2012(***)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (P)	2022 (A)
Andalucía	1,07	1,08	1,06	1,02	0,92	0,92	0,92	0,93	1,09	1,06	**1,05**
Aragón	0,98	0,93	0,93	0,92	0,91	0,88	0,92	0,94	0,96	1,02	**1,07**
Asturias	0,92	0,88	0,83	0,74	0,74	0,81	0,81	0,82	0,91	0,87	**0,84**
Baleares	0,35	0,33	0,32	0,32	0,32	0,36	0,39	0,40	0,53	0,48	**0,46**
Canarias	0,54	0,52	0,49	0,50	0,47	0,50	0,47	0,47	0,56	0,56	**0,55**
Cantabria	1,04	0,93	0,84	0,84	0,83	0,82	0,86	0,84	0,94	0,96	**0,90**
C. León	1,17	1,03	1,02	1,01	1,11	1,22	1,30	1,34	1,38	1,37	**1,35**
C. A Mancha	0,62	0,56	0,55	0,55	0,56	0,57	0,53	0,60	0,66	0,80	**0,67**
Cataluña	1,55	1,54	1,50	1,52	1,46	1,48	1,53	1,51	1,70	1,78	**1,89**
C. Valenciana	1,06	1,06	1,05	1,01	1,01	1,00	1,05	1,09	1,18	1,21	**1,17**
Estremadura	0,75	0,76	0,68	0,65	0,57	0,58	0,61	0,68	0,66	0,74	**0,70**
Galicia	**0,90**	**0,87**	**0,88**	**0,88**	**0,86**	**0,95**	**0,95**	**0,98**	**1,09**	**1,10**	**1,08**
Madrid	1,76	1,79	1,70	1,70	1,65	1,66	1,70	1,69	1,95	1,93	**1,96**
Murcia	0,86	0,85	0,87	0,86	0,92	0,92	0,97	1,00	1,15	1,09	**1,08**
Navarra	2,01	1,84	1,79	1,65	1,65	1,76	1,72	1,70	1,93	1,91	**1,81**
País Vasco	2,29	2,15	2,08	1,95	1,94	1,94	2,02	1,99	2,20	2,32	**2,23**
A Rioxa	0,91	0,81	0,93	0,89	0,84	0,90	0,81	0,77	0,79	0,76	**0,87**
España	**1,30**	**1,27**	**1,24**	**1,22**	**1,19**	**1,21**	**1,24**	**1,25**	**1,41**	**1,43**	**1,44**

Dende 2001 (*) ata 2009 PIB pm base 2000.
Dende 2009 (**) ata 2012 PIB pm base 2008.
Dende 2012 (***) en adelante PIB Revisión Estadística 2019.
Fonte: INE, Estadística de I+D.

CADRO 2.44. PORCENTAXE DE GASTO EN I+D SOBRE O PIB. PAÍSES OCDE.
EUROPA: 2016- 2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alemaña	2,94	3,05	3,11	3,17	3,13	3,13	**3,13**
Australia	..	1,79	..	1,79	..	1,66	**..**
Austria	3,12	3,06	3,09	3,13	3,20	3,26	**3,20**
Bélgica	2,52	2,67	2,86	3,16	3,39	3,39	**3,41**
Canadá	1,73	1,69	1,74	1,76	1,93	1,86	**1,71**
Chile	0,37	0,36	0,37	0,34	0,33	..	**..**
Colombia	0,27	0,26	0,31	0,32	0,29	..	**..**
Costa Rica	0,44	0,43	0,37	..	0,33	0,27	**..**
República Checa	1,67	1,77	1,90	1,93	1,99	2,00	**1,96**
Dinamarca	3,09	2,93	2,97	2,90	2,97	2,76	**2,89**
Estonia	1,24	1,28	1,41	1,62	1,75	1,77	**1,78**
Finlandia	2,72	2,73	2,76	2,80	2,91	2,99	**2,96**
Francia	2,22	2,20	2,20	2,19	2,27	2,22	**2,18**
Grecia	1,01	1,15	1,21	1,27	1,51	1,46	**1,49**
Hungría	1,18	1,32	1,51	1,47	1,59	1,64	**1,39**
Islandia	2,11	2,08	2,00	2,34	2,49	2,80	**2,66**
Irlanda	1,18	1,25	1,11	1,16	1,15	1,11	**0,96**
Israel	4,60	4,76	4,93	5,37	5,82	5,77	**6,02**
Italia	1,37	1,37	1,42	1,46	1,51	1,43	**1,32**
Japón	3,11	3,17	3,22	3,22	3,26	3,28	**3,41**
Corea	3,99	4,29	4,52	4,63	4,80	4,91	**5,21**
Letonia	0,44	0,51	0,64	0,64	0,73	0,75	**0,76**
Lituania	0,84	0,90	0,94	0,99	1,13	1,10	**1,02**
Luxemburgo	1,27	1,24	1,17	1,18	1,10	1,04	**0,98**
México	0,38	0,32	..	..	..	..	**..**
Países Bajos	2,15	2,18	2,14	2,18	2,32	2,27	**2,30**
Nueva Zelanda	..	1,35	..	1,41	..	1,47	**..**
Noruega	2,03	2,08	2,03	2,14	2,24	1,89	**1,56**
Polonia	0,97	1,04	1,21	1,32	1,39	1,43	**1,46**
Portugal	1,28	1,32	1,35	1,40	1,61	1,67	**1,70**
República Eslovaca	0,79	0,88	0,84	0,82	0,90	0,92	**0,98**
Eslovenia	2,01	1,87	1,95	2,04	2,14	2,13	**2,11**
Suecia	3,25	3,36	3,32	3,39	3,49	3,40	**3,41**
Suiza	..	3,08	..	3,20	..	3,31	**..**
Turquía	1,12	1,18	1,27	1,32	1,37	1,40	**1,32**
Reino Unido	2,32	2,33	2,71	2,67	2,94	2,90	**..**
Estados Unidos	2,84	2,88	2,99	3,15	3,42	3,48	**3,59**
Argentina	0,53	0,56	0,49	0,48	0,54	0,52	**0,55**
Bulgaria	0,77	0,74	0,75	0,83	0,85	0,77	**0,75**
China	2,10	2,12	2,14	2,24	2,41	2,43	**..**
Croacia	0,85	0,85	0,95	1,08	1,24	1,24	**1,41**
Romanía	0,49	0,51	0,50	0,48	0,47	0,47	**0,46**
Federación Rusa	1,10	1,11	0,99	1,04	1,10	..	**..**
Singapur	2,07	1,90	1,81	1,89	2,16	..	**..**
Sudáfrica	0,75	0,76	0,69	0,61	0,60	..	**..**
China Taipéi	3,09	3,19	3,35	3,49	3,61	3,77	**3,96**
Galicia	**0,86**	**0,95**	**0,95**	**0,97**	**1,09**	**1,10**	**1,08**
España	**1,19**	**1,21**	**1,24**	**1,25**	**1,41**	**1,41**	**1,44**
UE27	**1,99**	**2,03**	**2,07**	**2,11**	**2,18**	**2,15**	**2,11**
OCDE	**2,37**	**2,41**	**2,49**	**2,56**	**2,72**	**2,72**	**2,73**

Fonte: OCDE e INE.

GRÁFICO 2.36. EVOLUCIÓN DO GASTO EN I+D SOBRE PIB. DIFERENCIAL COA MEDIA EU-27. GALICIA/ESPAÑA. 2008-2022

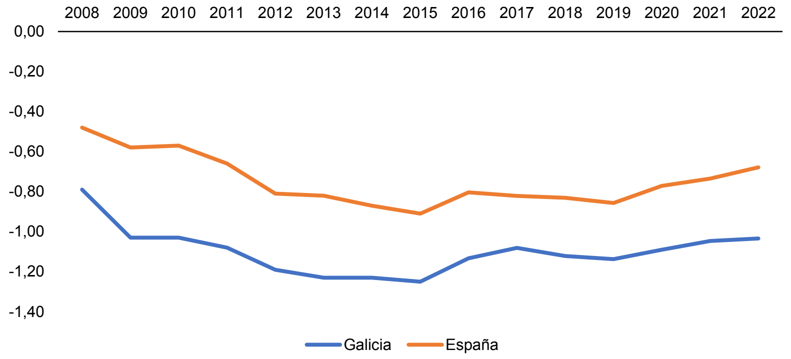

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D

Comparando coa media da UE27 e a OCDE, observamos que o gasto en I+D en España e Galicia mantense consistentemente por debaixo destes estándares internacionais. A media da UE27 situouse no 2,11% en 2022, mentres que a media da OCDE foi do 2,73%. Isto indica que tanto España coma Galicia teñen un significativo espazo para mellorar os seus investimentos en I+D para poder competir a nivel global.

Ademais, a análise da tendencia histórica amosa que, a pesar das pequenas melloras nos últimos anos, Galicia non conseguiu alcanzar os niveis de investimento necesarios para igualar a media da UE ou da OCDE, o que subliña a necesidade de políticas e estratexias máis agresivas para fomentar o investimento en I+D. A converxencia lenta pero positiva observada no **GRÁFICO 2.36** suxire que as políticas implantadas tanto a nivel estatal coma autonómico están a ter un efecto, aínda que o ritmo é insuficiente para acadar os obxectivos de converxencia a curto prazo.

2.5. INNOVACIÓN TECNOLÓXICA NAS EMPRESAS

A Enquisa de innovación tecnolóxica nas empresas, realizada polo INE, permite coñecer a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño etc.). O cadro 2.45 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas con actividades innovadoras no ano 2022, a partir do INE desagregados por comunidades autónomas. Nese ano, a comunidade galega contaba cun total de 1.092 empresas innovadoras, un 4,5% do total destas empresas no conxunto do Estado. Polo tanto, a comunidade galega mantén o sexto posto no que se refire a participación de empresas con actividades innovadoras. A intensidade de innovación do total de empresas galegas é inferior á media estatal, ao igual que a intensidade de innovación das empresas con actividades innovadoras.

A intensidade de innovación das empresas galegas, medida como o gasto en I+D en relación ao total de empresas, é do 0,69%, mentres que a media estatal é do 0,93%. No que respecta á intensidade de innovación nas empresas que xa realizan actividades innovadoras, Galicia presenta unha cifra de 1,17% fronte ao 1,61% da media nacional. Isto suxire que, aínda que Galicia conta cun número significativo de empresas innovadoras, estas non están investindo en I+D coa mesma intensidade que as súas homólogas noutras comunidades autónomas.

Ademais, observamos que a intensidade de innovación nas empresas galegas con actividades de I+D é do 1,12%, tamén por debaixo da media estatal do 1,90%. Esta fenda indica a necesidade de continuar no deseño de políticas de fomento do investimento en I+D nas empresas galegas.

CADRO 2.45 EN PÁXINA SEGUINTE >

CADRO 2.45. PRINCIPAIS INDICADORES DE I+D EN EMPRESAS, POR TIPO DE EMPRESA E COMUNIDADES AUTÓNOMAS. 2022

	Empresas con gasto en innovación	Intensidade de innovación (1)		
		Do total de empresas	Das empresas con gasto en innovación	Das empresas con actividades de I+D
Andalucía	2.753	0,51	1,42	1,80
Aragón	847	0,59	1,07	1,17
Asturias	349	0,63	1,04	0,89
Baleares	450	0,46	1,30	4,93
Canarias	684	0,45	1,95	6,01
Cantabria	276	0,57	0,82	0,76
Castela e León	833	1,29	2,84	3,45
Castela-A Mancha	704	0,75	1,80	2,75
Cataluña	5.589	1,31	2,35	3,07
C. Valenciana	2.951	1,03	1,70	2,64
Estremadura	254	0,39	1,27	1,06
Galicia	**1.092**	**0,69**	**1,17**	**1,12**
Madrid	3.929	0,83	1,27	1,43
Murcia	753	0,49	0,98	1,11
Navarra	464	1,11	2,01	2,09
País Vasco	1.948	1,83	3,01	3,30
A Rioxa	177	0,57	1,28	1,31
España	**24.065**	**0,93**	**1,61**	**1,90**

1) Intensidade de innovación=(Gasto actividades innovadoras/cifra de negocios)x100
Fonte : INE.

No cómputo total do período 2020-2022 rexístranse un total de 1.746 empresas innovadoras en Galicia (cadro 2.46), entre as cales destacan as de innovación xeral, as de proceso e as de produto, unha distribución similar á reflectida no conxunto do Estado. Nomeadamente, podemos observar que 943 empresas galegas foron innovadoras de produto, das cales 238 se centran exclusivamente na innovación de produto. Ademais, 1.508 empresas innovaron en procesos, con 803 dedicándose exclusivamente a esta área. Por último, 705 empresas innovaron tanto en produto coma en proceso. Estes datos reflicten unha dinámica de innovación diversificada en Galicia. Comparando cos datos nacionais, Galicia representa unha parte substancial das empresas innovadoras, aínda que cunha intensidade de innovación que, como se mencionou previamente, é menor que a media estatal.

CADRO 2.46. EMPRESAS INNOVADORAS POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS E TIPO DE INNOVACIÓN. 2020-2022

	España	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	C.-A Mancha
Empresas innovadoras no período 2020-2022	**36.880**	4.748	1.146	479	762	1.441	389	1.269	1.128
- Empresas innovadoras de produto	**18.517**	2.184	592	266	344	669	208	749	608
-- Exclusivamente innovadoras de produto	**4.567**	575	132	68	134	211	90	258	140
- Empresas innovadoras de proceso	**32.313**	4.173	1.014	411	629	1.230	298	1.011	988
-- Exclusivamente innovadoras de proceso	**18.363**	2.564	553	213	418	771	180	519	520
- Empresas innovadoras de produto e proceso	**13.950**	1.609	460	198	210	459	118	491	468

	Cataluña	Valencia	Estremadura	**Galicia**	Madrid	Murcia	Navarra	País Vasco	A Rioxa
Empresas innovadoras no período 2020-2022	8.291	4.264	581	**1.746**	6.197	1.134	678	2.316	269
- Empresas innovadoras de produto	4.028	2.132	234	**943**	3.150	582	350	1.316	137
-- Exclusivamente innovadoras de produto	880	550	59	**238**	704	145	66	286	22
- Empresas innovadoras de proceso	7.411	3.714	522	**1.508**	5.494	988	612	2.030	247
-- Exclusivamente innovadoras de proceso	4.263	2.132	347	**803**	3.048	551	328	1.000	133
- Empresas innovadoras de produto e proceso	3.147	1.582	175	**705**	2.446	437	283	1.030	115

Fonte : INE.

A participación das empresas galegas no conxunto das empresas innovadoras do Estado é variable, atendendo ao tipo de innovación. Como se pode comprobar no **GRÁFICO 2.37**, as empresas galegas representan unha proporción significativa nas categorías de innovación de produto e de proceso, contribuíndo ao 5,1% e 4,7% do total estatal nas respectivas categorías.

GRÁFICO 2.37. EMPRESAS INNOVADORAS POR TIPO DE INNOVACIÓN. % GALICIA SOBRE TOTAL ESPAÑA. 2020-2022

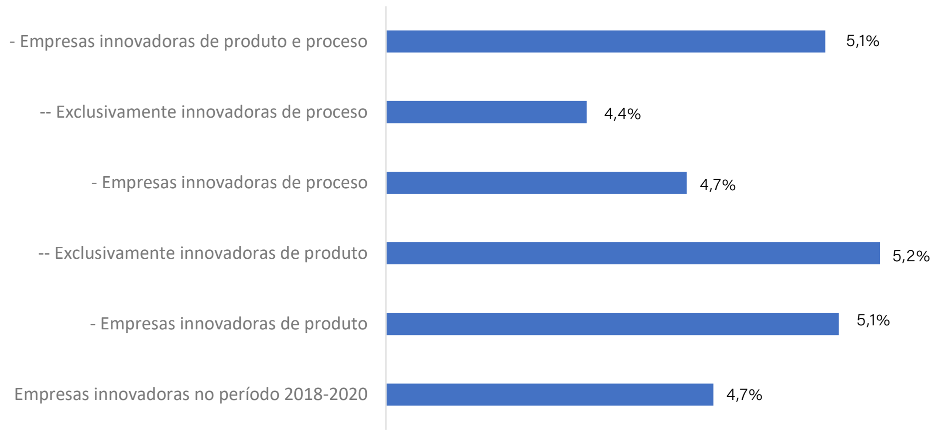

Fonte: INE

As empresas que declaran algún tipo de actividade innovadora en 2022 en Galicia son 1.225 (cadro 2.47). Polo tanto, Galicia achega un 5,36% do total estatal, pasando a ocupar o sexto lugar en función desta participación no volume de empresas. O gasto en innovación destas empresas supón un 4,0% do total de gasto en innovación en España, situando á comunidade galega coma a sexta en volume de gasto.

A pesar de que Galicia mantén unha posición destacada en canto ao número de empresas innovadoras, o gasto en innovación por empresa é lixeiramente inferior á media estatal (**GRÁFICO 2.38**). Así, o gasto medio en actividades para a innovación tecnolóxica realizado polas empresas galegas en 2022 acadou 672 mil euros, un valor inferior á media estatal, que se sitúa en 866 mil euros por empresa (**GRÁFICO 2.38**).

Comparando con outras comunidades, Madrid e Cataluña lideran tanto en número de empresas innovadoras coma en gasto total en innovación, o que reflicte unha maior concentración de recursos e un ecosistema máis robusto de apoio á innovación. Galicia, pola súa banda, ten potencial para aumentar o seu gasto en innovación.

CADRO 2.47. EMPRESAS E GASTO EN ACTIVIDADES INNOVADORAS SEGUNDO ONDE SE REALIZA O GASTO. 2022 (MILES DE €)

	Nº de empresas con gasto en innovación	Gasto en innovación
Andalucía	3.049	1.195.516
Aragón	1.003	469.667
Asturias	430	204.572
Baleares	489	180.113
Canarias	750	230.564
Cantabria	364	120.772
Castela e León	1.050	811.292
Castela-A Mancha	888	411.815
Cataluña	5.979	5.452.850
C. Valenciana	3.222	1.815.254
Estremadura	302	96.636
Galicia	**1.225**	**823.545**
Madrid	4.018	6.289.155
Murcia	892	364.844
Navarra	543	362.355
País Vasco	2.127	1.900.624
A Rioxa	230	84.048
España	**24.065**	**20.836.041**

Fonte : INE.

GRÁFICO 2.38. GASTO MEDIO EN INNOVACIÓN DAS EMPRESAS. MILES DE €. 2022

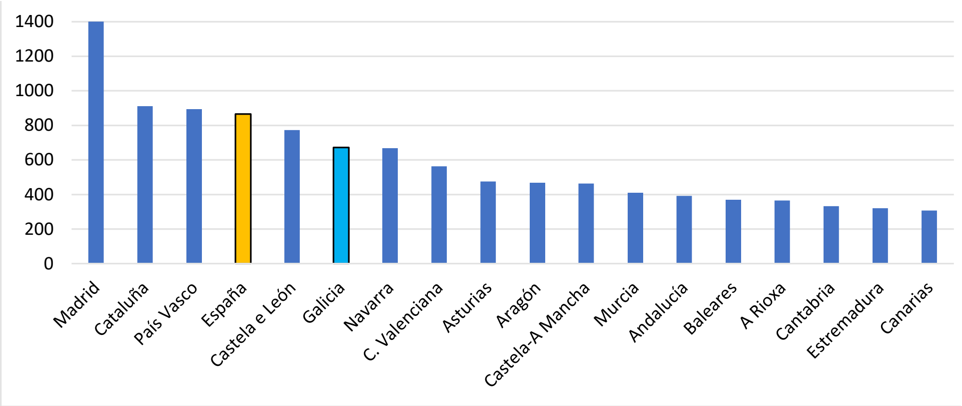

Fonte: INE, Estatística sobre actividades de I+D.

A porcentaxe de empresas galegas que obteñen financiamento para actividades innovadoras mediante a emisión de accións é superior á media española (cadro 2.48). Por outra banda, tamén en 2022 a vía preferente de financiamento destas actividades en Galicia é a través de créditos ou emisión de débeda, aínda que nunha porcentaxe inferior á que supón esta vía de financiamento na media estatal. Así, o 33,4% das empresas galegas usaron a emisión de accións para financiar actividades innovadoras, fronte ao 27,1% da media estatal, o que manifesta unha maior predisposición das empresas galegas a utilizar o mercado de capitais para apoiar a innovación. Ademais, o 45,6% das empresas galegas con actividades innovadoras usaron a emisión de accións, superando tamén a media estatal do 42,8%.

Por outra banda, preto dun 30% das empresas galegas obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda, 4 puntos máis que a media estatal (25,8%). Pola súa banda, a porcentaxe de empresas que usaron estes créditos especificamente para actividades innovadoras é igual tanto en Galicia coma no conxunto de España (14,2%). Por último, o 40,5% das empresas galegas con actividades innovadoras obtiveron financiamento mediante créditos e/ou débeda, superando a media estatal (37,4%).

No seu conxunto, estes datos perfilan un escenario de acceso ao financiamento máis favorable para as empresas galegas, tanto mediante accións coma mediante débeda, o que podería ser determinante no fomento das actividades innovadoras na comunidade galega. Ademais, a combinación de diferentes fontes de financiamento pode ofrecer maior flexibilidade e soporte ás empresas para levar a cabo proxectos de innovación.

CADRO 2.48. % EMPRESAS CON ACTIVIDADES INNOVADORAS POR TIPO DE FINANCIAMENTO PRIVADO. GALICIA/ESPAÑA. 2020-2022

Actividades innovadoras no período 2020-2022	España	Galicia
% de empresas que obtiveron financiamento mediante emisión de accións (1)	1,2	0,6
% de empresas que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras (2)	27,1	33,4
% de empresas que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda (1)	25,8	29,5
% de empresas que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras (2)	14,2	14,2
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante emisión de accións (3) (4)	2,9	1,6
% de empresas con actividades innovadoras que usaron a emisión de accións para actividades innovadoras (3) (5)	42,8	45,6
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento mediante créditos e/ou emisión de débeda (3) (4)	37,4	40,5
% de empresas con actividades innovadoras que usaron os créditos e/ou emisión de débeda para actividades innovadoras (3) (5)	37,5	40,4

Notas:
(1) % sobre o total de empresas.
(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.
(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o periodo de estudo.
(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.
(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo. Fonte: INE.

Igualmente importante é o papel das administracións públicas e institucións como alternativa de financiamento das actividades innovadoras (cadro 2.49), que en Galicia é máis activo que na media estatal para o caso das administracións locais e autonómicas. Por outra banda, cómpre destacar tamén o rol da UE como entidade financiadora, tanto a título individual coma a través do programa Horizon 2020.

Tomando coma referencia o período 2020-2022, o 28,0% das empresas galegas obtiveron financiamento das administracións locais ou autonómicas, superando o 21,3% da media estatal. Ademais, o 17,8% das empresas galegas usaron este financiamento para realizar actividades innovadoras, fronte ao 14,5% en España. No que respecta ao financiamento da Administración do Estado, o 22,2% das empresas galegas obtiveron este tipo de apoio, mentres que a media estatal é do 16,6%.

Destaca especialmente o elevado uso do financiamento do programa Horizon 2020 para actividades innovadoras en Galicia, onde o 86,2% das empresas que obtiveron este financiamento o utilizaron para innovación, en comparación co 58,7% a nivel estatal. Ademais, o 54,4% das empresas galegas con actividades innovadoras usaron financiamento doutras institucións da UE, superando a media estatal do 49,7%. No seu conxunto, estes datos poñen de manifesto a boa capacidade das empresas galegas para acceder a fondos europeos, importante para complementar os recursos nacionais e autonómicos destinados á innovación.

CADRO 2.49. % EMPRESAS CON ACTIVIDADES INNOVADORAS POR TIPO DE FINANCIAMENTO PÚBLICO. GALICIA/ESPAÑA. 2020-2022

Actividades innovadoras no período 2020-2022	España	Galicia
% de empresas que obtiveron financiación das administracións locais ou autonómicas (6) (1)	21,3	28,0
% de empresas que usaron o financiamento das administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras (6) (2)	14,5	17,8
% de empresas que obtiveron financiamento da Administración do Estado (6) (1)	16,6	22,2
% de empresas que usaron o financiamento da Admón. do Estado para realizar actividades innovadoras (6) (2)	19,7	17,4
% de empresas que obtiveron financiamento do programa Horizon 2020 (1)	1,6	2,1
% de empresas que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras (2)	58,7	86,2
% de empresas que obtiveron financiamento doutras institucións da UE (1)	4,0	3,9
% de empresas que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras (2)	24,7	25,2
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento das administracións locais ou autonómicas (6) (3) (1)	33,6	44,8
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento financiación das administracións locais ou autonómicas para realizar actividades innovadoras (6) (3) (2)	35,2	43,4
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento da Admón. do Estado (6) (3) (1)	29,1	34,8
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento da Administración do Estado para realizar actividades innovadoras (6) (3) (2)	42,9	41,2
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento do programa Horizon 2020 (3) (1)	4,7	7,5
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento do programa Horizon 2020 para realizar actividades innovadoras (3) (2)	77,8	95,6
% de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento doutras institucións da UE (3) (1)	7,6	7,1
% de empresas con actividades innovadoras que usaron o financiamento doutras institucións da UE para realizar actividades innovadoras (3) (2)	49,7	54,4

Notas:
(1) % sobre o total de empresas.
(2) % sobre as empresas que obtiveron financiamento dese tipo.
(3) Empresas con innovacións completadas e/ou en curso e/ou abandonadas durante o periodo de estudo.
(4) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras.
(5) % sobre o total de empresas con actividades innovadoras que obtiveron financiamento dese tipo.
(6) As organizacións do sector público inclúen as entidades públicas como as administracións central, autonómica e local e axencias, universidades, hospitais e outros proveedores de servizos públicos.
Fonte: INE.

Finalmente, as organizacións empresariais parecen usar fundamentalmente tecnoloxía preexistente na propia empresa para desenvolver as súas innovacións (cadro 2.50). No período 2020-2022, o 32,3% das empresas galegas compraron tecnoloxía xa usada pola empresa ou fixeron actualizacións, superando a media estatal (30,1%). Por outra banda, o 8,9% das empresas galegas compraron tecnoloxía nova non utilizada previamente pola empresa, unha participación tamén lixeiramente superior á media estatal do 8,7%. No seu conxunto, as empresas galegas dan prioridade á optimización das súas tecnoloxías actuais. Aínda que tamén se observa certo investimento en nova tecnoloxía, a tendencia xeral é aproveitar e mellorar os recursos xa dispoñibles.

CADRO 2.50. % EMPRESAS POR TIPO DE TECNOLOXÍA MÁIS IMPORTANTE. GALICIA/ESPAÑA. 2020-2022

Actividades innovadoras no período 2020-2022	España	Galicia
% de empresas que compraron tecnoloxía xa usada pola empresa ou unha actualización	30,1	32,3
% de empresas que compraron tecnoloxía nova non utilizada previamente pola empresa	8,7	8,9

(1) % sobre o total de empresas.
Fonte: INE.

CGRL.GAL/ES